

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka\May_Karl-Ve_stinu_palem.pdb

PDB Name: Ve stínu palem
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 13.4.2007
Modification Date: 13.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Název: Ve stínu palem
Autor: Karel May
Nakladatelství: Návrat, 1998

I. KAPITOLA DŽEZAR BEJ - DÁVÍC LIDÍ

Afriko!

Buď pozdravena, tajemná země! Mám projíždět na bujném koni či na rychlonohém velbloudovi tvé holé, pusté stepi a slunečním žářem vyhřátou písčinu, mám opět bloudit a blouznit pod tvými palmami nebo v zelené oáze myslet na tvou minulost, oplakávat tvou přítomnost a snít o tvé budoucnosti!

Buď pozdravena, země slunečního žáru, tropického vedra a nekonečné obrovitosti! Pociťoval jsem tvoji vřelost i na dálném severu, naslouchal jsem tajuplným zvukům tvých báhorek a z dálky jsem slyšel šum žalmů, který tvá zdrcující přirozenost svou mohutností vysílá k nebi. - Slyšel jsem, jak se mohutné kmeny třští pod kroky slonů a hrochů, viděl jsem krokodýly povalující se v bahně, lvy spící pod bodlinami mimóz a tušil jsem nosorožce, pasoucího se hluboko pod zčeřenou hladinou. Mé nohy byly upoutány jinde, ale mé myšlenky zalátaly k tobě. Slyšel jsem hřmění pušek Boerů, svist ostřepů Hotentotů a Kafrů, viděl jsem černé postavy, zápasící spolu; řinčely okovy, otroci křičeli a s těžkým nákladem se celá karavana ubírala k východu, zatímco loď se vracela na západ. Z vysoké štíhlé věže minaretu se ozvalo volání mueddina, vyzývající věřící k modlitbě, na prahu pouště skřípal písek pod nohama velbloudů, ohýbajících kolena, synové pouště obraceli zbožně oči k východu a džaláb vroucně zpíval své oddané "Lubekka Alláh hymé - zde jsem, ó Bože!"

Buď pozdravena, země mých tužeb! Konečně vidím tvé pohostinné břehy, kynoucí mi z dálky, dýchám tvé čisté ovzduší a saji do sebe sladký dech tvých rajsských vůní. Příslušníci kmenů, kteří tě obývají, mi nejsou cizí, ale přesto mně tu nikdo nevíta s úsměvem, nikdo nepodává ruku k přátelskému pozdravu, jen od tvých břehů vidím sklánět se vrcholky tvých palem, které jako by mi kynuly vstříc: "Marhaban - buď nám vítán, ó cizince!"

Honil jsem v Austrálii vačice a klokany, v Bengálsku tygry a v prériích severní Ameriky bizony a šedé medvědy. Tam na dálném západě jsem poznal muže, který právě tak jako já z pouhé touhy po dobrodružství se odvážil do temných a krvavých pouští indiánských území a který mi při všech nebezpečích, v nichž jsem se ocitl, byl věrným přítelem i společníkem. Sir Emery byl Angličan nejčistšího zrna, hrdý, šlechetný, chladný a málomluvný, odvážný až k šílenství, duchapřítomný, silný zápasník, obratný šermíř, spolehlivý střelec a přítomně obětavosti a sebezapření, když se jeho srdce otevřelo pravému přátelství.

Vedle všech těchto předností měl můj milý sir Emery ovšem též některá drobná podivinství, která ihned prozrazovala Angličana. Na cizího člověka mohla snad působit odpudivě, mně však nijak nepřekážela, naopak často mi připravila tajnou, nevinnou kratochvíli. Rozloučili jsme se v New Orleans jako nejlepší přátelé a slíbili si, že se opět sejdem. Dali jsme si dostaveníčko zde - v Alžíru.

Že jsme se rozhodli pro Alžír a Afriku vůbec, se nestalo bez zvláštních důvodů. Můj statečný přítel Bothwell byl právě tak jako já tím, čemu říkají světoběžník; pro-smýčel a prolezl všechny kouty světa, z Afriky však poznal jen Kapsko na jihu, na severu pak kus pobřeží od Maroka až k Tripolisu. Bylo tedy zcela přirozené, že zatoužil po tom, aby také poznal vnitrozemí tohoto černého dílu světa, jeho Saharu. Chtěl procestovat Súdán a přes Darfúr a Kordofán se vrátit k evropské civilizaci, která kolem ústí Nilu již zapustila své kořeny.

Přítel Bothwell měl v Alžíru příbuzné, u nichž kdysi před časem strávil delší dobu, aby se naučil arabsky. Byl to nějaký jeho strýc po matčině straně, původem Francouz a majitel velkého obchodního domu, který byl se Súdánem ve velice čilém a výnosném obchodním spojení. U tohoto muže, který se jmenoval Latrémont, jsme se tedy měli setkat.

Zabýval jsem se arabštinou rád již za svých studentských roků a tuto svoji nepříliš velkou znalost jsem se snažil kdysi za svého pobytu v Egyptě rozšířit. Naše dlouhé společné pobyty v prériích nám poskytly dost příležitosti, abychom se společným procvičováním v arabštině zdokonalili a tak jsem se tedy vypravil z Marseille na parníku Vulkán v pevném přesvědčení, že pro mne nebude těžké domluvit se s dětmi Sahary v jejich mateřštině.

Afrika byla pro nás oba, jako jistě pro každého jiného, zemí velkých, nerozluštěných hádanek, jejichž řešení nám mohlo poskytnout mnoho zajímavého, ale jistě také mnohá nebezpečí. Na jedno jsme se však oba těšili; tak jak se nám nejednou podařilo zabít na lovu jaguára, medvěda nebo buvola, tak jsme chtěli své pušky a lovecké štěstí vyzkoušet i na lvech a černých pardálech.

Emery Bothwell, jak se mi zdálo, naslouchal zprávám o dobrodružstvích slavného lovce lvů Gérarda s jakousi žárlivostí a patrně byl pevně odhodlán rovněž se zmocnit několika lvích kožichů.

Uplynul právě rok od našeho rozchodu, a i když Eme-ry přibližně věděl, kdy se asi dostavím a protože si rovněž mohl domyslet, že přijedu francouzským parníkem, byl jsem do jisté míry zklamán, když parník přirazil ke břehu a já jsem ho nespasil v pestré směsici diváků, kteří buď čekali na břehu nebo přijeli ve člunech vstříc naší lodi, aby uvítali své známé.

Alžír leží na západní straně zálivu, který má podobu půlměsíce a rozkládá se na pobřeží, poskytující pozorovateli doslova pohádkový a bájný pohled. Na zeleném svahu pohon se prostírala spousta bělostného, navzájem se proplétajícího zdiva, budov bez střech a oken, které ze strany zálivu vypadají téměř jako vápencové lomy, příšerně obrovská skupina sádrových modelů nebo ledovec ve slunečním osvětlení. Na vrcholu pohoří se zvedají hradby císařské pevnosti a u paty se vinou kromě pevnosti Mersa Edduben různá jiná opevnění.

Na pobřeží se pohybovaly skupiny postav v bílých burnusech, černoši a černošky v nejrůznějších krojích, ženy, zahalené od hlavy až k patám bílým, vlněným závojem, Maurové a Židé v tureckém šatě, míšenci všech možných barev, pánové a dámy v evropských módních kostýmech a francouzští vojáci v různých stejnokrojích s různými hodnostmi. Nechal jsem odnést svá zavazadla do "pařížského hotelu" na třídě Babbel-Qued, kde jsem se občerstvil a upravil svůj zevnějšek; pak jsem se ihned vydal do ulice Báb--Azoun, ve které se nacházelo obydlí pana Latrémonta.

Odevzdal jsem sluhovi svou navštívenku a ihned se objevil šéf závodu ve dveřích své pracovny.

"Buďte mi vítán, monsieur, srdečně vítán! Ale ne zde! Prosím, račte se mnou, paní a slečna budou velice potěšeny. Již vás všichni velice toužebně očekáváme, ano bolestně!"

Toto uvítání mne velice překvapilo. Že mne očekávali bolestně? Mne, cizího, neznámého člověka? Jaký to mělo důvod? Latrémont byl malý, čilý mužíček, který vyběhl po širokých mramorových schodech dřív, než jsem vystoupil do poloviny schodiště. Dům, ve kterém jsem se nacházel, býval palácem mohamedána a spojení arabské architektury s francouzským zařízením působilo zvláštním dojmem. Byl jsem uveden nádherným salonem do pokoje dam; bylo to významné a zároveň důvěrné, která patrně souvisela s onou bolestí, s níž jsem zde byl očekáván.

Paní domu seděla na taburetu a probírala se listy nějakého románu; byla oblečena v černém hedvábném šatě evropského střihu. Slečna ležela na sametovém divaně a měla na sobě pohodlný a malebný šat orientálky. Široké hedvábné kalhoty jí sahaly až ke kotníkům, bosé nohy pak vězely v modrých, zlatem bohatě vyšíváných pantoflích. Její šíje a prsa byla pokryta krajkami, které byly protkány zlatem a stříbrem a přes to měla oblečenou sametovou tureckou halenu, zdobenou drahocennými knoflíky a arabeskami umělecké práce. Tmavé vlasy byly propleteny šňůrami perel a modrými i růžovými stuhami.

Obě dámy se při našem vstoupení zvedly a patrně byly uvedeny do rozpaků prohrášením se proti společenskému mravu, jehož se dopustil domácí pán tím, že uvedl cizince, aniž by předtím oznámil jeho příchod. Když však uslyšely, kdo jsem, výraz rozpaků ustoupil patrně a netajeně radosti.

Paní mi doslova běžela vstříc a chytila mne za ruku.

"Jaké štěstí, monsieur, jaké je to štěstí, že konečně přicházíte! Naše touha po vás byla bezmezná. Nyní si však již můžeme spokojeně oddechnout, neboť vy si jistě pospíšíte za naším dobrým Bothwellem a pomůžete mu najít Réalda!"

"Zajisté, madame, že to udělám, když si to přejete; jenom mi, prosím, řekněte, kdo je ten Réald a co se děje s Bothwellem, kterého jsem měl přece najít zde!"

"Ach, vy to nevíte? Opravdu ne? Můj Bože, vždyť to přece již ví celé město!"

"Ale Blanche!" ozval se Latrémont. "Nezapomínej, že monsieur nepochybně právě teď přijel!"

"Opravdu? Na to jsem nepomyslela. Vy to tedy ještě ani nemůžete vědět! Prosím, posadte se. A ty, Claro, pozdrav přece našeho milého hosta!"

Mladá dáma se zdvořile a roztomile uklonila a paní domu mi nabídla křeslo. Toto uvítání bylo jistě velice neobyčejné a je pochopitelné, že jsem s napětím očekával, co bude následovat.

"Nacházíte nás v situaci," začal Latrémont, "která nás nutí vzdát se všech ohledů slušnosti. Emery nám o vás mnoho vyprávěl, velice mnoho, což je u něho opravdu něco nezvyklého. Nedivte se tedy, prosím, že hned při prvním setkání vám přicházíme vstříc s plnou důvěrou a jako ke starému příteli!"

"Ano, monsieur! S plnou, nezlomnou důvěrou," ujišťovala mne paní, užívajíc podle zvyku orientálců, kteří jsou v udílení titulů velice štědrí, místo prostého pan vznešenější monsieur, které mi ovšem nepatřilo. "Vy jste s naším synovcem prožil tolik nebezpečných dobrodružství, že nám jistě neodřeknete splnění naší prosby!"

Musel jsem se trochu usmát, jak rychle tyto roztomilé lidé na mne vložili úkol, který jsem sice dosud neznal, ale který byl podle slov paní asi spojen s velikým nebezpečím.

"Mé dámy a vy, monsieur," řekl jsem se stejnou zdvořilostí, "dovolte, abych vám byl nápomocen se vším, co mám a co dovedu!"

"Ach, bohudík! Po všem, co jsme o vás slyšeli, jsme ani nemohli pochybovat, ačkoliv vám musím říci, že přes veškerý náš zármutek bychom se snad neodvážili, kdyby nás sám pan Bothwell nevyzval k tomu, abychom se na vás obrátili s tou prosbou."

"Je-li splnění v mé moci, slibuji již předem," odpověděl jsem prostě.

"Děkuji vám, monsieur," zvolal Latrémont. "Stihlo nás hrozné neštěstí, nesmírná ztráta - -"

, Ano, hrozné neštěstí," opakovala paní a propukla v pláč.

Také slečna Clara si vzala kapesníček, aby udusila své stěny.

"Prosím, madame! Račte vyprávět!"

"Ne, ne! Nemohu! Zármutek mi nedá mluvit! Ani nenacházím slova, abych vám to sdělila."

Malá a útlá dáma najednou projevovala tak mocné rozechvění, že jsem byl opravdu znepokojen.

"Prosím, monsieur! Vypravujte tedy vy!" obrátil jsem se na pana Latrémonta.

"Znáte, pane, Tuaregy?" zeptal se Latrémont, ale hned po živém jižním způsobu dodal: "Ale ne, vyje přece nemůžete znát, když jste přijel teprve dnes! Řeknu vám tedy, že tito Tuaregové jsou hrozný národ a že cesta pro karavany z In Salahu do Ahiru a Sakatu, po které posílám své zboží do Súdánu, vede právě jejich územím. Můj dům je v Alžíru jediný, který udržuje přímé spojení s Timbuktu, Bornu a Vadaïem a protože se nacházíme daleko od každé cesty, k níž máme připojení teprve v In Salahu nebo Ghátu, pochopíte, že udržování tohoto obchodního spojení občas vyžaduje velké oběti a mnohé ztráty. Nejtěžší z nich nás stihla při poslední výpravě."

"Byla přepadena Tuaregy?"

"Ano, monsieur! Přepadl ji gum, totiž lupičská karavana, která pobila všechny mé lidi. Jen jeden z nich, který hned při prvním útoku padl a předstíral, že je mrtvý, šťastně unikl a přinesl mi zprávu o hrozném ráně, která stihla mou rodinu a můj obchod."

"Vaše rodina i váš obchod se opět vzpamatují, pane!"

"Můj závod ano, ale rodina nikdy! Ztrátu části svého jmění jsem snadno oželel, ale - s karavanou šel můj syn, můj jediný syn Rénald a nevrátil se!"

Obě dámy při těch slovech propukly v hlasitý pláč a také Latrémont se nemohl ubránit svému zármutku. Dopřál jsem mu chvilku oddechu, aby se mohl vzpamatovat a pak jsem se zeptal:

"Nedostali jste žádné zprávy o jeho osudu? Lupiči pouště nemají ve zvyku dávat milost."

"On dosud žije!"

"Ach! To je zázrak, ovšem jestli se nemýlíte."

"On jistě žije, neboť jsme od něho dostali zprávu."

"Kdo vám ji přinesl?"

"Jeden z Tuaregů, který byl vyslán náčelníkem té lupičské tlupy. Žádali výkupné."

"A vy jste je zaplatil?"

"Ovšemže! Nemohl jsem přece jinak."

"Jaké to bylo výkupné?"

"Žádali zboží, které jsem jim poslal do oázy Melrir."

"A váš syn?"

"Nevrátil se, neboť věrolomní lupiči přišli s novým požadavkem."

"Kterému jste jistě opět vyhověl!"

"Ano."

"A opět se stejným výsledkem?"

"To nemohu zatím tvrdit. Právě když přišel druhý posel, přijel Emery Bothwell. To bylo asi před deseti měsíci, a - - -"

"Tak dlouho je již Emery v Africe?" přerušil jsem ho. "Podle naší dohody měl přijet teprve v tomto měsíci?"

"Trochu si odpočinul doma v Anglii, ale pak se hned zase vydal na cesty, aby vyhověl své cestovatelské vášni. A přišel právě ve vhodné chvíli."

"Již tuším všechno ostatní! Gouvernement, tedy státní správa i se všemi prostředky, které má po ruce, vám nemohla nijak pomoci. Byli jste odkázáni jenom sami na sebe a tu se vám nabídl náš milý Angličan, že se věci sám ujme - -"

"Je to tak!"

"A co udělal?"

"Poručil, abychom žádané věci poslali na stanovené místo a sám se vydal za nimi."

"Opravdu odvážný kousek! A s jakým průvodem se vydal na cestu?"

"S jediným průvodcem a s jedním arabským sluhou."

"Kterou cestou šel?"

"Tentokrát jsme měli poslat požadované věci do oázy Lotr."

"Jaké to bylo zboží?"

"Hotové burnusy a šátky na hlavu, dlouhé pušky, nože, houně, vykrojené střevíce, jak je Arabové nosí a spousta jiných malých drobností, které ovšem neměly žádnou větší cenu."

"Jak je vidět, chce z vás lupičská banda vynutit celou výbavu, ale syna by vám ani pak nevydala. Arab nepokládá za hřích podvést-li nevěřícího a chceme-li uspět, musíme ho pořádně zmáčknout. Avšak - Emery nechal jistě všechny ty věci opatřit znamením?"

"Kdo vám to řekl?"

"Nikdo! To jsou zvyky amerických zálesáků a po té stránce znám svého přítele příliš dobře, než abych si to nedomýšlel. Kdo se mnoho roků potloukal mezi Indiány, naučil se mnohé, co se jistě dobře osvědčí i zde v Africe. Jaké to bylo znamení?"

"Dvě začáteční písmena mého jména. André Latrémoi tedy A. L. Nechal jsem je vypálit do pažeb ručnic a v šít do všech burnusů, šátků a pokrývek."

"Emery podle nich pozná lupiče. Nemáte od něho žádné zprávy?"

"Máme a to velice spolehlivé. Dostali jsme je před čtířmi dny a od té chvíle na vás toužebně čekáme, nebe se to vás týká."

"Mám přijít za ním, vidíte?"

"Je to tak! Zde leží dopis, který poslal ze Zinderu."

Psaní leželo na stole, patrný důkaz, že v posledních čtířech dnech se k němu velmi často obracely oči všech tří Bothwell psal jen několik slov. Neměl sice až dosud žádný úspěch, ale přesto ujišťoval, že není třeba vzdávat s<

naděje a žádal, abych, jakmile přijdu, byl poslán za ním. Jinak dopis neobsahoval žádné určení času ani místa.

"Kdo tento dopis přinesl?" zeptal jsem se.

"Jistý Arab kmene Kubabišů, kterému bylo rozkázáno, aby zde vyčkal na váš příchod a byl vaším průvodcem."

"Mohl bych s ním mluvit?"

"Ovšem! Je zde v domě a když si přejete, ihned ho zavolám."

V duchu jsem si musel říci, že mám -jak se říkává -z pekla štěstí, neboť sotvaže jsem vstoupil na africkou půdu, ihned jsem byl vtažen do záležitosti, která poskytovala vyhlídku na skvělé dobrodružství. Latrémont nechal zavolat Araba a obě dámy v dychtivém očekávání toho, co mělo přijít, zapomněly na svůj zármutek.

Na jedné ze svých dřívějších cest po Egyptě jsem poznal několik Arabů téhož kmene - byli to lidé vesměs stateční a spolehliví průvodci. Tedy i já jsem dychtivě čekal na příchod tohoto muže.

Zanedlouho vstoupil. Arabové jen ojediněle dosahují nadprůměrné výšky a skoro vždy bývají štíhlí, ano, vychrtlí; tento muž však byl pravý obr. Byl tak vysoký a ramenatý, že jsem úžasem div nevykřikl, když jsem ho spatřil. Jeho velmi dlouhý, hustý plnovous a spousta různých zbraní, jimiž byl ověšen, mu dodávaly bojovné vzezření. To byl ovšem průvodce, že jsem si lepšího ani nemohl přát, neboť již pouhý pohled na něho mohl nepříteli nahnat strach. Uklonil se mi s rukama zkříženými na prsou až skoro k zemi a hlasem, který zněl jako dunění hromu, řekl: "Salám alejkum - pokoj s vámi!"

"Marhaban - buď mi vítán," odpověděl jsem. "Ty jsi syn statečného kmene Kubabišů?"

Tmavé Arabovy oči pyšně zajiskřily.

"Kubabišové jsou nejstatečnější děti Abú Zeta, sidi*); kmen má víc než dvacet rodů a z těch nejstatečnějších je rod En Nurába, k němuž patřím."

"En Nurába? Znáš ho; jeho šejk se jmenuje Fadhara-la Uelad Salám, vedle jehož klisny nejednou klusal můj kůň."

"Bismalláh, sidi! To je dobře, neboť nyní smím slyšet tvůj hlas ačkoliv jsi nevěřící a přicházíš z chudého Fran-kistánu."

"Jak se jmenuješ?"

"Mé jméno je těžké pro jazyk Franka. Jsem Hasan ben Abúlfeda ibn Haukal al Wardi Jusuf ibn Abúl Foslán ben Isák al Duli."

Nemohl jsem se ubránit úsměvu. Stál přede mnou jeden z těch Arabů, kteří ke svému prostému jménu přidávají celý rodokmen, jednak aby tím uctívali své předky, jednak aby svému posluchači imponovali. Odpověděl jsem tedy:

"Poslouchej mne, Hasane ben Abúlfede ibn Haukale al Wardi Jusufe ibn Abúl Fosláne ben Isáku al Duli! Jazyk Franka dovede vyslovit každé jméno i kdyby bylo tak dlouhé, že napsáno by dosahovalo od Bengházi až do Ka-šeny, však přesto tě budu jmenovat prostě Hasan, neboť prorok Mohamed říká: „Nemluv deset slov, kde stačí jedno!"

"Sidi," zvolal Arab, "mé ucho bude zavřeno tvému hlasu, budeš-li mne nazývat jen Hasanem. Ti, kdo mne znají, mne jmenují Hasan el Kebir, totiž Hasan Veliký, neboť věž, že já jsem Džezar bej, dávič lidí!"

"Alláh akbar - Bůh je veliký, jeho zná každé stvoření, ale o Džezar bejovi, dáviči lidí, jsem dosud nikdy neslyšel. Kdo ti takto říká?"

"Každý, kdo mne zná!"

"A kolik lidí jsi již zadával?"

Arab sklopil rozpačité oči.

"Step se oťrása a stromy oázy se zachvívají v kořenech, když se Džezar bej objeví. Ale jeho srdce je plné milosrdenství, milosti a dobroty, neboť „moje ruka je silná jako tlapa pardála, ale jemná jako stéblo trávy na poli," jak učí zbožný Abú Hanífa, kterého poslouchá každý věřící."

"Pak mi tvoje jméno nic neříká a já je nebudu užívat dřív, dokud se nepřesvědčím, že si ho zasloužíš!"

Začínal jsem tušit, že můj milý Hasan el Kebir přes obrovitost své postavy a přenosnou zbrojnici, kterou byl ověšen, byl neškodný človíček. I poušť má totiž své chvástavé mluvky právě tak, jak je mívá evropský salon nebo výčep piva.

"Zasloužil jsem si ho, jinak bych ho neměl," odpověděl pyšně. "Podívej na tuto pušku, tyto pistole, můj nůž a šavli, před nimiž se dává na útěk i statečný Uelad Sli-mán! A ty mi chceš odpírat mé jméno? I sidi Emír mne tak nazývá!"

"Kdo je sidi Emír?" zeptal jsem se, ačkoliv jsem tušil, že je to do arabštiny překroucené jméno mého přítele Emě-ryho.

"Rabbena chalík - Bůh tě zachovej při rozumu, sidi! Copak neznáš jméno toho, který mne posílá?"

Tento originální chlapík mne velice bavil, avšak přesto jsem se s ním musel začít bavit vážněji, abychom se konečně dostali k cíli.

"Vypravuj mi o sidi Emerym!"

"Byl jsem v Bilme, odkud jsem doprovázel karavanu do Zinderu. Musíš vědět, sidi, že Hasan el Kebir je slavným průvodcem karavan, protože zná všechny cesty Sahary a má velice bystré oči, jimž neunikne ani nejmenší stopa."

Jestli to tak skutečně bylo, pak by mi byl jeho doprovod velice vhod. Chtěl jsem ihned vyzkoušet mluví-li pravdu, abych věděl, co si o něm mám myslet.

"Smím Hasanovi věřit?" řekl jsem.

Muž se hrdě vypjal a zvolal:

"Víš, sidi, co znamená slovo hafiz?"

"Muže, který zná nazpaměť celý korán!"

"Ty jsi moudrý muž, ačkoliv pocházíš z Frankistánu. Nuže dobře, sidi! Věř, že Hasan el Kebir je hafiz, který ti řekne z paměti všech sto čtyřicet súr a všech šest tisíc šest set šedesát šest veršů koránu. A ty, který jsi nevěřící pes, bys chtěl pochybovat o mé pravdomluvnosti?"

"Drž jazyk na uzdě, Hasane, neboť nejsem zvyklý snášet mlčky urážky od nikoho, i kdybys byl desateronásobným hafizem. Trochu přemýšlej a vzpomeneš si, že křesťané nejsou nevěřící, neboť také oni mají od Boha svatou knihu jako vy. Tak řekli všichni učené, počínaje od Emí-ra el Mumíaina, až k tvému rozšafnému Abú Hanífovi, jehož poslouchají

všichni věřící, jak jsi sám řekl. Říkáš, že znáš celý korán; ale znáš také lim tefir el kuran, totiž výklady koránu? Tam se říká, že Parsiové a jiní modláři jsou d'aurové - nevěřící psi!"

"Jsi moudrý, jako nějaký softa, sidi, ale ještě moudřejší bys byl, kdybys věřil tomu, co říkám já!"

"Budu ti věřit, až mi řekneš, které oázy tvoří klíč k pobřeží Tripolisu a Egypta!"

"In Salah, Ghadanus, Ghát, Murzúk, Andželah a Sint."

"A k Súdánu?"

"Aghades, Ahir, Bilma, Dongola, Chartúm a Berber."

"Kudy se jede z Kordofánu do Kaira?"

"Z Lobeidhy do Chartúmu přes Kurssi, Sanzír, Koamat a Tor el Kháda."

Dal jsem mu ještě celou řadu otázek, které všechny zodpověděl jako když bičem mrská a zcela správně, což činil se sebevědomím a patrným uspokojením, že tak skvěle ve zkoušce obstál.

"Věřím ti, Hasane!" řekl jsem zkrátka. "A nyní tedy vyprávěj dál. Provázeli jste tedy karavanu do Zinderu?"

"Z Bilmy do Zinderu. Tam jsem se setkal se sidi Emí-rem. Dal mi všechno, co jsem potřeboval a poslal mne sem, kde prý najdu statečného emíra z Frankistánu, kterého mám k němu doprovodit."

"A kde se máme s mým přítelem setkat?"

"U Báb el Ghúdu, kde se od stěhovavého písku přechází do kamenité pouště. Slyšel jsi již, sidi, o zlých džinech pouště?"

"Znám je! Bojiš se jich snad, Hasane?"

"Já a něčeho se bát? Hasan el Kebir se ničeho nebojí, ani šejtána*), ani džinů**), neboť ví, že duchové musí utéci, když se pomodlí súru en nás a súru el falak. Ale ty jsi

křesťan a neznáš súry, proto tě džinové pohltní, přijdeš-li do Seríru, kde je jejich rejdiště."

"Proč jsi tedy nechal sidiho Emíra jít do Báb el Ghú-du? Duchové ho jistě pohltní dřív, než my mu přijdeme na pomoc!" Tato neočekávaná výtkla ho přece jen uvedla do rozpaků, ale i z těch si dovedl rychle pomoci.

"Budu se za něho modlit!"

"Cože? Za nevěřícího? Dobře, Hasane, již vidím, že jsi pobožný syn velkého Proroka. Modli se tedy také za mne a pak nebude třeba, abych se bál džinů. Zítra, až se na obloze objeví první červánky, vydáme se na cestu."

"Alláh akbar, sidi! On vidí všechno a může všechno, ale člověk musí poslouchat jeho rozkazy a nesmí se vydat na žádnou cestu před ranními červánky. Doba nastoupení výpravy je ve tři hodiny odpoledne nebo dvě hodiny před večerem."

"Zapomínáš, Hasane, že tento předpis platí jen pro karavany; jednotlivec však smí jít, kdy se mu zachce."

"Sidi, ty jsi opravdu velký a učený fakih*) a lituji hodiny, která ti dala za otce Franka a za matku křesťanku. Vidím, že jsi hafiz, který zná nejen korán, ale i jeho výklady nazpaměť, a já ti chci věrně a poslušně sloužit a povedu tě, kamkoliv si budeš přát."

"Jakého máš koně?"

"Žádného, sidi! Vyjel jsem ze Zinderu se dvěma velbloudy; jeden z nich mi padl v poušti, druhý pak byl tak utahaný, že jsem ho zde musel prodat."

"Pojedeme tedy odtud do Batny štěpní poštou, odtamtud saharskou poštou přes Džebel bou Řezal k osmnácti oázám Sibánu, kde si v Biskře opatříme dobré jezdecké

velbloudy. Připrav se tedy; zítra časně ráno vyrazíme a pře-svědčíš-li mne cestou o své udatnosti, budu tě nazývat Ha-san el Kebir a Džezar bej."

"Myslíš snad, sidi, že jsem zbabělec? Nebojím se ani lva a neleká mne ani samum, vítr pouště; chytám nejjedovatější hady i pštrosy, honím gazelu právě tak jako gnu, a stejně snadno ubiji pardála jako škorpióna. Ozve-li se můj hlas, každý se třese a také ty mi neodepřeš oslovení, které mi patří. Salám alejkum - pokoj s vámi!"

Mnohomluvný hrdina se hluboce uklonil a opustil místnost. Paní Latrémontová přikročila ke mně a uchopila mě za ruku.

"Vy tedy opravdu splníte naši prosbu, monsieur, ačkoliv je tak velká a nebezpečná? A již zítra se chcete vydat na cestu, aniž využijete našeho pohostinství?"

"Madame, naše situace vyžaduje okamžité odhodlání a neméně rychlé jednání. Dovolíte-li mi, využiji vaše pohostinství až se vrátíme. Snad mi dovolíte, abych některé své věci, které nemíním vzít s sebou, uložil až do svého návratu ve vašem domě?"

"Zajisté, monsieur! Ihned pošlu někoho na loď, aby sem vaše věci - -"

"To není třeba, madame, neboť mám svá zavazadla, již v hotelu."

"Skutečně? To že jste udělal? Víte, monsieur, zeje to pro nás vlastně urážka?"

Musel jsem pokorně vyslechnout několik laskavých výčitek, načež byla tato záležitost svěřena sluhovi, který přepravil má zavazadla z hotelu. Právě jsem se chtěl odebrat do přiděleného pokoje když ohlásili, že nějaký Arab si přeje mluvit s panem Latrémontem. Uvedli ho a já jsem byl přítomen jeho uvítání.

Byl to muž dlouhé, hubené, ale svalovité postavy. Jeho burnus byl velice sešlý, šňůry z velbloudích chlupů byly potrhane a pocuchané visely mu v hadrech kolem kapuce a každý kus jeho oděvu prozrazoval, že před sebou máme pravého syna pouště, který se neleká žádného nebezpečí a v případě potřeby si dovede všechno odepřít.

"Sál - alek - -!" pozdravil s pyšným zkrácením obou slov, čímž Arab dává najevo, že sebe pokládá za lepšího a vyššího než toho, koho oslovuje. Přitom se ani trochu nepoklonil, rozhlížel se kolem sebe bystrým pohledem svých tmavých očí, ve kterých se zračilo hrdé sebevědomí svobodného a právo věrného muže.

"Mluvte s ním, monsieur," pošeptal mi Latrémont. "Je to tentýž Targi, který zde již jednou byl."

Bylo mi velice vhod, že se posel dostavil právě za mé přítomnosti.

"Sál - aal - -!" odpověděl jsem na jeho pozdrav ještě kratčeji. "Co si přeješ?"

"Ty nejsi muž, se kterým chci mluvit!"

"Právě já to jsem, s kým budeš jednat!"

"Nepřišel jsem k tobě!"

"Můžeš tedy zase odejít!"

Otočil jsem se jako k odchodu a ostatní, kteří se dovtipili, následovali můj příklad.

"Sidi!" zvolal muž.

Šel jsem dál.

"Sidi!" zvolal důrazněji a skoro prosebně.

Otočil jsem pouze hlavu.

"Copak ještě?"

"Chci s tebou mluvit!"

"Snaž se tedy, abys mluvil zdvořile, jinak tě pošlu na ulici. Jak se jmenuješ?"

"Jmenuji se Mahmúd ben Mustafa abd Ibrahim Jakub ibn Bašar."

"Tvé jméno je delší než tvůj pozdrav. Váš Prorok praví: 'Bud'te zdvořilí i k nevěřícím a nepřátelům, aby se naučili milovat vaši víru a vážili si Káby!' - Pamatuj si to! Ty jsi Targi?"

"Targi a Imošarch!"*)

"Ze kterého kmene?"

"Hadžan bej nedovoluje svým bojovníkům, aby Frankům prozradili jméno svého kmene."

Téměř jsem se trochu ulekl. Rénaud tedy byl zajatcem zlověstného Hadžan beje! To bylo opravdu nejhorší, co jsem mohl slyšet! Z vyprávění znal jsem tohoto odvážného a ukrutného lupiče pouště a věděl jsem, že je postrachem všech karavan. Nikdo nemohl říci, ke kterému kmeni vlastně patří, neboť celá poušť byla jeho územím. Od alžírské pouště až k Súdánu, od egyptských oáz až do nejzazších cípů západní Sahary bylo jeho jméno známé a obávané. Objevoval se hned zde, hned zas jinde a stejně rychle, jak se objevil, zase mizel, aby téměř ve stejné chvíli byl opět viděn na jiném, často velice vzdáleném místě. Ale vždy a všude, kde Hadžan bej vystoupil, tekla krev jeho ubohých obětí. Měl patrně tajné skrýše po celé Sahaře, právě tak jako měl všude své spojence, kteří mu donášeli zprávy o pochodu karavan a zřejmě mu pak i pomáhali při zpeněžení uloupeného zboží.

Dosud se však nikomu nepodařilo vidět ho nebo se ho docela zmocnit, nebo spíš, nikomu z těch, kdo ho spatřili zblízka, se nepodařilo utéci. - Pokládal jsem za prospěšné neprozradit jeho poslovi, že jsem o něm již někdy slyšel.

"Hadžan bej? Kdo je to?"

"Cože, ty neznáš dávice karavan? Je snad tvé ucho hluché, že jsi dosud neslyšel jeho jméno? On je králem pouště, hrozný ve svém hněvu, krutý ve své nenávisti a nepřemožitelný v boji. Mladý zajatec je v jeho rukou."

Zasmál jsem se.

"Říkáš, že je nepřemožitelný v boji? Pak tedy snad bojuje jen s malými šakaly a zbabělými hyenami? Žádný Frank se nebojí jeho jména, dokonce ani ne jeho celého gumu. Proč zajatce nepropustí na svobodu? Dostal přece za něho již dvakrát výkupné!"

"Poušť je veliká a Hadžan bej má mnoho bojovníků, kteří potřebují šaty, zbraně a stany."

"Dávič karavan je lhář a podvodník. Jeho srdce nezná spravedlnost, jeho jazyk je falešný. Je rozpoltěný jako jazyk hada, kterému je nutné rozdrtit nohou hlavu. S jakým vzkazem tě posílá?"

"Dej nám burnusy a střevíce, zbraně a střelný prach, bodáky na naše oštěpy a plátno na stany pro naše bojovníky!"

"Dostali jste již dvakrát všechno, co žádáš, avšak nyní již nedostaneš ani zrnko střelného prachu a ani kousek plátna!"

"Pak zajatec zahyne!"

"Hadžan bej by ho nepropustil, ani kdyby dostal potřeby výkupné."

"Propustí ho. Dávič karavan chce být milosrdný, do-stane-li, co žádá."

"A kolik tedy chceš?"

"Právě tolik, kolik jsme již dostali."

"To je mnoho. Chceš si ty věci vzít ihned s sebou?"

"Ne. Pošlete nám je zase, jako již dvakrát."

"A kam?"

"Do Báb el Ghúdu."

To bylo právě to místo, kam mne pozval Emery. Byla to čirá náhoda, nebo snad můj přítel věděl, že se tam lupiči nacházejí?

"Najdeme tam zajatce a bude nám vydán?"

"Ano."

"Mluvíš pravdu?"

"Nelžu!"

"Již dvakrát jsi řekl ,ano' a dvakrát jsi lhal. Přísahej!"

"Přísahám!"

"Při duši svého otce?"

"Při - - duši - - svého otce - -" opakoval po mně váhavě.

"Při bradě Prorokově?"

Arab se v rozpacích odmlčel a teprve po chvíli se vzchopil opět k nové vytáčce.

"Přisahal jsem a to stačí!"

"Přisahal jsi při duši svého otce, která má právě tak malou cenu, jako tvoje duše! Za obě dohromady nedám ani shnilou

datli a přísaha při tvé nebo jeho duši nestojí ani za zrnko písku, jehož je plná Sahara. Přisaháš při bradě Prorokově?"
"Ne!"

"Pak je tvé slovo zase jen klam a mam a ty již nikdy nespatriš hvězdy pouště."

Arabovy oči hrozivě zajišřily.

"Věř, nevěřící, že zajatcova duše odejde do džehenny*), nebudu-li v pravý čas zpět u Hadžan beje. Na to ti mohu přísahat při bradě Proroka, který dovede chránit své věřící!"

"Pak půjde tvá duše před jeho duší a kosti dávice karavan a jeho gumu budou vysychat a bēlet pod žárem slunce, což přísahám já tobě při Ježíši, synovi Marie, jehož vy nazýváte Isa ben Myriam, a který je mocnější a větší než váš Mohamed, neboť i vy sami říkáte, že přijde doba, kdy Ježíš zasedne v Damašku v mešitě Omejovců, aby soudil všechny tvory na zemi, ve vzduchu i ve vodě!"

Muž prudce pozvedl hlavu a nehty otevřené pravice si projel zdola vousem, což je u beduinů posunek znamenající nejhlubší opovržení.

"Vy přinesete všechno, co od vás žádáme! Byl jsem u vás již dvakrát a neosmělili jste se vztáhnout ruce na posla Hadžan beje, a neuděláte to ani dnes. Sto mužů, jako jsi ty, ho nedokáže přemoci a tisíc takových by nepřemohlo jeho gum, neboť ty jsi - ďaur, nevěřící pes!"

Přiskočil jsem k němu s pozdviženou pěstí.

"Shnil mozek v tvé lebce a vyschla tvá duše, že se opovažuješ se mnou takto mluvit, ty bídný šakale pouště?"

Beduin pustil pušku a pozvedl obě ruce. Na každém zápěstí mu visel ostrý, špičatý nůž, asi píd' dlouhý. Prostý beduin obvyčejně mívá jen jeden takový nůž, ale lupič je vždy vyzbrojen dvěma a užívá je tím způsobem, že svého nepřítele prudce obejmě, přičemž mu obě ostří nožů vrazí zezadu pod žebra. Můj Targi se patrně připravoval k tomuto útoku.

"Odvoláváš svou nadávku?" zvolal jsem.

"Opakuji ještě jednou, ďaure!"

"Pak padni před ďaurem!"

Dříve než Targi mohl hnout rukou, stihla ho má pěst do čela. Byla to stejná mistrovská rána, pro kterou mi v amerických prériích dali jméno Old Shatterhand.

"Můj Bože!" vykřikla paní zděšeně. "Vy jste toho muže zabil! Je mrtvý, nadobro mrtvý!"

Při pohledu na domnělou mrtvolu slečna na divaně skoro omdlela a i sám Latrémont zde stál neschopen slova a tvářil se, jako by před ním zčistajasna udeřil do země blesk.

"Neračte se ale znepokojoval, paní," potěšil jsem ji. "Chlapík je živý a nepochybně i zdravý, i když se na nějakou chvíli rozloučil se svými smysly. Zná svou pěst dokonale. Kdybych ho chtěl zabít, musel bych se trochu víc rozmáchnout."

Tato slova vrátila vyděšenému Francouzovi opět řeč.

"Ale vy jste gigant, vy jste opravdu Goliáš, monsieur! Já bych musel půl hodiny mlátit palicí, abych toho chlapa omráčil."

Neodporoval jsem, neboť malý mužíček, který mi sotva sahal po ramena a měl ruce jako malé dítě, se asi nepodceňoval.

"Prosím, monsieur," řekl jsem, "postarejte se, aby tento Targi byl svázán a odevzdán policii. Tam venku v poušti sice přestává její moc i možnosti, ale zde vám jistě ráda poslouží."

"Myslíte to vážně?" zvolal Latrémont zděšeně.

"Ovšem!"

"Můj Bože! To přece nemůžeme, neboť pak by hrozný Hadžan bej nechal zabít našeho ubohého Réalda! Ano, zdá se mi, že již tato hrozná rána ohrožuje život našeho syna."

"Vysvětlím vám své důvody, ale nyní prosím, abyste laskavě učinili to, o co jsem vás žádal. Vždyť jste přece prve řekl, že mi naprosto důvěřujete."

"Jistě, jistě, monsieur! Vždyť již běžím zavolat služebnictvo."

Při těch slovech se Latrémont vrhl ke dveřím a zatahal za zvonítko tak prudce, že se sběhlo veškeré služebnictvo domu, vyděšené tímto poplachem.

"Svažte toho člověka a hoďte ho do sklepa než přijde policie," poroučel domácí pán a tvářil se při tom tak hrozně, jako by on sám zasadil Targimu tu hroznou ránu.

Sluhové se ochotně na omráčeného vrhli, každý popadl, co právě bylo po ruce, a než uplynuly dvě minuty, byl Targi tak důkladně svázán do uzlíčku, že by se po svém probuzení z mrákot nemohl ani pohnout. Pak ho popadlo osm statných paží, aby zajatce odvělekly.

Jediný ze všech sluhů zůstal stát ve dveřích, aniž by se zúčastnil práce ostatních. Ihned jsem si všiml toho statného, nevelkého, ale přitom ramenatého chlapíka, jehož rysy obličej se jaksi nehodily k jeho orientálnímu oblečení. Když viděl, jak se ostatní čtyři namáhají s odvěčením spoutaného Targiho, přiskočil a odstrčil je stranou.

"Mášalláh! Milion pum a granátů, je to ale tahanice o toho chlapa!" zvolal německy. "Pusťte mne, vy nemo-torové! Já ho odnesu sám!"

A než se kdo nadál, měl uzlík, totiž Targiho, na zádech. Překvapení, že jsem slyšel zde v daleké cizině najednou zvuky své mateřštiny, mne na okanzík připravilo o řeč. Teprve když ten chlapík byl již se svým uzlem ve dveřích, zvolal jsem:

"Stůj, muži! Ty jsi Němec?"

Mžikem se obrátil, jeho obličej zazářil radostí a ústa se otevřela od jednoho ucha k druhému.

"To si myslím, že Němec!" zvolal. "A pán snad také?"

"Ovšem! Odkud pocházíš?"

"Já? Já jsem, prosím, z Kaltenbrunnu!"

"Tedy z Bavorska? Ale tvůj dialekt je trochu jiný, než jsem poznal v okolí Kaltenbrunnu, kde mají tak výborné pivo."

"Je to tak, pane - ale," přerušil se a shodil uzel na zem, "tu máte a odvěčte si toho neznabožáka kam a jak chcete!"

Zatímco se sluhové opět chopili svázaného Targiho, aby ho odnesli, obrátil se krajan srdečně ke mně a podával mi pravici. "Tak, teď mám zase volné ruce! Pěkně vás vítám k nám do Afriky, pane krajan! Je pravda, že pivo je u nás znamenité. Však se mi zde po něm také dost často stýská mezi těmi pohany, kteří nemají ani potuchy o tom, jaký božský nápoj je pivo. Tak vy jste tedy také někdy byl v Kaltenbrunnu? A divíte se, že mluvím jinak, než tam u nás doma? Ale tím jsou vinni zdejší Němci, kteří pocházejí z Porýnska a švadroni tak, že jim pořádný našinec sotva rozumí."

"Jsou zde tedy také Němci?"

"To si myslím, pane! Kdepak by jsme nebyli my, Švábové? Tady žijí nejvíce na venkově ve vesnici Děly Ib-rahim, kde se nachází klášter trapistů. A vy, pane, z kterého kouta Německa jste vy?"

"Já jsem Sasík!"

"I tisíc broků, každý jiný! To jsme tedy skoro jako sousedské děti? A smím se zeptat, jak dlouho se zde chcete zdržet, pane?"

"Zítra ráno odcestuji."

"A to je škoda! Smím vědět kam?"

"Na Saharu!"

"I pardie samec! Na Saharu? Do té písčité jámy lvové? Také jsem tam už byl, ale jen na krajíčku. Abych tak řekl, sotva nos jsem si tam omočil v tom suchém písku. Směl bych s vámi, pane?"

Tato nabídka mi ovšem byla velmi vhod. Sluhu jsem potřeboval a tak byl pro mne krajan a k tomu takový silák tím vítanější.

"Šel bys opravdu rád se mnou?"

"To si myslím, že rád! A jak rád!"

"Umíš jezdit?"

"Jezdit? A jak jezdit! Doma jsem ovšem jezdil nejvíce jen na lavici nebo nejvýš na oji, ale byl jsem u cizinecké legie, u afrických myslivců, a tam jsem se naučil sedět na koni jako namalovaný Turek."

"Rozumíš arabsky?"

"Dost, abych se mezi Araby neztratil."

"Co jsi dělal dřív?"

"Truhláře. Řádně jsem se vyučil a pak jsem šel do světa na zkušenou, přičemž jsem se dostal až do cizinecké legie - aby ji kozel vzal! Pak jsem se dostal zde do služby a myslím, zeptáte-li se pána, řekne vám, že se mnou spokojen."

"Půjdeš se mnou! Zajistím ti pánovo svolení."

"Mášalláh! To je, na mou věru, jako bych dnes dostal Ježíška! A ten dlouhý Hasan s tím ještě delším jménem půjde s námi také?"

"Ano - bude naším průvodcem."

"Juchů! To si dám líbit! Mám toho chlapíka rád, protože co je zde, máme spolu denně malé šarvátky. Hej, pane, to nám bude cestou veselo, až se budu s dlouhým Hasa-nem kočkovat. Hurá na Saharu!"

Luskl všemi deseti prsty, povyskočil a pak vyletěl ze dveří.

II. KAPITOLA

AS AD BEJ, DÁVÍC STÁD

Od pobřeží Středomořího moře až k Saharě, tedy mezi krajem plodnosti a civilizace a písčitou pouští barbarů tvoří step širokou řadu vysočin a holých hřbetů, jejichž jednotlivé hory se zvedají ze smutné, pusté roviny jako bolestné výkřiky vyslyšené modlitby. Nikde není vidět ani strom, ani dům! Osamělý a polorozpadlý karavanserail sot-važe poskytuje očím pohled, na němž je možné spočinout, a jen v létě, když chudí rostlinstvo prorazí spečenou kůrou povrchové vrstvy, stěhuje se sem několik arabských kmenů se svými stany a stády, aby poskytly svým hubeným zvířatům nuznou pastvu. V zimě však step leží zcela opuštěná a liduprázdná pod příkrovem sněhu, který se zde udrží přesto, že v nejbližším sousedství je rozžhavená Sahara.

Nic jiného není vidět kolem než písek, kamení a holé skály. Místy pokrývá půdu kamení s ostrými hranami, jinde zase stěhovavé písčiny, kterým domorodci říkají "ghúd", se plíží jako vlny pomalu kupředu a ukáže-li se někdy nějaká stojatá voda, pak je to obyčejně jen nepatrné mrtvé jezírko, jehož hladina nemá svěží modrou barvu, ale vypadá špinavě šedě jako tuhnoucí bahno. A i tato jezírka přes léto vysychají, zanechávajíce tu plochu pokrytou kamennou solí, od níž se odrážejí paprsky slunce a bodají do očí.

Kdysi zde byly i lesy, ale již dávno zmizely tyto požehnání přinášející regulátory deště. Koryta řek a potoků, nazývaná zde "vádí", se v létě vinou klikatě v ostrých záhybech vedoucích z výšin dolů skalnatými propastmi, které ani sněh nedovede svým příkrovem zcela zastít. Když však v horkém ročním počasí sníh náhle roztaje a valí se do nížin jako šumící a bouřící spousty vod, pak běda všemu, co se postaví do cesty nebo nemělo dost času, aby se zachránilo útekem. Pak beduín bere do rukou devadesát devět kuliček svého růžence a děkuje Alláhovi, že ho uchránil před setkáním s vodou, aby varoval nic netušící ohrožené výkřikem: "Prchněte, lidé, vádí přichází!!!"

Tímto občasným svlažením a stojatou vodou jezírek bývají z kamenité půdy vylákány trnité křoviny a bodlinaté mimózy, které může ohlodávat jen velbloud opatřený tvrdými pysky, a pod nimi spává lev i pardál, aby si po svých nočních toulkách odpočinuli.

Jak bylo dříve stanoveno, vyrazil jsem z Alžíru ráno s Hasanem i s krajanem Josefem. Až do Batny jsme opravdu využili štěpní cesty, ale zde se však na naši další cestě vyskytla překážka. Měl jsem dosud v živé paměti krkolomnou pouť, kterou jsem kdysi konal s vlašským vetturinem z Alp dolů do Itálie; dosud mi znělo v uších jeho "allegro, allegrissimo!" při němž až stávaly vlasy, když vozka na mé prosby, aby jel pomaleji, vybízel své šilené spřežení k ještě

většímu letu. Stará kareta, tažená koňmi ženoucími se dolů v plném trysku, doslova poletovala na pokraji propastí kolem ostrých hran skalních výběžků. Připadal jsem si, jako bych svou cestu podnikl jen proto, abych své končetiny rozdrtil o skály nebo své tělo pohřbil někde v nedohledné hloubce roklin, a když jsem se konečně ve zdraví ocitl dole v bezpečné rovině, bylo mi, jako bych unikl nebezpečí, proti němuž nebyla žádná ochrana.

Ale toto allegrissimo mě italské pouti ještě nebylo ničím proti cestě štěpní poštou! Diligence byla obyčejný poštovní vůz, jemuž podobné jezdily kdysi i u nás; bylo do ní zapraženo osm koní, z nichž dva vpředu a pak dvakrát po třech. Po silnici zde ovšem nebyla ani památka. Cesta vedla ve stálém trysku přes prohlubně i vyvýšeniny, krkolomnými koryty bystřin, nahoru a dolů úzkými prů-smykami i příkrými srázy. Co chvíli jsme museli seskočit z vozu, abychom své síly spojili s námahou našich ubohých zvířat, jednalo-li se o to dostat vůz z nějaké díry, do níž zapadl, nebo přes sráz, který i pro chodce byl těžko dostupný.

Již po několika hodinách této roztomilé jízdy mi bylo, jako bych byl lámán kolem; můj krajan Josef nadával ve všech možných a jemu známých jazycích a Hasan el Ke-bir se oddával tomu ne zrovna příjemnému zaměstnání, které bývá spojeno s mořskou nemocí. Statečný Arab kmene Kubabišů totiž seděl poprvé ve svém životě v povoze, což pro něho mělo tak smutné následky, že, jak my u nás říkáme, zpíval Davidovy žalmy. Bezděky jsem si vzpomněl na jeho vychloubačné ujišťování, že "step se chvěje a všechno v ní se třese strachem, když se objeví Dže-zar bej." Nyní se chvěl a třásl po celém těle on a po hrdinské náladě nebylo památky, kdežto step zůstávala tak klidná jako před naším příchodem.

Teprve když jsme dorazili do Batny a Hasan se trochu vzpamatoval, zvolal - patrně rozhořčen nad smutným pohledem, který nám po celou cestu poskytoval:

"Alláh kerím - Bůh je milostivý, a jemu také patří díky, že má kůže alespoň udržela pohromadě všechny mé kosti! Copak je Hasan ben Abúlfeda ibn Haukal nějaká pija-více, že ze sebe musí vydávat všechno, co pozřel? Přisáhám při bradě Prorokově, že Hasan el Kebir již nikdy nevstoupí do domu na nocleh, v němž mu bylo, jako by požil hašiš! Džezar bej, dávíš lidí, jezdí v sedle a ty, sidi, ho dostaneš do Báb el Ghúdu jen tehdy, když mu dovolíš, aby jel v sedle!"

"Hasan má pravdu," ochotně přisvědčil můj krajan. "Má-šalláh! Byla to míchanice v té staré boudě, které říkájí diligence, a která by se hodila tak akorát k tlučení másla! Jedeme tu se čtyřmi páry koní a přesto aby se člověk co chvíli snižoval za příprěž. Takovou koninu pořádný člo-vě nevydrží! Byl jsem voják a k tomu kavalérista a raději pojedu na nejžánkovitějším valachovi, než abych ještě někdy vlezl do takové cestovní mučirny!"

Nemohl jsem oběma rozhořčeným cestovatelům upřít svůj souhlas, tím spíš, že já sám jsem byl již dříve rozhodnut, že se zřeknu dalšího potěšení cesty v diligenci. Protože pobyt v Batně mi nebyl povolen, musel jsem sehnat nějakého beduína, aby mne a mé dva společníky dopravil na koních do Biskry, kde jsem chtěl pro další cestu koupit velbloudy. Ale beduín mně od toho zrazoval a radil mi, abych s ním šel přes pohoří Aures do jisté arabské vesnice, kde bych prý mohl dostat lepší a zároveň lacinější velbloudy.

Poslechl jsem jeho radu, ale vymínil jsem si, že k pohoří pojedu přes Fum es Sahar*), abych tak co možná nejdéle zůstal poblíž obvyklé cesty. Bylo zcela pochopitelné, že v duáru bych mohl dostat lepší koně než ve městě, kde bych se musel spokojit s ledajakými herkami; měl jsem však ještě jiný důvod, pro který jsem přijal radu svého průvodce. V divokých údolích pohoří není lev příliš vzácným zjevem, a ačkoliv jsme měli cestovat co nejrychleji, bylo přece možné, nesetkám-li se s králem zvířat, tak alespoň spatřím jeho stopu a zaslechnu jeho mohutný hlas. Ostatně již uplynula bezmála věčnost od té doby, kdy jsem měl naposledy příležitost vyzkoušet, zda mé pušky dosud dobře střílí a zde se mi mohla podobná příležitost naskytout spíš než na cestě, kterou jsem se původně zamýšlel pustit.

Brzy jsme předhonili diligenci a protože jsme byli rádi, že jsme se jí zbavili, nechtěli jsme ji již ani spatřit, což se nám mohlo dost snadno vyplnit, protože naše koně patřili k tomu statnému berberskému plemenu, jehož skvělé výkony nejsou vůbec v poměru k jeho velikosti. Seděli jsme již téměř celých dvanáct hodin v sedlech a naše koně přesto dosud statečně klusali směrem, kterým jsme museli jet ještě asi další čtyři hodiny. I nepatrný popelavý koník, na kterém jel náš dlouhý Hasan, jehož nohy se při jízdě téměř dotýkaly země, s námi zachovával krok, nezůstával ani o jedinou koňskou délku pozadu a nedával vůbec najevo, že by ono břemeno bylo pro něho snad příliš obtížné.

Před námi i za námi se v nažloutlém světle prostírala step. Kam oči dohlédly byla úplně holá a pustá planina, ale liduprázdná nebyla. Fum es Sahar- Ústa pouště SQ dnes otevřela, aby do stepi vychrlila mnohé pastevce, kteří sem hnali svá stáda, aby spásla chudobnou zeleň, kterou bylo možné najít na březích jezírek a řek. Na rychlých koních s vlajícími burnusy a třeptajícími se kopími objížděli svá nevelká stáda velbloudů a ovcí, hnali se kupředu následováni ženami a dětmi, které seděly na dromedárech ověšených pestrými látkami. Tyto malebné skupiny, ženoucí se všemi směry, působily v tom podivném osvětlení na pozorovatele nezvykle a opravdu se vám zdálo, že zíráte na nějaký jev, který vám ve spaní předvádí báchorkami Orientu podrážděná obrazotvornost.

Vysoké hřbety, které obkličovaly rozlehlou planinu, se zde již sblížovaly, až konečně tvořily dost úzké skalnaté údolí. Pohled, který až dosud mohl zalétnout do dálky, byl nyní omezen sráznými, holými stěnami, které se vypínaly nad patou údolí téměř kolmo. Jeli jsme mezi nimi a na pokraji propastí, na jejichž hlubokém dně jsme pozorovali žlutošedé spousty vod horské bystřiny, přes kterou jsme se na své cestě museli několikrát přebrodit. Byla to Vádí el Kantáre, horská řeka, v jejíž vlnách nalezl kdysi svůj hrob Jules Gérard, slavný francouzský lovec lvů. Na místě, kde naposledy vstoupil do vody, upravil mu kdysi oddíl francouzského vojska, který na své jedné výpravě dorazil až sem, jednoduchý pomník, který se skládal z kamení, sneseného na vysokou hromadu. Nechal jsem zde zastavit.

"Slyšel jsi někdy o Gérardovi, dáviči lvů?" zeptal jsem se Josefa.

"Ovšem, pane," odpověděl krajan. "Byl to statečný Francouz, který zde našel pramizernou smrt, když se utopil ve vodě."

"A ty znáš Emíra el Areta, pána lvů, Hasane?" obrátil jsem se k našemu Kubabišovi.

"Byl to nevěřící, ale skoro tak udatný, jako Hasan el Ke-bir," odpověděl pyšně Hasan. "On velice často v noci sám,

pouze sám vypátral doupě pána s velkou hlavou, tedy lva, aby ho zabil. Ale nakonec ho král pouště přece roztrhal a sežral, protože nebyl muslim, ale muž z Darharbu."

"Mýlíš se, Hasane! Emír el Aret nebyl roztrhán lvem, který by dříve přemohl sto muslimů než jednoho křesťana, ale utonul ve vlnách této řeky a byli to jeho krajané, kteří mu zde zřídili tento pomník. Vezměte své pušky do rukou, muži! Ať jejich hlasy pozdraví ducha statečného lovce a sdělí mu, že přišli jini lovci, aby pomstili jeho smrt a promluvíli s pánem pouště."

"Cože, sidi?" zvolal Hasan. "Má puška že by měla pozdravit ducha muže, který nikdy nespatří boží tvář?"

"Také křesťan spatří boží tvář, když zemře," odpověděl jsem, "neboť Bůh je všude, ve hvězdách i nad hvězdami. Nemluví snad váš Prorok o Ježíši a Marii, jeho matce, jež bydlí v nebi a denně hledí na boží tvář?"

"Sidi, proč nejsi saidem, potomkem Hasana a Husajna! Ty znáš Fum el kuran*) i všechna ostatní písma jako pravý věřící. Tvoje slova zaznívají jako hlas khatiba, předřikávajícího modlitby v mešitě, hlas, který mluví jen pravdu. Udělám rád všechno, co ode mne žádáš!"

Ze čtyř pušek - náš průvodce si totiž dal také říci - zazněla salva na počest padlého lovce lvů a ozvěna několikrát opakovala tento pozdrav, který živý lovec poslal za mrtvým, a pak jsme zase jeli dál ke kantarské úžině.

Zde skalní stěny sestupovaly až k samému břehu řeky, která tak zaujímal celou šířku průsmyku. Bezmála čtvrt hodiny jsme nyní museli jet proti proudu, než jsme dorazili do údolí divukrásné romantiky.

Příkré a téměř nebetyčně zde dokola vystupovaly žlu-točerné břidlicové stěny a na jihu tvořily obrovskou propast, která vypadala jako zející rána na hlavě hory.

To byla "ústa pouště", čili Fum es Sahar; břidlicové stěny, vypínající se po levé straně, byly začátkem Džebel Sul-tonu. Mezi nimi ležel karavanserail El Kantara, kde jsme se zastavili na noc.

Seraildži*) nám připravil pravou tureckou kávu a když jsme pojedli ze svých vlastních zásob, zapálili jsme si dýmky. Pohodlně jsem se posadil a naslouchal rozhovoru druhých cestujících, kteří kromě dvou židů, přicházejících z Tolgy, byli vesměs Arabové.

Hlavním mluvčím v této společnosti byl Hasan el Ke-bir, který vpravoval svým pozorným posluchačům úctu a vážnost ke své osobě, když jim vyprávěl, že on je Dže-zar bej, dávič lidí. Můj krajan Josef, unaven cestou a trápen dlouhou chvilí, se zatím oddával zaměstnání, kterému se říká "tlouci špačky". Jenom chvílemi se probral z dřímoty a zlostně vrčel na vychloubavého žvanila, který se se svou samochválou nemohl dostat ke konci.

Hovor se náhle stočil k předmětu, který mne začal velice zajímat. Seraildži měl totiž stádečko ovcí, které se mu již po několik nocí ztrácely, ačkoliv je měl poblíž kara-vanserailu - jak se domníval - dobře ukryty. A zlodějem, který kradl ovce, nebyl nikdo jiný, než pardál, který si sem chodil pro pečení, aniž se ptal na cenu skopového masa.

"Seraildži!" zvolal jsem.

"Sidi!" odpověděl muž a ochotně ke mně přikročil.

"Víš bezpečně, zeje to pardál?"

"Ovšem, sidi! Viděl jsem zcela zřetelně stopu, která byla velká a ostrá. Byla to samice, kterou ať Alláh ráčí zatratit. Jsem chudý kahvedži a mám jen třiaadvacet ovcí. Nemůže ta lupička jít k někomu bohatšímu? Sameček by jistě neokrádal chudáka!"

Nahněvaný muslim měl, jak se zdálo, o krásném pohlaví mezi zvířaty a o jeho smyslu pro právo špatné mínění.

"Proč jsi ji tedy dosud nezabil?" ptal jsem se ho.

"Zabít samici černého pardála?" zhrozil se kavámík.

"Copak nevíš, pane, že pod její kůží bydlí šejtán, který roztrhá každého, kdo by ji chtěl poškodit?"

"A ty nevíš, že pod tvou kůží bydlí el šubak, satan bázně, který spolkl tvé srdce a vypil tvou krev? Ty jsi právo věrný mohamedán a bojíš se ženské? Alláh ať ochrání tvůj dům, jinak přijde pardálova sultánka až do serailu, aby se vyspala na tvém divanu a z tvé lebký pila kavuah."

"Ona snad sežere celé mé stádo, ale do mého domu nepřijde. Copak nevíš, pane, zeje chráněn před dravou zvěří, kdo se třikrát denně pomodlí súru el ikhlaf?"

"Súra el ikhlavje dobrá, protože vás ji naučil váš Prorok a pokud se tak budeš modlit, můžeš směle říci, že tě černá kočka dosud nepohltila, ale já mám súru, která je mocnější, než všechny ajáty vašeho písma. Moje súra zahubí všechny nepřátele."

"Předříkej mi ji, sidi, abych seji naučil i já!"

"Nepředříkám, ale ukáži ti ji."

Vzal jsem svou pušku a zamířil na něho.

"Tohle je má súra proti všem nepřítelům!"

Seraildži se ulekl a uskočil stranou.

"Spaste duši, muži! Utečte! Sidi ztratil rozum a chce nás pobít."

"Jen klidně sed'te, muži!" zvolal jsem a odložil pušku. "Neodstěhoval se ode mne rozum, neboť nepokládám samici pardála za sej tána, ale za pouhou kočku, kterou zabiji!" Zvedl jsem se a řekl: "Seraildži, doveď mne do ohrady, kde jsou tvé ovce."

"Zbláznil jsi se, sidi, že ode mne žádáš něco takového? Je temná noc a tato kočka nepřichází k ránu, ale vždy o půlnoci. Ať sežere třeba všechny mé ovce, jen když nedostane mne!"

"Popiš mi tedy alespoň místo, kde se ohrada nachází."

"Najdeš ji sto kroků od serailu, právě v tom místě, kde leží ta spousta kamenů."

Přehodil jsem si pušku přes rameno a druhou, pověstnou henryovku, jsem vzal do ruky. Nůž jsem již měl za pasem. Neušel jsem ani dva kroky, když Hasan vyskočil a zvolal: "Alláh je veliký, sidi! On může zabít lva i černého par-dála.

Ale ty jsi jen člověk, jehož maso kočka ráda jí. Zůstaň zde nebo tě sní a my ráno nenajdeme nic víc, než podpatky tvých

střevíců!"

"Ráno najdeš, veliký Hasane, nejen celé střevíce, ale i muže, který je má na nohou. Vezmi své zbraně a pojď se mnou!" Obr zděšením až odskočil, roztáhl všech deset prstů a učinil proti mně odmítavý pohyb.

"Pochválen buď Alláh, že mi dal život; nechám si ho tedy pro sebe a nedaruji ho divoké kočce."

"Bojí se snad statečný Hasan koček?"

"Jsem Džezar bej, dávič lidí, ale ne Hasan, dávič koček, sidi! Žádej ode mne, abych se sám pustil do padesáti bojovníků a pobiji je všechny do jednoho. Ale pravo-věrný se za tmavé noci neschází s ženou, zejména když je to sultána divokého zvířete."

"Zůstaň tedy zde!"

Sel jsem, ale po několika krocích jsem upozoroval, že někdo jde za mnou. Byl to můj bodrý krajan Josef.

"Smím jít s tebou, pane?"

"Proč?"

"Proč? Mášalláh, mám snad mlčky přihlížet, jak vás ta kočka roztrhá? K čemu mám pušku a nůž? Kde je můj pán, tam jsem já. To je přece tak přirozené, jako že dvakrát dvě jsou čtyři."

"Děkuji ti, příteli, ale nemohu tě potřebovat."

"Že ne? A směl bych snad vědět proč?"

"Poněvadž nejsi pravý lovec! Zbytečně by ses vrhal do nebezpečí a když nic jiného, tak bys mi alespoň zapudil to zvíře."

Stálo mne dost práce, než jsem bodrého Josefa přinutil k tomu, aby zůstal a pak jsem sám vyšel do temné noci.

V naznačeném směru a udané vzdálenosti od serailu jsem našel bludiště ohromných vysokých balvanů, vedle nichž stála ohrada. Ovce ležely tiše uvnitř jednoduchého plotu a nedaly se mým příchodem ani trochu znepokojovat. Noc byla jasná a já mohl zcela zřetelně rozeznávat obrysy skalisek. Mezi dvěma z nich byla mezera, nahoře krytá vypadala jako dost široký výklenek, aby se v něm mohl ukrýt muž. Bylo to pro mne velice vhodné stanoviště a já ho samozřejmě využil, neboť jsem tak byl ze tří stran krytý před případným útokem šelmy. Přijde-li pardál, mohl jsem bez nějakého nebezpečí na něho klidně zamířit.

Vlezl jsem tedy do výklenku a pohodlně se zde usadil. Pušku jsem držel v ruce, henryovku jsem si položil na kolena a čekal jsem; pozorně jsem naslouchal každému šelestu, který bylo slyšet. Půlnoc již minula a má-li zvíře dnes přijít, nemohlo již dlouho otálet...

Náhle jsem mezi ovci upozoroval jakýsi nepokoj; srazily hlavy dohromady a v patrné úzkosti se přitlačily až k samé skále. Napínal jsem zrak, abych vypátral příčinu, ale v té tmě jsem nemohl nic rozeznat.

Ale nyní jsem ucítil takřka přímo nad sebou skoro neslyšitelný, lehký šumot. Pardál byl patrně na skále nade mnou a připravoval se, aby jediným skokem uchvátil svou kořist. Za okamžik nato jsem zaslechl skřípot jeho drápů o kámen - pak skok - temný předmět se mihl vzduchem nade mnou - krátký, ječivý ryk dokonávajícího zvířete - a pardál stál vysoko vztyčený uprostřed ohrady; pod svými předními tlapami měl zabitou ovci. Byla to nevšední šelma, dokonce jsem ještě tak velkou neviděl, a jak jsem ihned poznal, samice.

S hlavou vysoko zdviženou nyní ze sebe vyrazila svůj vítězný ryk, který zní asi jako: A - uuh - a - oorr! Ryk pardála dosud nedozněl, když zarachotila má puška. Široce otevřené, zeleně světélkující oči šelmy byly pro mne zřetelným cílem a rána byla patrně dobrá, neboť rázem učinila konec vítězné písni pardála. Zvíře ještě učinilo skok směrem ke mně a pak kleslo téměř u mých nohou. Jak jsem se později přesvědčil, šla má rána přímo okem...

Ale můj výstřel měl ještě jiný účinek. V dále se ozval chraptivý divoký výkřik a po několika vteřinách již nedaleko krátké zařvání. Blížil se samec, druh zabité kočky, přivolaný mým výstřelem.

Pozvedl jsem pušku, abych byl připraven k ráně. Štíhlé, ohebné tělo pardála se přihnalo dlouhými skoky. Zastavil se před ohradou právě naproti mně a místu, kde ležela samice. Ačkoliv svítily jen hvězdy, upozoroval mne a poznal ve mně nepřítele. Zafuněl a skrčil se jako ke skoku. Viděl jsem jeho oči, zářící ve tmě. V nejbližším okamžiku, až by je zavřel, následoval by pro mne snad smrtelný skok. Stiskl jsem kohoutek, vyšla rána a téměř současně se šelma vymrštila do výše. Ale mé kulce neunikla. Ačkoliv ji asi nezasáhla tak dobře, jak měla, přece měla za následek, že pardál nedoletěl až ke mně, ale dopadl k zemi zrovna před mým výklenkem. Rychle jsem odložil svoji dvojku medvědobijku, uchopil jsem hen-ryovku, z níž jsem mohl bez nabíjení vystřelit za sebou dvacet pět ran a vpálil jsem šelmě z bezprostřední blízkosti tři kulky do lebky. Snad by stačila již první rána, ale tři rány jsou vždycky bezpečnější nezjedná.

V tomto případě alespoň rozhodně stačily, neboť pardál se natáhl, jeho tělo se zjevně zachvělo a pak zůstalo nehybně ležet u mých nohou.

Teprve ale nyní jsem vystoupil ze svého bezpečného úkrytu. Obě šelmy ležely na sobě a byly tak těžké, že jsem je sotva mohl nadzvednout. Opodál ohrady vyl šakal, který se plížil po stopě pardálů, patrně proto, aby si pochutnal na zbytcích jejich hostiny. Je totiž zbabělým, ale věrným průvodcem velkých šelem a vždy se spokojuje s tím, co mu nechávají na kostech k ohlodání, když se sami nasytí.

Když jsem se vrátil do serailu, našel jsem všechny hosty pohromadě a v patrném rozčilení. Bylo pro ně nepochopitelné, že jediný člověk se odvážil jít do temné noci a zde čelit černému pardálovi, který je skoro ještě obávanější než samotný lev. Strach i zvědavost jim nedaly usnout a nyní, když zaslechli mé výstřely, se domnívali, že jsem se alespoň statečně bránil, než jsem podlehl.

Když jsem mezi ně vstoupil živý a zdravý, pohlíželi na mne všichni jako na strašidlo.

"Mášalláh!" ozval se jako první můj krajan Josef, radostně vyskočil a hnal se mi vstříc. "Hle, zde je! A celý, celičký, od hlavy až po paty!"

"Marhaban, sidi! - Buď vítán, pane!" pozdravil mne dlouhý Hasan. Jednal jsi velice rozumně. Slyšeli jsme tvé výstřely a pardálova žena je také slyšela. Dnes již jistě nepřijde."

"Děkuji ti, sidi," ozval se seraildži, "že jsi hlídal mé stádo. Lupiči pouště dnes jistě nepřijdou, neboť ty ses odvážil do noční temnoty a zastrašil je hlasem své pušky!!"

"Pardálova žena přišla i se svým mužem," odpověděl jsem, "a zadávala ti jednu ovci. Musíš si pro ni dojít, neboť je nablízku šakal, který by zabitou ovci uloupil."

"Ať šiji vezme! Chraň mne Bůh, abych se odvážil do temnoty smrti, kde bych byl jistě roztrhán."

"Nic se ti nestane, neboť pardálova sultánka leží zabitá a vedle ní sám pardál s roztráštěnou lebkou."

"Alláh kerím! Mluvíš pravdu, sidi?"

"Má slova jsou pravdivá! Podívej se na tyto střevíce, Hasane! Jsou celé a mně nebyl zkríven ani vlas na hlavě, ale moje súra zazněla a pardálové nyní leží zabiti pěstí smrti. Pojdte, stateční muži a pomozte mi sem dopravit jejich zdechlíny!" Mé vyzvání vyvolalo mezi těmi dobrými lidmi pravé zděšení. Nechtěli mi ani věřit a stálo mne hodně námahy, než se mi je podařilo konečně přesvědčit, aby šli se mnou.

Zapálili pochodně z palmových vláken a následovali mne. Když jsme se blížili k ohradě, ovce, vyděšené plápoláním našich pochodní, se srazily dohromady. Co nyní následovalo, je opravdu nesnadné vyličit. Sotvaže Arabové spatřili obě zabitá zvířata, vrhli se na ně, kopali je, bili je pěstmi a spílali jim všemi možnými nadávkami, kterých má arabština nevyčerpatelné bohatství. Hasan el Kebir si při tom počínal nejhorlivěji. Když se již dost vyzulil, obrátil se ke mně a řekl:

"Sidi, ty jsi nejskvělejší lovec, jakého kdy mé oči spatřily. Ty jsi ještě větší, než Emír el Aret, který byl pánem lvů. Až budou zpívat sířet o hrdinských skutečích bojovníků a vypravovat sířet o činech hrdinů, nezapomenu na tvoje jméno a buduje slavit před všemi věřícími!"

Arab rád mluví ohnivě a květnatě a libuje si v užívání superlativů. Ale ani můj krajan Josef se nemohl ubránit nadšení.

"Mášalláh! To byly dvě rány, jedna lepší než druhá! Tato zde je střelena rovnou do oka a ta druhá ne o mnoho hůř.

Dosud jsem nikdy neviděl takové zvíře a přiznávám se, že bych ani nikdy nevěřil, že pardál je takový chlapík. Nejsem bojácný, ale myslím, že by se mi má bouchačka přece trochu třásla v ruce."

Obě zabitá šelmy byly dopraveny do serailu a když jsem jim stáhl kožichy, odebrali jsme se na odpočinek.

Zrána před naším odchodem se mezi Hasanem a Josefem strhla prudká hádka a já pospíšil k nim, abych se dozvěděl, o co se jedná. Můj krajan vložil kůži pardálí samice pod mé sedlo a druhou kůži ozdobil svého koně, s čím však Hasan nechtěl být spokojen.

"Ty jsi Frank a chceš ošidit pravověrného muslima," křičel Hasan. "Slyšel jsi někdy, že by nevěřící jezdil na kůži černého pardála?"

"Zastřelil jsi ho snad ty, statečný Hasane, ty veliký dá-viči lidí?" ptal se posměšně bývalý voják cizinecké legie.

"Zastřelil ho sidi," odpověděl hrdě Hasan. "Statečný sidi ho zastřelil, ale jen proto, že je s ním Hasan el Kebir, před nímž se třesou všechna zvířata pouště. Kůže tedy patří pod mé sedlo, neboť čím jsi ty vedle Kubaši en Nurába? Nebyl jsem já sluhou na slavné univerzitě El Azar v Káhi-ře? Viděl jsem mnohé učené muže, kteří tam přicházeli a odcházeli, ale koho jsi viděl ty a ve které škole jsi někdy byl?"

"Viděl jsem našeho sidiho, v jehož hlavě věží víc moudrosti, než v celé vaší univerzitě El Azar a chodil jsem na univerzitu u nás doma na vsi, kde by tvoji učenci z Ká-hiry nejspíš seděli v poslední nebo docela v oslí lavici," hájil se statečný krajan se srdečným smíchem.

"Dobře, ale znáš mé jméno? Jmenuji se Hasan ben Ab-úlfeda ibn Haukal al Wardi Jusuf ibn Abúl Poslán ben Isák al Duli! A jak se jmenuješ ty, co? Mé jméno je dlouhé jako řeka, která prýští z hor, ale tvé jméno je nepatrné jako kapka špinavé vody, která padá z listí stromu."

"Nešpiň mé jméno, neboť je stejné jako tvoje. Jmenuji se přece Jusuf jako ty."

"Copak nevíš, že Jusuf se smí jmenovat jen věřící? Ty jsi však Frank a jmenuješ se Josef. Dobře si to pamatuj! A ty máš jen toto jediné jméno!"

"Oho! Copak jsi neslyšel, že se jmenuji Korndórfer?"

"Ale kde zůstalo jméno tvého otce?"

"Ten se jmenoval také Korndórfer."

"A otec tvého otce?"

"Také Korndórfer."

"A kde žil?"

"U nás, v Kaltenbrunnu."

"V Kah-el-brunu? Pak se tedy jmenuješ Jusuf Koh-er--darb baň Koh-er-darb ibn Koh-er-darb ben Koh-er-darb el Kah-el-brun. Není tobě samému toto slavné jméno k smíchu? A ty mi nechceš dát moji kůži? Sem s ní, a to hned!"

"Poslouchej, Hasane dlouhý s velikou hubou! Jusuf Koh-er-darb, ben, inb a ben Koh-er-darb si tu kůži nechá pro sebe! Zde přichází náš sidi, obrať se k němu!"

Kubaši se nenechal dvakrát pobízet, neboť mu velice záleželo na tom, aby se tou pardálí kůží mohl honosit.

Nezapomněl jsem však na jeho včerejší zbabělost a chtěl jsem ho dnes za ni potrestat.

"Jusuf," rozhodl jsem a úmyslně jsem vyslovoval Jusuf místo Josefa a kladl důraz na slova, týkající se naší společnosti.

"Jusuf chtěl se mnou střílet tuto samici pardála, ale ty jsi měl před ní strach. Je tedy přirozené, aby kůže připadla Jusufovi!"

Hasan mrzutě bručel, ale podvolil se mému rozhodnutí, z něhož nebylo odvolání a ubíral se za námi, když jsme opouštěli serail.

Brzy jsme se ocitli uprostřed jeskyní a roklin pohoří Au-res, podél něhož jsme se celý den ubírali, abychom před večerem přešli na vhodném místě přes jeho hřeben do Sahary. Na úpatí pohoří jsme našli duár, stanovou vesnici, která byla cílem naší dnešní pouti. Arabové nás velice pohostinně uvítali a ještě než se setmělo, projednal jsem svůj obchod;

koupil jsem tři jezdecké velbloudy, tři k nošení břemen a různé potraviny i jiné věci, které jsme k cestě do Báb el.Ghúdu nebo alespoň do In Salahu mohli potřebovat.

Druhý den ráno jsme se opět vydali na další cestu. Byl horký den a v poledne do nás slunce pražilo plným žářem, takže jsem se proti svému zvyku rozhodl, že dopřeji sobě i svým spolucestujícím trochu odpočinku. Pátrali jsme po vhodném místě, když Hasan, který se dosud hněval na Josefa pro pardálí kůži a jel raději vpředu, se zastavil a zvolal:

"Sidi, podívej - sobfa!"*)

Byli jsme dosud dost vysoko a hluboko dole pod sebou jsme uviděli třpytivou vodní hladinu, na jejímž břehu jsem spatřil několik sporých keřů lentišku.

"To není sobfa, Hasane," odpověděl jsem mu. "To je šot**) nebo birket***), které leží za tím pahorkem a jehož jeden výběžek se nám zde objevuje. Hned ti řeknu jeho jméno."

Otevřel jsem mapu a brzy našel, co jsem hledal. Bylo to jedno z těch mrtvých jezer bez odtoku i přítoku a proto i bez jakéhokoliv pohybu a života, jezero, v jehož vodách nežijí žádné ryby, jehož hladinu nerozčeří vesla žádné lodice a ve kterém jsou živými tvory pouze miliardy hnusných červů, kterým Arabové říkají thúd.

"Je to mrtvé jezero," oznámil jsem svým společníkům výsledek svého bádání. "Sjedeme tam dolů k němu."

"To je rozkaz, sidi, který stojí za více než deset velbloudů. Zdá se mi, že sedlo pode mnou hoří, jako bych seděl na utrženém kusu džehenny. Svléknu se a vykoupu, abych se trochu osvěžil."

Zamířili jsme k vodě, k níž jsme také skutečně asi za čtvrt hodiny dorazili. A jak jsem tušil, nebyl to žádný šot, ale birket el fehlat, totiž mrtvé jezero. Hasan, který se patrně nemohl dočkat osvěžující koupele, spěchal napřed, ale sotvaže dorazil ke břehu, obrátil se a jel zpět nám vstříc.

"Sidi, to není voda ke koupání," volal s patrným odporem. "To není ghysl, ale bahr el thúd - moře červů! Táhle však leží duár, v němž je nejméně dvacet stanů, které nám poskytnou žádoucí odpočinek ve stínu!"

Pohlédl jsem naznačeným směrem a spatřil mezi jezerem a zmíněným pahorkem řadu stanů, mezi nimiž leželo mnoho velbloudů a koní. Asi pět velbloudů stálo stranou a páslo se na š'avnatém listí zelin, které chudičká půda zplodila vlivem vody. Ihned jsem poznal, že to nejsou obyčejní velbloudi, nosiči břemen, jaké prodávají kus po čtyřech stech piastrech, ale praví jezdečtí velbloudi, hedžin, jak je zde nazývají, za které je možné žádat i několik tisíc piastrů. Snad to byli docela bišarín-hedžínové, nejušlechtilejší a nejskvělejší z čeledi velbloudů, kteří při největším nedostatku potravy i nápoje vydrží po celý týden urazit denně i přes sto kilometrů. Poznal jsem je podle ušlechtilé postavy, výrazných očí, širokého čela, odulých dolejších rtů, krátkých, špičatých ušních boltců, hladké srsti, která je u bišarínů vždy buď bílá nebo světle šedá, časem však také skvrnitá jako u žirafy.

Tato nádherná zvířata patrně nepatřila příslušníkům chudého duáru, ale nepochybně byla majetkem cizích beduinů, kteří byli u obyvatel stanu na návštěvě.

Pobídlí jsme koně a jeli k duáru.

Bylo by neomluvitelnou urážkou pro majitele prvního stanu, abychom minuli jeho příbytek a hledali pohostinství u některého dalšího. Obyvatel stepi je rozený zloděj a lupič, ale právo pohostinství je pro něj ještě dnes tak svaté, jako bývalo jeho biblickým praotcům, od nichž odvozuje svůj původ.

Když jsme před stanem zastavili, pozvedlo se staré, potrhání plátno, které zakrývalo vchod a ze stanu vyšlo mladé děvče, aby nás pozdravilo. Bylo bez závoje, neboť synové pouště, nebo spíš jejich ženy a sestry, nejsou choulstivé jako ženy a dcery Maurů, arabských obyvatel měst. Vlasy dívky byly spleteny v mohutné vrkoče, propletené modrými i červenými stuhami. Kolem boků měla úzký pás, od něhož splývalo dolů až přes kolena množství úzkých řemínků, které tvořily jakousi sukni, která byla zdobena přechetnými koralami, kusy jantaru a škeblemi, nazývanými kauri. Kolem krku měla kharaz - šňůru skleněných perel a různých mincí, na ramenou lehký šat, který splýval až k pasu. Její malá ouška byla ozdobena zlatými kroužky velikých rozměrů, které bylo možné nazvat obručemi, na nohou nad kotníky měla stříbrné kruhy a na ruce, jejichž nehty byly obarvené, silné náramky ze slonové kosti, jejichž bělost se pěkně odrážela od temné pleti, připomínající svým teplým tónem pravou florentinskou bronz.

"Marhaban já sidi - buď vítán, ó pane," zněl nám vstříc pozdrav dívky, která na doklad upřímnosti svého uvítání podala mému velbloudovi hrst datlí.

Za dívkou se objevil starý muž, který si nás zvědavě a udiveně prohlížel. Jeho obličej, do temna opálený sluncem, byl pokrytý vráskami, jeho vychrtlá postava shrbená stářím. Byl to stařec, kterému do plného století nescházelo již jistě víc než asi deset roků.

"Salám alejkum," pozdravil jsem ho s rukou položenou na prsou. "Máš trochu místa, kde bychom mohli uložit své hlavy ke krátkému odpočinku?"

"Marhaban já sidi! Náš chudý stan má již tři hosty, ale i přesto bude pro tebe dost místa. Sestup, pane, a dovol, abych pro tebe zabil jednu ze svých ovcí!"

"Tvé srdce je plné dobrodiní a tvůj stan je otevřen každému poutníkovi; ty jsi dobrý syn Proroka a miláček Alláha, který ti propůjčil dlouhá léta života. Však tvoji hosté se mají sami těšit ze šlechtnosti tvé duše. Dovol, abychom šli k jinému stanu!"

"Chceš mne potupit, sidi? Čím jsem se na tobě provinil, že pohrdáš mým stanem? Sestup ze svého zvířete, které bylo již hostem dcery mého syna a využij odpočinku pod mou střechou!"

Při těch slovech se chopil otěží mého velblouda a obvyklým "khé, khé!" mu přikázal, aby poklekl.

Sestoupil jsem a vešel do stanu, kam mne Hasan i Josef následovali.

Podél zdi Arabova příbytku se táhl serír, jakási lavice, málo vyvýšená nad podlahu, pokrytá rohožemi a beraními kožichy. Byl to divan a současně i lůžko pro celou rodinu a příležitostné hosty. Na zadní stěně stanu byla zavěšena sedla a štíty, na kůlech visely zbraně, hadice, kožená vědra a různé jiné domácí nářadí, po stranách pak byly stěny zdobeny umně pletenými košičky, žirafími kůžemi, kyticemi ze pštrosích per, zejména však rolníckými a zvonečky. Těch

bývá v arabských stanech vždy mnoho rozvěšeno na stěnách a jejich hudba za bouřlivých nocí nebývá unavenému pocestnému nikdy příliš příjemná. Větrm se totiž otřásají stěny stanu, přičemž rolničky a zvonky, stejně jako ostatní kovové předměty se rozehrají a tvoří tak znamenitý doprovod k rachocení hromu, sténání velbloudů, bečení ovcí, vytí psů a řevu divokých šelem.

Usedl jsem na tuto pohovku. Stařík si povšiml pardálích kůží; pohostinství mu zakazovalo zeptat se mne kdo jsem a odkud přicházím, ale ptát se, jak se tyto drahocenné předměty dostaly do mých rukou, mu bylo dovoleno. S vychytralostí polocivilizovaného divocha zavedl tedy hovor obratně k tomuto předmětu.

"Odpočiň si, sidi, než bude připraveno maso a kus-kus."

Kuskus je oblíbené jídlo Arabů, připravené z hrubě mleté pšeničné mouky.

"Děkuji ti, otče!" odpověděl jsem. "Jídám maso a kus-kus jen večer, když je má denní pout' skončena. Dej mně a mým sluhům jen trochu vody a bsisy!"

Děvče nám přineslo žádanou bsisu, což je chléb upečený z mouky a sušených datlí.

"Voda birketu je špatná, sidi! Nechceš vypít trochu velbloudího mléka nebo datlové šťávy?" zeptala se.

"Dej mi lagmi*), ambr el bánat, okraso dívek!"

Přinesla kožený pohár plný osvěžujícího nápoje. Stařík čekal až jsem se napil a potom se zeptal:

"Zůstaneš dlouho v chýši svého přítele?"

"Opustím ji ihned, jakmile si odpočineme."

"Copak bys chtěl pokračovat v cestě v noci, když se ozývají hlasy divokých šelem a když pardál přepadá lidi a velbloudy, aby je roztrhal? Zůstaň u nás, sidi, neboť tvá smrt by zatížila mé svědomí!"

Věděl jsem dobře, kam stařec míří a proto jsem mu výslech usnadnil.

"Mne pardál neroztrhá. Copak jsi neviděl jeho šat na mých zvířatech?"

"Viděl jsem šat dvou pardálů."

"A ty oba jsem zabil při svalu měsíce u Fum es Sahar."

"Cože, ty jsi zabil toho pardála, který byl hroznější než všichni ostatní, co jich je ve stepi? Sidi, ty jsi veliký bojovník! Kolik mužů bylo s tebou?"

"Žádný. Mluvil jsem sám jediný s pardálem a jeho sultánou."

"Docela sám? Alláh akbar, Bůh je veliký a ty jsi akhu velikého Emíra el Areta, který utonul ve Vádí el Nantaře!"

"Jsem Frank, jako byl on, a mám pušku, která mluví právě tak jako jeho puška."

"Jsi Frank a lovec jako byl Emír el Aret? Pak ti musím říci něco, co potěší tvou duši!"

Stařík rázem zvažněl a s velice tajemnou tváří přistoupil až ke mně. Přiložil obě ruce k ústům, jako by mluvil do sluchátka a šeptal tak přtlumeně, že jsem mu sotva rozuměl:

"Znáš Asada, dáviče stád?"

Prisvědčil jsem kývnutím hlavou a Arab pokračoval:

"Dávič stád nás již dlouho pronásleduje a uloupil nám mnoho nejlepších zvířat. Dnes v noci tu byl zase a odnesl nám dobytce pro sebe a pro svou paní; aib 'aleihu, hanba mu!"

Dobře jsem rozuměl tajuplnému chování starce a chápal jeho šepot. Arab má před lvem nesmírný strach a pokud to hrozné zvíře žije, nedovolí si ho nahlas pojmenovat jinak, než jen nejuctivějšími a lichotivými výrazy, protože se bojí, že by ho urazil a uvalil na sebe jeho pomstu. Jakmile však lev padne, pak popustí uzdu své nenávisti a mstivosti a zahrnuje ho nejhoršími urážkami a nadávkami. Obávaje se síly i odvahy krále zvířat, snáší od něho dlouho mnohá příkoří, než se odváží v zoufalé sebeobraně k útoku, který při obvyklém způsobu lovu na lva stojí několik lidských životů.

Statečný a neohrožený syn pouště se totiž nikdy neodváží, jak to dělá smělý evropský lovec, který se nejraději-jí pouští do boje se lvem sám. U Arabů se obyčejně sejdou všichni muži duáru nebo dašery, vypátrají doupě šelmy, kterou vylákají nebo vyženou křikem, pískotem, střelbou a kamením z brlohu, načež ho kulkami ze svých dlouhých, nejistě zasahujících pušek zastřelí. Protože však lev, i když je již dost těžce raněn, mívá obyčejně ještě dost síly a ještě více zuřivosti, stává se, že těžce zraní nebo docela zadává třeba několik lidí, dřív než skoná.

Strach před lvem je tak veliký, že před útokem se nikdo neodváží o něm hlasitě mluvit, aby snad lev neslyšel, co se připravuje a aby útoku nepředěšel. Proto mluvil i můj starý hostitel šeptem, aby ho Asad bej, dávič stád, neslyšel. Vzpomněl jsem si, že při příchodu do duáru jsem nespatrił ani jediného muže. Jen ženy tu a tam zvědavě vyhlížely ze stanů.

"Vaši muži vyšli, aby zabili lva?"

"Všichni naši muži a starší chlapci i s našimi hosty, kteří jsou bojovnými syny kmene Uelad Slimán."

Při této zprávě rázem zmizela veškerá únava.

"Pak půjdu i já, abych spatřil sidiho el falsallí, pána zemětřesení." - Takové jméno totiž dávají Arabové lvovi, protože při jeho řevu se opravdu zdá, jako by se otřásala země.

Bismilláh, pro Boha živého, mluv tiše!" prosil úzkostlivě stařec. "Zaslechne-li tě on, jsi ztracen. Přijde sem a roztrhá tě na kusy."

"Zbláznil ses, sidi?" nařikal Hasan el Kebir. "Chceš, aby tvé maso bylo roztrháno a kosti rozdrceny ,pánem s velkou hlavou', který má více síly než deset šejtanů dohromady? Zabil jsi pardála a jeho sultána, ale Asad bej se nebojí tvých kulek a vysměje se tvému noži; jeho kůže je tvrdší než štít!"

"Z tvých úst mluví strach a tvá slova zapáchají úzkostí, Hasane! Alláh stvořil ženu a dal jí postavu muže a to jsi ty!"

"Sidi, kdyby mi to řekl kdokoliv jiný, na místě bych ho zadával," zvolal Hasan, odřikávaje celý svůj rodokmen. "Já, dávič lidí, že bych se bál? Nebojím se; nejsem mladý a nejsem dost tučný, proto by mne lev ani nechtěl sežrat."

"On tě také nesežere, neboť zůstaneš s Jusufem zde u našich zvířat," potěšil jsem ho.

Statečný Hasan byl tímto mým rozhodnutím patrně velice potěšen, ale ne tak můj věrný Josef.

"Oho, pane!" zvolal, zapomínaje v horlivosti skoro na povinnou poslušnost. "Z toho asi nic nebude! To nejde, abych já zde zůstal se starými babami. Když jsem nesměl jít na pardála, musíte mi dovolit, abych alespoň dnes trochu vyzkoušel svou bouchačku! Sežere-li lev vás, ať má i mne jako zákusek. Jsem váš sluha a půjdu s vámi třeba až do žaludku lva."

"Nuže, nedáš-li jinak, pojd'" řekl jsem, potěšen jeho oddaností.

Hasan se mne ještě marně pokoušel odvrátit od mého úmyslu a nejčernějšími barvami líčil všechny hrůzy, které nás očekávají.

"Hamdulilláh - sláva budiž Bohu," zvolal stařec. "Alláh je milostivý; poslal tě k nám a požehná tvým zbraním, abys vyprostil naše muže z drápů zvířete, které je pánem zemětřesení!"

Orientálec totiž považuje každého Franka, který má pušku, za výborného střelce a kromě toho počítal chytrý stařík nepochybně i s tím, že sežere-li "pán s velikou hlavou" mne a mého Josefa, zajde mu alespoň pro dnešek chut' na Araby.

"Kde najdu lva?" zeptal jsem se.

"Pojď před můj stan; ukáží ti cestu!"

Vzal jsem zbraně a následoval jsem ho.

Od jezera vzhůru se vinulo vyschlé koryto bystřiny, v němž byla roztroušena spousta balvanů. Stále ještě šeptaje, ukazoval mi stařík tím směrem.

"Nahoře v tomto břiše kamenů má Asad bej své sídlo. Tam nahoru šli naši muži, aby ho vypudili z brlohu. Běž rychle, sidi, jinak přijdeš pozdě a někdo z našich junáků tě připraví o čest poslat toho ďábla do džehenny!"

"Pojď, Josefe!"

Věděl jsem, že se na svou pušku mohu spolehnout. Nikdy mi neselhal a každá z jejích kuželovitých střel až dosud vykonala svou povinnost. Byl jsem tedy přesvědčen, že i dnes mi prokáže dobrou službu.

Když jsem co nejrychleji dorazil na vrch, zaslechl jsem pekelný hluk, který vycházel z rokliny, která byla dosud mým očím zakryta. Spěchal jsem na její okraj, abych přehlédl co se tu děje a jak daleko již lov pokročil.

Na příkrém svahu přímo proti mně se zvedalo houští jalovce a bodlákovitých mimóz, které bylo obklopeno Araby. Patrně skrývalo lva, neboť nahoře nad ním se nacházeli muži, kteří dolů házeli kameny a svalovali velké balvany, aby šelmu vypudili z jejího úkrytu. Mávali dlouhými puškami, skákali a tančili v rozčilení a vyrazili ze sebe chraptivé výkřiky, a to všechno jen proto, aby si dodávali odvalu. Celý ten výjev byl směšně odporný a já jsem se opravdu podivil, že obyvatelé pouště takovým způsobem honí šelmu, kterou je možné nejlépe skolit, doveďte-me-li se jí postavit klidně vstříc čelem proti čelu.

Náhle jsem zpozoroval, že se v houštině cosi hýbe a hned nato vystoupil obávaný dravec ven pod širé nebe. Vyšel zvolna, klidně, řekl bych skoro majestátním krokem. Bohatá, temná hříva mu visela kolem hlavy a splývala po hrudi, mohutný ohon vlekl za sebou. Byl to skutečně nádherný pohled na ušlechtilé zvíře, které vážně a sebevědomě stanulo vstříc četným puškám, zaměřeným na něj, a zdálo se mi, jako by z jeho očí vyšlehl pohled plný opovržení.

Slyšel jsem mnoho o králi pouště a ještě více jsem o něm četl, ale kromě několika zubožených lvů ve zvěřincích jsem se dosud s žádným nesetkal. A z těch opravdu žádný nesnesl ani srovnání s tímto nádherným sidim el falsalli, jehož celý zjev daleko předčil veškeré mé očekávání.

Jeho mohutná, výrazná hlava s vysokým a širokým čelem, potřásající se jako v údivu nad šílenou odvahou Arabů -jeho nepoddajná šíje, široký hřbet -jeho mocné tlapy, na nichž bylo patrné, že jedinou ranou dokáže srazit býka - to všechno dohromady bylo zosobněno divokou, nezkracenou a nezlomnou přírodní silou, před níž slabý tvor, jímž člověk je, se alespoň v prvním okamžiku nemohl ubránit zachvění. A nyní pozvedl hlavu a vyrazil ze sebe hrozné zvuky, pro které ho syn pouště nazývá "pánem zemětřesení".

Bylo mi skutečně, jako by se půda pode mnou chvěla při tom řevu, který z největší síly přešel v dunivý rachot, který Arabové trefně označují slovem "rad", totiž bouře.

Vtom se zablysklo z mnoha pušek; lev byl zraněn několika kulkami, ale jen lehce. Skrčil se a pak jediným obrovským skokem vletěl mezi útočníky. Dva z nich leželi pod jeho tlapami. Déle jsem již nesměl otálet. Spíš jsem letěl než sestupoval, hnál jsem se po srázu dolů a můj věrný Josef za mnou. Arabové propukli v divoký řev, který měl šelmu zastrašit, ale minul se účinkem. Většina z nich se ostatně dala po prvním výstřelu zbaběle na útěk. Jen jeden z nich, patrně statečnější než ostatní, se odhodlaně postavil, teprve nyní zvedl pušku, zamířil a spustil. Kulka zvíře zasáhla, ale nikoliv smrtelně. Lev sebou trhl a v nejbližším okamžiku se vrhl na střelce, kterého srazil k zemi. Položil mu obě přední tlapy na prsa a vyrazil ze sebe nový, možná ještě hroznější řev než dříve. V nejbližším okamžiku byl muž ztracen.

Ale vtom jsem již doběhl až na několik kroků a poklekl, abych mohl přesněji mířit. Lev mne zpozoroval, upustil od své kořisti a takřka udiveně se zvedl. Zamířil jsem na něho. Nebyla to ani úzkost, ani strach, co jsem v tomto okamžiku pociťoval, ale nemám slova, abych popsal ten pocit, který jako by napjal všechny mé svaly. Viděl jsem ty žhavé oči sršící divoký oheň, pozoroval jsem tlapy krčící se ke skoku, pak slabé zachvění lva, svědčící, že se v nejbližším okamžiku vymrští proti mně - vystřelil jsem a odskočil stranou, vytasiv současně svůj nůž.

Právě v tom okamžiku, kdy vyšla rána, lev vyskočil; dopadl k zemi, několikrát se převálil sem i tam a zůstal nehybně ležet. Má kulka ho trefila rovnou do oka; byl mrtev.

"Hamdulilláh - sláva Bohu!" ozvalo se ze všech stran. "Hasa nessib, to poslal sám Bůh!" provolávali Arabové.

"Zhynul pes, zhynul syn psa, vnuk syna psova! - Hanebně zhynul, chcípl jako nevěřící, bez cti a slávy! - Šakalové a hyeny ho sežerou a divoký sup rozklove jeho zbabělé srdce! - Bázlivé gazely se budou posmívat zbabělci, který bídne zhynul bez obrany! - Pohleďte, nazýval se králem pouště a teď ani neubrání svou kůži! - Přiveďte hariri - hudebníky, aby na bubnech vyububnovali jeho hanbu a píšťalami celému světu oznámili jeho mrzký pád!"

Ze všech stran se na ubohého padlého krále pouště hrnuly podobné nadávky. Avšak lid zpitý radostí, téměř až šílenstvím, se nespokojil s pouhým křikem. Arabové kopali do zdechliny lva, bili ji pěstmi, tloukli pažbami svých pušek a s výrazem nehlubšího opovržení na ni plivali. Okamžik jsem mlčky přihlížel k tomuto zuření horkokrevných synů horského pásma, kteří pro radost nad zabitím lva nadobro zapomněli na mne, jenž jsem přece při tom byl poslední osobou. Já sám jsem si toho ovšem ani nepovšiml, neboť - upřímně se přiznávám - ve chvíli, kdy lev padl a kdy pominulo mé napětí, jsem si teprve uvědomil hrozné nebezpečí, v němž jsem se nacházel a zmocnila se mne, abych tak řekl, jakási dodatečná úzkost před nebezpečím, které již pominulo. Ale můj věrný Josef si tohoto jinak omluvitelného nedostatku uznalosti Arabů povšiml.

"Mášalláh," zvolal. "To je křiku a hluku! Jsem zvědavý, jestli ty chlapy napadne, aby také trochu poděkovali!"

"Ama di bacht -jaké je to štěstí, že jsi přišel v pravé chvíli," ozvalo se vtom vedle mne.

Byl to ten člověk, který naposledy ležel pod tlapami lva. Chlapík vysoký, vyschlý, ale houževnaté postavy měl obličej vypražený sluncem skoro až do černá. Jeho hluboké, černé a jiskrné oči měly velice zvláštní lesk. Myslím, že hněvivý pohled těchto očí by dokázal vyvést z rovnováhy i dost statného muže.

"Neděkuj mňe, ale Pánovi, který tě zachránil," odpověděl jsem, snad trochu drsněji, než jsem sám zamýšlel. Sám jsem nevěděl, proč tento muž ve mně vyvolal jakýsi odpor.

"Ano, Alláhovi budiž sláva a tobě můj dík," řekl muž a pozorně si mne prohlížel. "Ty jsi cizincem mezi dětmi pouště?"

"Přišel jsem z Frankistánu, abych zabil Asada beje, dá-viće stád."

"A zabil jsi ho! Alláh tě obdařil svou milostí."

Pak se obrátil k ostatním, kteří dosud zuřili a jásalí kolem mrtvého lva, a řekl:

"Nechtě ho již na pokoji, pána s velikou hlavou! Slyšel již dost své hanby a jeho duše se ukryje do blešího těla.

Vzhůru, muži! Poděkujeme Alláhovi, který nás zachránil. Poklekněte a pomodlete se se mnou svatou fátihu!"

"Čest a sláva budiž Pánovi světa, věčnému slitovateli, který panuje v den soudu. Jedině tobě chceme sloužit, k tobě volat o pomoc, abys nás vedl pravou cestou, cestou těch, kteří požívají tvou milost a nikoliv cestami těch, kteří bloudí."

Po ukončení této modlitby se zase všeobecná pozornost obrátila ke mně. Nebylo konce otázkám a lichocením, až mne konečně jeden z nich vzal za ruku a odvedl stranou.

"Chtěl jsi jen odpočinout pod střechem Araba, ale nyní u nás musíš několik dní zůstat! Jsem šejk el urdi, starosta tohoto ležení a ty budeš tak dlouho pánem v mém stanu, pokud ti bude líbo."

"Děkuji ti, příteli poutníka," odpověděl jsem, "ale má cesta je dlouhá a cíl ještě vzdálený. Vezmu kůži lva a půjdu zase dál."

"Jaký je cíl tvé cesty?" zeptal se opět ten, který se mne před chvílí ujal.

"Timbuktu," řekl jsem, protože se mi nezdálo vhodné zmínit se o Báb el Ghúdu.

"Pak můžeš jet se mnou, neboť já patřím k bojovníkům valad Slimánů, kteří bydlí odtud na jih. Ale musím zde čekat na jednoho z našich mužů, který šel s nějakým poselstvím do města Franků."

Tato poslední slova vzbudila mou pozornost. Muž, s nímž jsem mluvil, byl jeden z hostů, o kterých se mi zmínil starý Arab.

"Nemohu se zdržet. Ale ty máš lepší velbloudy a tak mne snadno dohoníš."

"Kolik mužů je s tebou?"

"Dva."

"A nebojíš se s tak malým počtem vstoupit do moře bez vody (pouště)?"

"Nebojím se nikdy a ničeho."

"Ani Hadžana beje, hrozného dáviče karavan? Co kdybys potkal jeho gum?"

"Hadžan bej mne jistě nechá na pokoji, jinak by se mu dařilo podobné jako Asad bejovi, dáviči stád!"

Z očí muže při těchto slovech vyšlehl podivný žár, který nemohl mému zraku uniknout.

62 <

"Zabil jsi Asad beje, cizince, ale Hadžan bej by tě rozdrtil jako zrnko obilí. On je hroznější než el Aret, jehož hlas se podobá bouři."

"Znáš ho?"

"Každý Targi a každý Tibu ho zná, proč bych ho tedy neměl znát i já? Copak o něm každý nemluví?"

"Pak také jistě znáš Mahmúda ben Mustafu abd Ibra-hima Jakuba ibn Bašara?" zeptal jsem se a snažil se přitom zatajit, že pozoruji každé hnutí jeho tváře."

"Kdo je ten muž?" ptal se Arab naoko lhostejně, ale přesto jsem viděl, že jeho tvář pobledla.

"Není to muž, ale žena, jejíž ústa nedovedou nikdy mlčet. Setkal jsem se s ním a vyprávěl mi, že je poslem Hadžana beje a že má od nějakého Franka přinést výkupné."

Arabovo obočí se hrozivě sraštilo.

"Alláh inhal el kelb - Bůh zatrat' toho psa! A ty jsi se vrátil, abys toho Franka varoval?"

"Proč já? Sám Imošarch s ním bude mluvit!"

"Sidi, dobře jsi udělal, neboť mluvit je stříbro, ale mlčet je zlato!"

Věděl jsem již dost. Tento muž byl z lidí Hadžana beje a bylo mu uloženo čekat zde na návrat posla, který byl v Alžíru zatčen. A starosta ležení byl nepochybně tajným spojencem dáviče karavan. Nemohl jsem využít pohostinství těchto lidí, proti nimž budu již zanedlouho vystupovat nepřátelsky, a proto jsem se rozhodl, že se ihned vydám na další cestu. S pomocí svého Josefa jsem stáhl kůži ze lva a pak provázen všeobecným jásosem jsem se vracel k duáru. Lov dopadl neobyčejně šťastně, neboť nestál ani jediný lidský život, protože i ti dva muži, které lev nejdříve srazil k zemi, vyvázli pouhým, ovšem dost těžkým zraněním.

Hasan el Kebir mi přiběhl radostně vstříc.

"Ty žiješ, sidi? A pána s velkou hlavou jsi zabil? Ham-dulilláh, sláva Bohu, který tě chránil! Chvěl jsem se o tebe strachem, jako se chvěje stéblo trávy, když se samum žene přes stepi."

"Mášalláh! To je ale přirovnání!!" zvolal můj Josef rozčileně. "Džezar bej, dávič lidí a stéblo trávy! Nestydiš se, veliký Hasane, který by ses měl jmenovat veliký strašpytel? Raději připrav velbloudy, neboť se ihned vydáme na další cestu!"

Když jsem se již chystal k odjezdu, vzal mne Uelad Sli-mán za ruku a odvedl mne ke svým velbloudům.

"Sidi, ty nemáš džamála, jakého si zaslouží hrdina tvého formátu. Tvá ruka mi zachránila život. Pohlédni na toto zvíře! Je to hedžín, bišarín-hedžín, kterému není v celé Sahaře rovno. Maktub ala salamtek - je psáno na tvé jméno. Daruji ti ho!"

Byl to opravdu tak drahocenný dar, že jsem se rozpakoval přijmout ho tím spíš, že jsem v tomto muži spatřoval svého nepřítele. Ale on mi kynul tak rozhodně, dokonce velitelsky, abych mlčel, že jsem uznal za dobré poslechnout. Pak ze záhadří vytáhl kus korálu podivuhodného tvaru a řekl:

"Naučil jsi se mlčet! Vezmi tuto anáju*) a setkáš-li se s gumem, ukaž ji. Toto znamení tě ochrání před každým nebezpečím, neboť ty jsi vysvobodil věficiho ze spárů pána zemětřesení. Sedni na svého hedžina a jed' bez bázně dál!" Nechtěl jsem ho nahněvat a tím spíš vzbudit jeho podezření, proto jsem přijal darované zvíře, na jehož sedle jsem v cípu pokrývky zpozoroval vyšíty monogram s písmeny A. L., tedy začátečními písmeny Latrémonta.

Rozloučil jsem se se staříkem a jeho dcerou ve stanu, v němž jsem byl pohoštěn, a pak provázen náčelníkem ležení a jeho bojovníky jsem se vydal na cestu. Doprovodili mne kus cesty, načež - dřív než se vrátili - mi řekl starosta na rozloučenou:

"Sidi, jsi udatný bojovník, ale Hadžan bej je ještě větší. Ale viděl jsem, že jsi dostal jeho anáju. Ta pro tebe bude bezpečnou ochranou, pokud sahá poušť. As salám alejkum, mír a blaho buď s tebou!"

III. KAPITOLA

HADŽAN BEJ, DÁVÍČ KARAVAN

Poušť! Od severozápadního pobřeží Afriky až do Asie se jen s kratičkými přestávkami táhne řada pustých, nehostinných krajín, které jako by spolu závodily svou hrůzou. Velké pouště africké pevniny se přenesly přes suezskou úžinu až do holých ploch kamenité Arábie, k nimž se připojily pusté, vyprahlé roviny Persie a Afghánistánu a tak se vinou až nahoru do Mongolská, kde tvoří příšernou poušť Gobi.

Sama Sahara, na jejímž území by se několikrát vedle sebe vměstnalo celé rakousko-uherské mocnářství, se rozprostírá od Cap-Blanka až k údolí Nilu a od Rifu až k horkým a bahnitým lesům Súdánu.

U nás je až dosud rozšířena domněnka, že Sahara je obrovská, jednotvárná rovina, která leží níž než hladina moře, ve skutečnosti tu však nacházíme velikou rozmanitost zemského povrchu od rozlehlých vysočin, které se nacházejí 300 až 600 metrů nad hladinou moře, až k písečnému moři,

od ohromných pouští, jakoby posetých nespočetnými balvany, až k místům zarostlým hustými křovinami nebo i lesy.

Nejpřívětivější nebo spíš nejméně odpuzující tvářnost ukazuje poušť pocestnému ve své východní části, vlastní Sahaře, zatímco západní část, nazývaná Sahel, je vlastním jevištěm všech těch hrůz pouště, totiž obávaného létavého písku, který sehnán větrem do ohromných vln se po nesmírné rovině pomalu valí kupředu, od čeho je také odvozeno jméno Sahel - stěhovavé moře. Tato pohyblivost písčité půdy je ovšem překážkou pro růst veškerého rostlinstva, kterému kromě toho vadí i nedostatek pramenů a studní, bez nichž je vznik oáz naprosto nemožný. Suchá a hubená písčité půda může zplodit pouze trochu bodláčí, zakrslých mimóz a snad trochu suchého tymiánu. A do té písčiny se neodváží lev, i když ho nazývají králem pouště, jenom zmije, škorpióni a obrovské blechy zde mohou uhájit své houževnaté živobyty, ale moucha, která obyčejně provází karavany až do pouště, zde brzy padá a hyne.

A přece se člověk odvažuje do této záplavy slunečního žáru a vzdoruje nebezpečím, která mu hrozí ze všech stran.

Líčení těch hrůz, jak se s nimi setkáváme v knihách, bývá ovšem často přehnané, ale i tak, jak je to ve skutečnosti, stačí, aby poutníkovi odebralo veškerou touhu po jízdě pouští, kde se mnohem častěji setkává s oběťmi stěhovavého moře, než ve vlastní Sahaře. Zde leží vyschlé mrtvoly lidí a zdechliny zvířat často v hrůzných skupinách a postaveních; zde jeden křečovitě tiskne rukama, z nichž již zmizelo maso, prázdný měch, ve kterém kdysi byla voda, tam se jiný rukama šíleně zahrabal do země, hledaje v pekelném vedru ochlazení. Tu spatříte mrtvolu, vyschlou jako mumie, sedící na kostře velblouda, jinde byl zas poutník překvapen smrtí na modlitbách, kleče, s rukama zkříženými na prsou a s obličejem obráceným k Mekce. Jeho poslední myšlenkou, jak se na pravověrného muslima sluší, byl Alláh a jeho Prorok - A přece i tato hrozná a zdánlivě neúčelná poušť má svůj určitý úkol ve velké domácnosti matky přírody. Je totiž ohromnou zásobárnou tepla, skutečnou pecí, která ohřívá vzduch, jenž do púlnočních krajín přináší teplo a život. Tak věčná Prozřetelnost nedopustí žádný nadbytek, který by jinde nevyrovnával nedostatek a od věčnosti se starala o to, aby se rozdíl doplňovaly a vyrovnávaly.

Pověstné Báb el Ghúd leží asi na 21. stupni šířky na hranicích mezi Sahel a Saharou, kde se nachází území Tuaregů, sousedících s kmenem Tibu. Následkem tohoto sousedství i povahy území měla tato krajina stále ráz jakési válečné pohotovosti. Pohyblivé pahorky písku jsou hnány západním větrem vždy dál k východu, tříští se na Báb el Ghúdu a skalách Seríru a vyplňujíce údolí, rokliny i propasti, tvoří zde často hluboká písečná jezera, suchá, ale hrozná. Běda pocestnému, který do těchto jezer zabloudí! Ještě před několika okamžiky si jeho velbloud bezpečně vykračoval a cítil pod nohama pevnou skalnatou půdu - najednou mu jemný písek sahá až k tělu, namáhá se, aby se vyprostil a obrátil, ale právě tímto úsilím se potápí ještě hlouběji do zrádné písečné výhň. Jezdec nesmí sestoupit ze zvířete, které pomalu, ale neodvratně mizí v písku, jinak by také ihned zapadl. Sedí a čeká v zoufalé naději, že se snad to hrozné propadání zastaví, ale zatím již vlny písku pohltily zvíře a chytají už jezdce za nohy, za pas, za ramena - obklopují ho a dusí, že se

již nemůže obrátit obličejem tam, kde tuší svatou kábu - "Alláh kerím - Bůh buď milostivý," šeptají ještě naposled blede rty, než je písek nadobro zavře. - - - A vysoko nad člověkem hynoucím v písku se vznášá a krouží bradatý sup. Pozoruje jeho zápas,

čeká, ale pak letí dál, aby hledal jinou kořist; vždyť ví, že písečné jezero pohltí svou oběť celou, aniž by mu dopřálo nejmenší podíl.

Takové je Báb el Ghúd. Kdo se odváží mezi jeho skály a písečné vlny, musí k tomu být jistě hnán závažnými důvody. A přece zde nacházíme mnoho divokých postav, které se ani všemi těmi hrůzami nedají zastrašit. Svou odvahu čerpají z hrozného zákona pouště, který zní: Oko za oko, zub za zub!

Vedle pohostinnosti je totiž krevní msta prvním příkazem pouště, a ačkoliv se mezi příslušníky spřízněných kmenů stává, že zavraždění člověka bývá smířeno zaplacením diji*), nemůže se tak nikdy stát v případě, když příslušník cizího nebo nepřátelského kmene zabil člověka. Zde zločin vyžaduje krvavou pomstu, která je pak opět krvavě mstěna, a tak se vrací z kmene ke kmeni, stále roste, až konečně zachvacuje celé kmeny a vede k tomu hroznému otevřenému boji i tajnému vraždění, jehož dějištěm mezi Tuaregy a Tiby bývá Báb el Ghúd. Zde je hlas krve mocnější než síla přírody, která všemi svými hrůzami nedovede mezi oběma kmeny vytvořit nepřekročitelnou hranici.

Od našeho posledního dobrodružství uplynulo několik týdnů a za ten čas jsem v Hasanovi poznal opravdu skvělého vůdce, což mne dokonale smířilo s jeho nedostatkem odvahy a statečnosti. Znal dokonale nejen všechny cesty, ale dovedl vše také zařídít tak, že jsme až dosud neměli žádný nedostatek a nehodu. Kromě toho mi den ode dne projevoval větší přitulnost a oddanost, takže jsem ho začínal mít opravdu rád a věnoval bych mu celou svou důvěru, kdyby nebylo něco, co mne od nějaké doby vážně znepokojovalo.

Hasan byl totiž v určitou dobu, a to vždy ráno, velmi rozčilen. Sedával vždy na své rohoži, ze které jsme ho nemohli nijak odlákat, plakal a smál se, naříkal a výskal skoro jedním dechem, tu se jmenoval slavným hrdinou a hned si zase nadával do zbabělců, chvílemi se honosil, zeje dobrým vyznavačem Proroka a hned zase proklínal sám sebe a ujišťoval se, že bude pohlcen džehennou. Bylo to patrně šilenství, které se ho občas zmocňovalo a jehož původ jsem nemohl vypátrat. Bylo patrné, že před sebou mám člověka někdy nepříčetného, což pro mne bylo dost závažným důvodem, abych si dával pozor a jeho vedení se jen tak slepě nesvěřoval.

Byli jsme stále ještě jen tři osoby a měli jsme dostatečný počet velbloudů, abychom svá zavazadla mohli rozdělit; proto jsme cestovali dvakrát rychleji než obyčejná karavana a mohli jsme počítat, že do Báb el Ghúdu dorazíme za tři dny. Protože můj hedžin byl lepší běžec než ostatní, mohl jsem vždy ráno vyrazit trochu později než Hasan a Josef a když jsem je dohonil, jel jsem pak obyčejně napřed, abych posléze vyčkal jejich příchodu. Tento čas jsem vždy využil k tomu, abych si pohodlně vykouřil čibuk, nebo abych obohatil svou sbírku přírodnin.

Také nyní jsem jel sám mezi písčinami a chvílemi jsem zadržel své zvíře, abych naslouchal podivuhodnému še-lestění písku, které bylo sice velice jemné, ale které jsem svým bystrým sluchem přece rozeznával. Jednotlivá zrnka písku se třela o sebe, tlačila se kupředu, nahoru, dolů a působila tak ten zvláštní, skoro zpěvavý šelest, jenž mi připadal jako šepot milionů liliputami. Miliardy a miliardy písečných zrněk se pohybovaly, aniž bych pozoroval sebemenší vítr, doslova svou vlastní setrvačností nebo tak slabým vánkem, že jsem ho ani nepocíťoval.

Tu jsem zpozoroval mezi dvěma skalisky malý paho-reček, vlastně hromadu písku, která zde nemohla vzniknout sama od sebe. Sestoupil jsem z velblouda, abych ten podivný útvar blíž ohledal. Spatřil jsem mrtvolu Araba a jeho velblouda, které stěhovavý písek již poněkud zakryl. Zvíře bylo pravý bišarín a jak jsem poznal, dostalo kulku zrovna doprostřed čela.

Měl jsem tu před sebou snad oběť krevní msty? Odstranil jsem písek, abych si jezdce blíž prohlédl. Byl to Arab v plné zbroji a obleku a na kapuci jeho burnusu jsem našel vyšitý monogram A. L. - Stejná dvě písmena byla také vypálena do pažby jeho pušky. Na čele muže, právě mezi obočím jsem viděl malý otvor, kterým vnikla kulka do mozku a učinila rázem konec jeho životu.

"Emery Bothwell!" zvolal jsem překvapeně.

Příliš dobře jsem znal tuto mistrnou trefu. Nejednou jsem ji viděl na čele Indiána, který přišel příliš blízko k mému anglickému příteli, a ihned jsem tedy uhořel, že i tato rána pochází od něho. Patrně již byl v Báb el Ghúdu a na tomto místě byl asi před třemi týdny, což jsem poznal podle tloušťky vrstvy písku a jiných znamení.

Ihned jsem si domyslel, že toto není jediný mrtvý, jehož kosti se přičiněním mého veritable englishmana v poušti vybělí; osudné znamení, které Latrémont nechal vyšít nebo vypálit na všechny své předměty, jež měly tvořit výkupné za jeho syna, muselo přinést smrt každému, u koho je Emery zpozoroval. Po malé chvíli jsem se přesvědčil, že mé tušení bylo správné; našel jsem druhou a hned nato třetí mrtvolu, obě s ranou v čele. Hadžan bej tu opravdu našel hrozného nepřítele, který jistě nepřestane dříve, dokud nenajde Réalda Latrémonta nebo dokud nepomstí jeho smrt.

Zanedlouho jsem našel čerstvou stopu, která vedla šikmo přes směr naší cesty. Pocházela od jediného zvířete a byla velice malá; ihned jsem vytušil, že to byl bišarín

nebo mehár, kterých Tuaregové vlastní velice mnoho. Toto ušlechtilé zvíře předčí rychlostí, vytrvalostí a skromností svých potřeb i hedžiny bišarínské a jsou to zejména klisny, za které se platí nesmírně vysoké ceny.

Toto zvíře byla klisna, což jsem poznal podle toho, že šířka stopy zadních nohou byla větší než předních. Stopa nebyla příliš hluboká a z toho jsem soudil, že velbloud nebyl přetížen; nepochybně nesl jen jediného jezdce a to byl buď lupič nebo pronásledovaný, či snad jeden z těch rychlých posílů, kteří stále křížují všemi směry pouští na svých rychlonohých zvířatech. Poslední bylo ovšem málo pravděpodobné, neboť ten muž jel přímo do Seríru, kde přece kurýr nemohl mít nic na práci. Ale také to nemohl být lupič, protože ten by si jistě nehledal oběť tam, kde není naděje, že by někoho našel. Zbývala tedy jediná možnost - byl to nepochybně přece jen uprchlík nebo snad krevní mstitel, který někde odkryl osamělou studni, od níž podnikal své neblahé výpravy.

Stopy dosud byly naprosto čisté; neviděl jsem v nich ani zrnka navátého písku a kromě toho bylo patrné, že jezdec,

který tudy jel asi před několika minutami, nespěchal. Osamělý jezdec zde, uprostřed pouště, byl pro mne ovšem velice zajímavým jevem, kterému jsem snad v zájmu vlastní bezpečnosti musel věnovat náležitou pozornost. Udělal jsem v písku znamení, podle něhož měli moji společníci poznat, že se mají dál ubírat dosavadním směrem a zabočil jsem po nalezené stopě.

Hnal jsem své zvíře tryskem a asi po čtvrt hodině jsem nedaleko před sebou spatřil muže, kterého jsem hledal. Krajina zde byla plná písečných kopců, takže jsem ho nemohl uvidět dřív, až když jsem se mu přiblížil na dostřel.

"Rrré, stůj!" zvolal jsem na něho.

Zaslechl můj výkřik, ihned se zastavil a obrátil svého velblouda, který byl -jak jsem zcela správně tušil - velmi krásný mehár. Když mne muž spatřil, ihned se chopil své pušky.

"Salám alejkum - buď pokoj mezi mnou a tebou," pozdravil jsem, aniž bych sáhl po zbraní. "Pověš svou pušku zase kde byla, neboť ti dovoluji, abys mne nazýval svým přítelem!"

Muž na mne udiveně pohlédl.

"Ty mi dovoluješ? Copak víš, dovolím-li ti já, abys mi to dovolil?"

„Není třeba, muži, neboť, jak vidíš, dovolil jsem si to sám!"

"Jaké je tvé jméno a ke kterému kmeni patříš?"

Celý můj zevnějšek, zejména však můj oblek byl takový, že mne mohl snadno považovat za Araba. On sám byl Tibu, jak jsem poznal hned na první pohled podle jeho temné, skoro černé pleti, kučeravých vlasů, plných, poněkud odulých rtů a vysedlých lícních kostí.

"Přicházím až z dalekého Germanistánu," odpověděl jsem mu, "kde nejsou žádné kmeny. A ty jsi Tibu?"

Na mou otázku neodpověděl, ale udiveně zvolal:

"Přicházíš z Germanistánu? A znáš sidiho Emíra?"

"Znám ho," odpověděl jsem, překvapen tou otázkou. "Viděl jsi ho snad?"

"Viděl jsem ho. Jsi ten šejk, jehož on očekává?"

"Ano, jsem to já."

Marhaban, buď mi vítán, sidi! Jsem od něho vyslán, abych tě očekával."

"Kde se nachází?"

"V dalekém Báb el Ghúdu. Tam spatříš znamení, které ti ukáže, kde spočívají jeho nohy."

„Pak děkuj Alláhovi, že jsem zpozoroval tvou stopu a jel za tebou, jinak bys mne nechal jet kolem, aniž bys mne spatřil."

"Našel bych tě, sidi! Chtěl jsem jen napojit svého velblouda a potom bych se vrátil k místu, kudy vede tvá cesta. Našel bych tvou stopu a šel po ní, až bych tě dohonil."

"Ty znáš nějaký pramen zde v poušti?"

"Znám několik pramenů, které kromě mne žádné lidské oko nespatrilo."

"Jsi syn statečného kmene Tibu?"

"Uhodl jsi, sidi! Jsem z kmene beni Amáleh."

"A jaké je tvé jméno?"

"Nemám jméno, sidi! Mé jméno je pochováno pod střechou mého stanu, pokud nesplním slib, který jsem učinil při bradě Prorokově. Říkej mi Abú billa beni, otec bez synů."

Ihned jsem porozuměl, co to znamená, ale přesto jsem se ptal dál:

"Zabili tvé syny?"

"Tři syny, sidi! Tři syny, kteří byli mou radostí, mou chloubou i nadějí. Byli velicí a štíhlí jako palmy, chytří jako Abú Bakr, stateční jako Alí, silní jako Kaléd a poslušní jako Sádik. Hnali mé stádo ke studni, ale našel jsem jejich mrtvoly, ne však svá zvířata."

"A kdo je zavraždil?"

"Hadžan bej, dávič karavan. Uloupil moje meháry, aby nosili jeho zbojníky, ukradl má stáda, aby se stala potravou vrahů. Opustil jsem svůj duár, svůj kmen, ženu i své dcery a šel jsem za ním od oázy k oáze. Mé kopí stihlo tři, moje šípy čtyři a můj nůž skolil šest jeho bojovníků, ale jeho samého chrání šejtan, aby ho mé oči nespatrily a má ruka na něj nedosáhla. Ale přece ho proto pohltní dže-henna, neboť bude-li má ruka krátká, pak ho zabiješ ty, ty a sidi Emír, kterého nazývají Behluvan bej, totiž dávič zbojníků."

"Kde jsi se s ním setkal?"

"U studny Kvol, kde jeho kulky zasáhly tři hadžany, kteří měli znamení smrti."

"Kdo byl s ním?"

"Dva muži, jeho sluha a průvodce. Nenašel jsi na své cestě tři mrtvoly lupičů?"

"Ano."

"To byly oběti Behluvan beje. Jeho kulka je jako Alláhův hněv; ona nikdy nemine svůj cíl. Hadžan bej a jeho gum znají mstitelovu pušku. Proklínají ho, ale mírumilovný pastevec na něho vzpomíná s žehnáním. Lupiči ho stíhají, aby ho zabili, ale jeho Bůh je silný jako Alláh, on ho chrání před každým nebezpečím a činí jeho stopu neviditelnou. V každé oáze se ozývá jeho sláva, u každé studny se rozléhá jeho chvála. Poušť je hrdá na jeho jméno a větry roznášejí zvěst o jeho slavných činech. On je soudcem hříšníků a ochranou spravedlivých. On přichází a odchází, a nikdo neví, odkud a kam. Ale já tě k němu dovedu, aby se tvé jméno stalo tak slavným a velkým, jako jeho jméno."

To byla skutečná hymna, kterou zde byl opěvován můj milý přítel Emery Bothwell! Tento Tibu byl jistě statečnější než můj dlouhý Hasan a mohl jsem se jeho vedení bez starosti svěřit.

"Jak daleko je odtud do Báb el Ghúdu?"

"Pojedeš jeden den a ještě jeden den; když pak tvůj stín bude směřovat k východu a bude třikrát tak dlouhý, jako tvoje

ruka, poklekne tvůj velbloud, abys mohl odpočinout po cestě."

Obyvatel pouště nezná ani kompas, ani hodiny. Hvězdy mu ukazují směr cesty a podle délky stínu odhaduje čas s podivuhodnou určitostí, takže se zřídka kdy zmýlí.

"Pojď tedy, abychom dohonili mé lidi!"

"Mám málo vody, sidi!"

"U nás najdeš vody, kolik budeš potřebovat."

Neodmlouval a jel se mnou nazpět. Zanedlouho jsme dohonili Hasana i Josefa, kteří porozuměli mému znamení a jeli dál udaným směrem. Oba se nemálo podivili mé nové známosti.

"Mášalláh," zvolal Josef. "To je dobře, že nás bude víc! Co je to za kominíka, pane?"

"To je Abú billa beni, který nás doprovodí do Báb el Ghúdu."

Hasan se velice zaškaredil.

"Kdo je tento Tibu, že chce znát cestu lépe než Hasan el Kebir, kterého všechny děti pouště nazývají dávičem lidí? Ať si jde, kam se mu zlíbí, já vás dovedu do Báb el Ghúdu i bez něho. Pohleďte na jeho tvář, vlasy a pysky! Je to skutečný potomek Ismaila, který byl vlastním synem praotce Abraháma?"

Tibu mu s úsměvem pohlédl do obličeje.

"Ty že se jmenuješ Hasan el Kebir a Džezar bej? Ucho mého velblouda dosud toto jméno neslyšelo. Jak se jmenuje tvůj kmen a tvůj ferkat?")

"Jsme Kubaši kmene en Nuráb. My jsme zabili pardá-la, jeho ženu a Asada beje. Ale koho jsi zabil ty? Ty jsi otec bez synů a Tibu bez udatnosti a velkých činů. Já povedu pána a ty se můžeš držet ohonu mého velblouda, abys nezabloudil."

Statečný Tibu při tomto nepřilíš uctivém návrhu ani nehnul brvou.

"Jaké je tvé jméno?" zeptal se Hasana.

"Větší než počet tvých příbuzných a delší než tvá paměť! Jmenuji se Hasan ben Abúlfeda ibn Haukal al War-di Jusuf ibn Abú Poslán ben Isák al Du!i!"

"Dobře tedy, Hasane," odvětil Tibu a s obdivuhodnou správností připojil celou dlouhou litanii jmen a titulu mého dlouhého Hasana. "Sestup ze svého velblouda, neboť si s tebou chci o něčem promluvit!"

Tibu seskočil na zem, vytasil nůž a usedl do písku.

Arabský souboj! To jsem očekával a proto jsem klidně přihlížel tomuto směšnému sporu. Věděl jsem, že hrdinný Hasan dostane trochu za vyučenou a přál jsem mu to z plna srdce. Ale Hasanovi se nechtělo a proto se ozval:

"Kdo ti dovolil sestoupit z velblouda? Nevíš, že zde poroučí sidi, který má naspěch, aby se dostal do Báb el Ghú-du?"

"Dovoluji vám oběma, abyste sestoupili," řekl jsem velice vážně. "Ty jsi statečný Kubaši en Nuráb a máš ostrý nůž. Chraň svou čest!"

"Ale my nemáme čas nazbyt, sidi! Podívej, jak se stín prodlužuje!"

"Právě proto pospěš a rychle slez!"

Nebylo pomoci. S velice kyselou tváří slezl Hasan z velblouda, usedl proti svému sokovi a rovněž vytasil nůž.

Beze slova rozhalil Tibu nohavici až nad lýtko, přiložil nůž a vrazil si želízko až po stříšku do masa. Pak pohlédl s klidným očekáváním na Hasana.

Nyní byla řada na Kubašim. Chtěl-li zachránit svou čest, musel učinit totéž jako Tibu. Takovýmto způsobem si Arabové často rozdrásávají své tělo, aniž by při bolestné obhajobě své cti hnuli jediným svaem obličeje. Kdo vydrží déle, je vítězem. Přitom ovšem nesmí dát najevo, že cítí bolest, neboť syn pouště se musí umět ovládat.

Hasan zvolna odhaloval svou nohu a pak přiložil ostří nože k lýtku. Opatrně zkusil jestli to bolí a protože nepochybně cítil, že by to bolelo, rozpakoval se, má-li obětovat svou čest nebo zachránit krev, která při takové operaci musí téct. Bylo již patrné, že se náš Hasan neodhodlá k tomu, aby následoval příklad soka, když v tom se k němu přitočil můj Josef, který puzen zvědavostí slezl z velblouda a než se kdo nadál, udeřil pěstí do stříšky nože, který Hasan dosud držel v ruce. Následkem této rány zajelo ostří nože jednou stranou do lýtko a druhou zase ven, přičemž ovšem milý Hasan nezůstal tiše sedět.

S hrozným výkřikem se vymrštil do výše a zaječel:

"Bismilláh já kir! Proboha, chlape, zbláznil jsi se? Jak se můžeš opovážít zacházet s mou nohou jako by byla tvou, ty ježku, ty ježkův otče a ježkův synu, ty strýci a bratrance ježkova otce, ty! Copak jsem ti půjčil své lýtko, abys na něm dokazoval svou statečnost, ty d'auře, ty synu a vnuku d'aura, ty - ty - ty!"

Byl to opravdu děsný přívál nadávek a výbuch hněvu, při němž Hasan ještě několikrát za sebou poctil Josefa nejpodivnějšími jmény a proklel ho do horoucí džehenny, ale přesto jsem se nemohl ubránit smíchu při pohledu na obra, který poskakoval na jedné noze, přičemž druhou držel vysoko v povětří, nemaje odvalu ani nůž vytáhnout z rány, ani vrhnout se na toho, který mu tu ránu způsobil.

"Mášalláh, styď se přece trochu, Džezar beji, statečný hrdino," zvolal Josef, jehož patrně mrzelo, že jeho nemístný žert dopadl tak opravdově. "Podej mi svou tlapu! Nenecháš si tam přece nůž na památku svého hrdinství?"

Při těch slovech popadl Hasana za nohu a vytáhl nůž z rány, což ovšem bylo provázeno opět novým hrozným řevem. Když pak dloubán pohlédl na krev, řinoucí se z rány, padl jak dlouhý tak široký na písek a nevzpamatoval se dřív, až byl obvázan. Pohled na krev a snad také trochu stud, že se ukázal takovým zbabělcem, na něj působil tak mocně, že přestal zuřit a jen hněvivě bručel.

Vyčinil jsem Josefovi za jeho rozpustilý kousek, přičemž se on ovšem příliš kajicně netvářil, a pak jsme nastoupili další cestu.

Večer jsme se zastavili, postavili stany, rozložili roho-že, nakrmili svá zvířata a když jsme pojedli ze své skrovné zásobárny, uložili jsme se ke spaní.

Je samozřejmé, že jsme dříve stanovili pořad stráže. Ha-san si jako obyčejně vyprosil, aby byl poslední, což mu bylo povoleno.

Naděje, že se brzy setkám s přítelem Emerym, mně vzbudila dříve, než jsem vstával jindy. Vyšel jsem ze stanu abych se umyl a tu jsem spatřil něco úžasného. Na zemi vedle našich zavazadel seděl náš dlouhý Kubaši en Nu-ráb a u úst držel - můj soudek, v němž byl líh. Vozil jsem s sebou tuto konzervující tekutinu v pečlivě zabalené nádobě z toho důvodu, abych v ní uchovával různá zvířata, která jsem sháněl pro své sbírky. Tentokrát byla má kořist již dost bohatá, neboť v soudku se nacházeli různí hadi a mloci, čolkové a škorpióni a nyní tu seděl Hasan, pravý a zbožný právo věrný, kterému je požitek z lihovin zakázán a srkal tento podivný likér či spíš omáčku, ve které se ta roztomilá zvířátka již několik dnů koupala, s takovou rozkoší, jako by to byl nejčistší nektar z Olympu. Přitom jsem zpozoroval, že dnes to zřejmě nebylo poprvé, co se tomuto božskému požitku oddával, neboť soudek nahýbal tak z vysoká, že bylo patrné, že se již dostal až na dno. Rázem jsem pochopil příčinu jeho šílenství, kterému poslední dobou propadal. Nebylo to nic jiného, než - jak u nás v Evropě říkáme - praobyčejná opička.

Zlehka jsem k němu přistoupil a popadl ho za rameno. Leknutím mu soudek vypadl z ruky a on vyskočil.

"Co to zde děláš?"

"Piju, sidi!" odpověděl rozpačitě.

"A víš, co piješ?"

"Melasu!"

Pravověrní muslimové, kteří se potají oddávají pití vína a jiných lihovin, jim dávají nejrozmantější jména, aby oklamali a umlčeli své svědomí. Podle jejich logiky není víno vínem, když se jinak pojmenuje.

"Melasa? Voda Prozřetelnosti že to je? Kdo ti pověděl jméno toho nápoje?" ptal jsem se Hasana.

"Znám je, sidi! Když byli lidé jednou smutní, vyčila Prozřetelnost na zem několik kapek radosti. Na těch místech vyrostly různé keře, jejichž šťáva v sobě obsahuje vodu radosti a proto se tento nápoj, který člověka činí veselým, nazývá vodou Prozřetelnosti."

"Řeknu ti tedy, že toto není vůbec žádná Melasa, ale líh, ve kterém je ještě horší duch než ve víně, které nesmíš pít!"

"Nepiji ani víno, ani líh, protože to Prorok zapověděl. Pil jsem tuto vodu radosti!"

"Ale ta je ti také zakázána."

"Mýlíš se, sidi! Muslim ji smí pít!"

"Copak jsi nikdy neslyšel, že Prorok praví: ‚Kulu mus-karin hárám‘, všechno je zapovězeno, co opijí?"

"Sidi, ty jsi o mnoho moudřejší než já, neboť znáš i učení o jediném Bohu a zákony zbožného Šaffy, ale přece nevíš, že já smím pít tuto melasu, poněvadž mne neopijí!"

"Již několikrát tě opila a nyní zas drží duch kořalky tvoji duši ve svých spárech."

"Má duše je svobodná a čilá, jako bych pil vodu jasného rozumu."

"Dobrá, řekni mi tedy súru el imtihan!"

Tato súra je totiž sto devátá v koránu a bývají vždy v podobných případech používáno. Její jednotlivé verše se od sebe totiž liší jen jiným slovosledem a protože opilý člověk ji dovede jen ztěžka přeříkat aniž by se spletl, bývá snadné poznat, prohřešil-li se pravověrný proti zákazu pití. Česky zní súra takto: "Ó, vy nevěřící, vězte, že já ne-zbožňuji to, co vy zbožňujete, a vy nezbožňujete, co zbožňuji já: a jako vy nikdy nebudete zbožňovat, co já zbožňuji, nebudu ani já zbožňovat nikdy to, co zbožňujete vy."

Vy máte svou víru." - V arabské řeči je ovšem správné vyslovení mnohem těžší než v češtině a proto Hasan nelenil a ihned se vytasil s dobrou výmluvou.

"Ty nemáš právo ode mne žádat súru el imtihan, neboť nejsi pravověrný, ale křesťan."

"Kdybys mohl, řekl bys! Nebo myslíš, že vyznavač Proroka nesmí poslouchat křesťana? Proč jsi se tedy stal mým sluhou? A myslíš-li, že můžeš pít melasu, přece nepopřeš to, že jsi mi toto zde ukradl. Korán trestá zloděje a také ty budeš potrestán!"

"Copak ty smíš trestat pravověrného, sidi? Jdi k soudci!"

"Nepotřebuji soudce!" odpověděl jsem.

Hasan byl totiž naším vůdcem, ale naše zavazadla byla svěřena dohledu Josefa, a tak nemohl tento statečný dloubán vědět, co vlastně můj soudek obsahuje. Rychle jsem vytáhl nůž, uvolnil jednu obruč a pak vyrazil dno na které jsem před Hasanem vyklopil celou svou sbírku obojživelníků, kteří ovšem nevypadali příliš chutně.

"Zde máš svou melasu, mlsný Hasane!"

Zděšeně vykřikl, roztáhl všech deset prstů a rozšklebil obličej.

"Bismilláh, sidi! Co jsem to pil? Alláh inhal ér rušar! Bůh ať zničí tento sud! Je mi, jako bych vypil živý oheň a v něm miliony takovýchto potvor!"

"To je část tvého trestu. Druhou částí je bolest, kterou ti včera způsobil Jusuf. Jste vyrovnáni!!!"

"Oh, tato bolest není ničím proti této melase! Dej pozor, sidi, v nejbližším okamžiku budu mrtev!"

Neměl jsem chuť déle se bavit pohledem na smutného Džezara beje a proto jsem poručil Josefovi, aby ta zvířata dal do druhého soudku, který jsme ještě měli u sebe. Věděl jsem, že nyní již bude můj líh dostatečně chráněn před Hasanovou mlsností.

Zvedli jsme se a nastoupili další cestu. Před samým polednem jsme přišli ke svému nemalému překvapení na stopu početné karavany.

"AHáh akbar," zvolal Hasan, který až dosud jel zamlkle vedle nás. "On nikdy nezabloudí a zná všechny cesty pouště; ale co chce tato karavana zde, kde je možné jen ztěžka najít pramen, z něhož by se mohla napojit dvě zvířata?"

"Sečtete stopy!" rozkázal jsem.

Našli jsme stopy lidí, koní i velbloudů, kteří byli z větší části naloženi těžkými břemeny, neboť jejich stopy se

zařezávaly hluboko do písčité půdy. Byla to patrně obchodní karavana a napočítali jsme jedenáct jízdních velbloudů, asi šedesát nákladních a kromě toho dva pěší chodce a tři jezdce na koních. Z toho všeho jsme poznali, že karavana zbloudila z pravé cesty, neboť zde nebylo možné najít ani tolik vody, co by mohlo stačit pro jediného koně.

"Tato káfila přichází z Aíru a jde buď do Safileh nebo do Tibesti," řekl Tibu.

"Pak má patrně nezkušeného vůdce, který sešel z pravé cesty."

"Tento kabir není nezkušený, sidi," odpověděl muž a významně se usmíval. "Hadžan bej nevezme do svého gumu nikoho, kdo nezná řádně poušť."

Okamžitě jsem pochopil, co tím myslí a zhrozil jsem se.

"Domníváš se, že zavedl karavanu úmyslně z pravé cesty?"

"Je to tak, sidi! Kabir se může zmýlit o několik délek stínu, ale není možné, aby místo do Safileh jel do Báb el Ghúdu. A kdyby neznal cestu, má svého šejka el džemál*), s nímž se může poradit. Pohleď na tyto stopy! Velbloudi již ani nešli, ale vlekli se, klesající únavou. A zde leží prázdný vak, tvrdý a zkornatělý jako dřevo! Káfila již nemá vodu a kabir ji vede do spárů Hadžan beje, ve kterých jistě uvázne, jestliže jí včas nepřijdeme na pomoc."

"Tedy kupředu, ať nepřijdeme pozdě!"

Chtěl jsem se zrychleným krokem hnát kupředu, ale Tibu uchopil otěže mého velblouda a řekl:

"Rabbena chalík - Bůh tě opatruj, sidi, neboť ty chceš jít vstříc nebezpečí, které tvoje duše dosud neprohlédla. Co řekneš kabirovi, bude-li se tě ptát, co hledáš zde, v moři písku?"

"Řeknu mu, že přicházím od Sohlietu a jdu do Dongo-ly a že jsem zbloudil z cesty. Nebo mu také neřeknu nic, nebude-li se mi chtít. Nebezpečí, které mi hrozí od tohoto kabira, není větší, než cvoček v mém podpatku; šlapu po něm a musím mne poslouchat. Hejn!"

Po tomto vybidnutí, kterému velbloudi dobře rozumějí, jsme se pustili tryskem kupředu. Hasan a Josef, kteří neměli tak rychlá zvířata jako já a Tibu, nám ovšem nemohli stačit. Zvolal jsem tedy na ně, aby jeli volněji za námi.

Bylo patrné, že káfila, ubírající se před námi, velice trpí, neboť jsme po cestě nacházeli různé předměty, které byly buď upuštěny únavou nebo zahozeny ze zoufalství. Také otisky v písku svědčily, že zvířata se již sotva vlečou kupředu a byli to asi zejména koně, kteří klesali únavou a žízni.

Konečně jsem spatřil mezi pískovými pahrbky několik bílých kapuci a brzy nato jsme se nacházeli za nejzazší-mi jezdci karavany, jejichž zvířata byla patrně nejunavenější. Pohlédli na nás s radostným úžasem a skutečně se zdálo, jako by jim ten pohled vlil nové síly, neboť velice čile opětovali náš pozdrav.

"Kdo je kabirem této káfilý?" ptal jsem se.

"Dej nám vodu, sidi!" zněla odpověď.

Měl jsem jeden z našich velkých měchů na svém velbloudovi a mohl jsem jim tedy vyhovět. Mžikem se seskupili kolem mne a všichni prosili o vodu. Jen dva muži zůstali opodál, jeden Targi, sedící na nádherném velbloudovi téhož plemene jakého jsem měl já, a jeden beduín, patrně asi šejk el džemál, jdoucí v čele karavany pěšky. Oba na mne hněvivě i udiveně pohlíželi.

Dal jsem každému tolik pití, aby se na všechny dostalo a potom jsem opakoval svou otázku. Muž, který seděl na bišarínovi, se ke mně přiblížil a řekl:

"Já jsem kabir. Co ode mne chceš?"

"Především pozdrav. Copak jsi neslyšel, že moje ústa pozdravila celou káfilu a že moje ruka napojila každého, kdo dychtil po vodě? Odkdy jsou zavřeny rty pravověr-ného, když mu poutník přeje zdar a mír?"

Tibu na mne udiveně pohlédl; byl sice statečný chlapík, ale promluvit takovýmto způsobem s Targim by se přece jen neodvážil. Kabir na mne vyvalil oči ještě víc než on.

"Sal-aleik - " odpověděl pak zkráceně právě tak, jako posel, kterého dávič karavan poslal do Alžíru. "Kolik máš životů, že tvůj jazyk mluví taková slova?" dodal pyšně.

"Sál - al -, " řekl jsem ještě kratčeji. "Mám jen jediný, právě jako ty, ale zdá se mi, že je mi milejší, než tvůj tobě."

"Proč?" rozkřikl se na mne.

"Protože zabloudíš v poušti a zahyneš hladem a žízni, nenajdeš-li brzy pravou cestu."

"Nikdy nezabloudím," odpověděl muž a snažil se potlačit nepokoj, který se ho patrně zmocňoval. Očekával, že nyní prozradím, že se káfila nachází na nepravé cestě. "Alláh dal horký vzduch, takže nám došla voda; zítra nás však dovede ke studni."

"Kam se ubírá tato káfila?"

"Musíš to vědět?"

"Máš důvod, abys mi to zamlčel?"

"Jdeme do Safileh."

Kývl jsem hlavou, jako bych souhlasil a řekl jsem:

"Také já chci do Safileh. Dovolíš, abych se připojil k vám?"

Muž si spokojeně oddychl, ačkoliv jsem na něm viděl, že je na rozpacích, jak si vyložit, proč jsem před ostatními zamlčel jeho zradu.

"Jaké je tvé jméno a ke kterému kmeni patříš?"

"Jsem Frank, jehož jméno nedovede tvůj jazyk vyslovit."

"Jsi Frank? Křesťan?" zvolal Targi, obrátil se k ostatním a dodal: "Nechali jste si podat vodu od d'aura!"

Všichni, kteří se předtím shromáždili okolo mne, zděšeně ustoupili; já se však obrátil k Targimu a řekl jsem:

"Nezapomeň tato slova, kabire, neboť za ně budeš pykat!"

Ale Targi nyní, když jsem prozradil, že jsem křesťan, se mne již vůbec nebál. Mohl jsem nyní pronést jakékoliv

podezření a fanatičtí mohamedáni, z nichž se káfila skládala, by mi jistě neuvěřili. Nyní se již také nerozpa-koval prozradit důvod, proč mne dříve měřil tak nepřátelskými pohledy.

"Od koho máš tohoto bišarína? Pravý muslim přece neprodá takoveto zvíře nevěřícímu?"

"Dostal jsem ho darem od věřícího, kterého jsem zachránil z drápů lva."

"Lžeš! Ďaur se bojí pána zemětřesení, ale ten, jemuž toto zvíře dřív patřilo, nikdy neupadne do lvích spárů."

Sáhl jsem po svém bičíku.

"Poslouchej, ty psi synu! Řekneš-li ještě jednou, že lžu, pak dostaneš tímto bičem do obličeje a ty víš, co praví korán!

Čtyři archandělé, Mikail, Džebail, Israfil a Asrail nepustí do nebe pravověrného, který se nechal zbit od křesťana."

To ovšem byla příliš velká urážka, než aby ji Targi a ostatní posluchači dovedli klidně snést. Unavení jezdci, které jsem před chvílí napojil, se hrozivě kupili kolem mne a kabir vytáhl pistoli za pasem.

"Sestup z džemála, d'auře, neboť dříve než poručíš svou duši Bohu, odnese ji šejtan do džehenny!"

Při těchto slovech natáhl kohoutek pistole. Statečný Tibu, který byl po mém boku, se chopil kopí, aby mne bránil. Nyní jsem měl vhodnou příležitost, abych vyzkoušel moc anáji, kterou jsem dostal spolu s bišarínem za skolení lva. Kabir poznal mého velblouda a znal tedy také muže, od něhož jsem ho dostal. Ostatně jsem na něm zahlédl právě jako na šejkovi el džemál zrádná písmena A. L., která všechno vysvětlovala.

Vyndal jsem z kapsy kus korálu, tento svůj talisman, a podržel ho kabirovi před očima.

"Schovej svou zbraň, sice šejtan odnese tvou duši a nikoliv mou! Poslechněš ihned nebo ne?"

Viděl jsem, jak se ulekl.

"Alláh akbar - Bůh je veliký, sidi, ty jsi pod ochranou, která je silnější než moc d'ábla. Poznávám, že jsi mluvil pravdu:

Ty jsi vysvobodil věřícího ze spárů lva a za to jsi dostal hedžina. Pojď s námi, pokud a kam ti bude líbo!"

To bylo právě to, co jsem si přál. Toto dovolení mne učinilo členem káfilu a dalo mi právo v jejím zájmu i proti kabirovi mluvit a jednat.

"Nuže, postupujme dál! Moji sluhové mne brzy dohoní!"

"Kolik máš sluhů, sidi!" zeptal se opět nedůvěřivě.

"Dva kromě tohoto zde. Oni byli přítomni, když jsem zabil pána zemětřesení. Až přijedou, budeš si moci prohlédnout jeho kůži i kožichy dvou pardálů, které stihly mé kulky!"

"A co hledáš zde v poušti?"

"Chci zabít Asada beje a promluvit ještě s jinými obludami pouště."

S tím byl spokojen a kynul rukou na znamení, že máme jet dál. Zůstával jsem se svým společníkem zcela vzadu za tímto pomalu se plížícím průvodem.

"Alláh kerím, sidi," ozval se Tibu plný úžasu. "On chrání věřící! Ale ty jsi křesťan a dáváš v sázku svůj život, ačkoliv tobě Alláh svou pomoc nedopřeje."

"Alláh není mocnější mého Boha, který sídlí na nebi, a protože je všemohoucí, chrání všechny své děti."

"Ale žádný Arab by se neodvážil takto mluvit s kabi-rem. Anděl smrti se vznášel nad tvou hlavou. Jsi silný a odvážný jako sidi Emír, nazývaný Behluvan bej."

"Odvážný prst je lepší než dvě hrstě zbraní. Také ty jsi statečný a věrný muž. Řeknu to sidimu Emírovi. Nalezneme v Báb el Ghúdu dost vody?"

"Znám tam dvě skryté studny, z nichž se může napojit deset velbloudů."

"Pak se tedy káfila může zdržet, pokud ji nepřijde pomoc, jestli ji však Hadžan bej nezničí."

"Co tedy chceš udělat, abys ji zachránil?"

"Musím se nejdříve poradit se svou duší. Sidi Emír je v Báb el Ghúdu?"

"Očekává tě tam, ale protože neví, kdy přijdeš, je možné, že se nakrátko vzdálil."

"Myslíš, že tam naše káfila dorazí?"

"Ne! Kabir ji nepochybně zavede stranou do písčin, kde bude přepadena."

Souhlasil jsem s touto domněnkou a přemýšlel jsem, jakým způsobem bych karavanu nejbezpečněji zachránil a zároveň dostal lupiče do svých rukou.

Mohl jsem kabira a šejka el džemál zastřelit, ale protože jsem nemohl Arabům dokázat, že patřili k loupežné rotě Hadžana beje, bylo to nebezpečné. Kromě toho by mi to nepomohlo, neboť jsem chtěl dostat beje živého, abych pak mohl za něho vykoupit Réalda Latrémona.

Zanedlouho nás dohonili Josef i Hasan. Poručil jsem jim, aby jeden měch s vodou pro každý případ zachovali pro nás, ostatní vodu pak aby rozdělili káfile. Dlouhý Hasan se rychle seznámil s členy karavany, kterým vyprávěl o svém hrdinství a vpravo val jim respekt před dávičem lidí, přičemž je nutné podotknout, že nezapomínal šířit i mou slávu, ale o druhých dvou účastnících naší výpravy mluvil s velkopanskou shovívavostí, která takovému hrdinovi ovšem znamenitě slušela.

Vůdce karavany zadržel svého velblouda, nechal kolem sebe projet celou káfilu, a počkal, až jsme my, totiž já, Josef a Tibu dorazili k němu.

"Znáš pane jméno toho, který ti dal anáju?" zeptal se mne a zadržel mne tak, abychom zůstali spolu sami.

"Křesťan pomůže svému bližnímu, aniž by se ptal na jeho jméno."

"Pak tedy nevíš, kdo to byl?"

"Vím to."

"Mluv tedy!"

"Je právě tím, čím jsi ty."

"A ty také, sidi! Máš jeho anáju, musíš tedy pro jeho ochranu dělat to, co on poroučí. Znáš cestu, kterou vás vedu?"

Tento jeho výklad, že bych se měl totiž za darovanou anáju stát spoluvínikem lupičů, se mi ovšem nelíbil, ale přivedl

mne na myšlenku, že muž, kterého jsem vysvobodil ze spárů lva, byl sám bej. A já jsem si tedy nechal uniknout tak znamenitou kořist! Abych si v této věci udělal jasno, začal jsem na kabirovi vyzvídat:

"Znám tuto cestu. Nevede do Safileh, ale do Báb el Ghúdu."

"Nedojdeme do Bábu, ale zajedeme, až zmizí slunce, do písečného moře. A potom přijde bej."

"Jakže, bej? Copak nečeká v duáru, kde ležel pod tlapami lva?"

"On ti neřekl, že jsou dva bratři Hadžan bejové?"

To ovšem bylo pro mne překvapení, neboť jsem se rázem dozvěděl rozřešení tajemství, jak mohl lupič s takovou rychlostí, dokonce někdy skoro současně na dvou od sebe vzdálených místech, vystupovat. A já jsem měl jednoho z obou bratří v rukou a nechal jsem ho uniknout!

"Neměli jsme čas na dlouhé řeči," odpověděl jsem. "Víš bej, kde najde káfilu?"

"Čeká na ni již několik dnů. Až budou všichni spát, přijde, aby se mnou promluvil a dozvěděl se, kolik je v ká-file mužů. Gum je velký a nemusí se bát odporu. - Ale může přijít nepřítel, který je větší než jakékoliv jiné nebezpečí. Postavíš se s námi i proti němu?"

"Moji přátelé mohou vždy spoléhat na mou pomoc," řekl jsem dvojsmyslně. "Kdo je tímto zlým nepřítelem?"

"Behlivan bej! Slyšel jsi již o něm, sídíl?"

"Kdo to je?"

"Nikdo neví. Jed' Serírem či Báb el Ghúdem, jed' písečným mořem nebo skalnatými poli, všude najdeš mrtvá těla našich mužů, které srazila jeho kulka. Je všude a přece ho nikdo nevidí. Jeho džemál má osm nohou a čtyři křídla, je rychlejší než blesk a nezanechává stopy. - Nepotřebuje ani jídlo, ani pití, a přece je to obr, jehož tělo je vysoké jako tři muži. Je to šejtan, Ibliz, zlý anděl, který se nechtěl pokořit před Adamem a nyní zůstává na této zemi, aby vraždil duše pravověrných."

Bylo opravdu směšné, jakými vlastnostmi a pověrami obdařilo zlé svědomí těchto Arabů mého přítele Angličana, ale já jsem se ovšem nesnažil ujistit kabira, že Emery není o nic větší ani hroznější než já. I jméno Behlivan bej, které znamená největší hrdina, svědčilo o nesmírném strachu, který vzbuzoval můj přítel mezi lupiči gumu, o účtě, kterou požíval u mírumilovných obyvatel pouště.

"Myslíš, že dnes přijde?" zeptal jsem se.

"Nevím, on přijde, když si uleje v pekle kulky, hrozné kulky, které nikdy neminou svůj cíl. Zná každého našeho muže a všechny naše studny a stanoviště, jen na El Kasr*) nemůže, protože ten byl posvěcen jedním zbožným marabútem, takže k němu zlí duchové nemají přístup."

To pro mne bylo ovšem velice důležité sdělení. Anája měla větší moc, než bych se kdy nadál. Spoléhaje na ni, nechal se kabir strhnout k důvěrnosti, která byla pro jeho velitele víc než nebezpečná.

Staří Římané pronikli do Sahary hlouběji, než je obecně známo, a v dobách, kdy se bojovné hordy kalifu hnaly přes Suezskou úžinu, rozlilo se pravé stěhování národů po poušti. V těch dobách starého a středního věku byla v tichých oázách postavena a zase opuštěna mnohá budova, která byla později zasypána pískem nebo leží v troskách, ale přece ještě stačí být útočištěm pro divoké roty lupičů. Spatřil jsem již několik podobných kasrů nebo ksu-rů a při tom jsem vždy našel mezi jejich zdmi nebo v nejbližším sousedství studnu nebo nějaký pramen.

Měl-li Hadžan bejův gum podobný úkryt, pak to asi nebylo v Báb el Ghúdu, ale spíš v Seríru a mohl jsem skoro s jistotou očekávat, že právě tam najdu zajatého Ré-nalda.

"Jaký čas potřebujeme, abychom dorazili do kasru?" zeptal jsem se hovorného kabira.

"Pojedeš-li od Báb el Hadžaru, brány kamenů, přímo směrem svého stínu, když je dvakrát tak dlouhý jako hlaveň tvé pušky, dojedeš večer druhého dne k Džebel Se-ríru, který nese zdi našeho kasru."

Chtěl jsem se vyptávat dál, ale vtom kabira volali z ká-fily. Byl to dlouhý Hasan, který tam vyvolal jakousi výtržnost. Ačkoliv jsem mu přísně zakázal, aby před členy karavany nemluvil o tom, že se nacházíme na falešné cestě, přece jen to vyzvonil a dostal se tak do prudké hádky s šejkem el džemál, že bylo nutné zavolat vůdce, aby zjednal klid.

"Neřekl jsi prve, že patříš ke kmeni Kubabišů?" bránil se vrchní dozorce velbloudů. "A Kubabišové mají svůj duár v Kordofánu. Jak chceš tedy cestu do Safileh znát lépe než Targi, který ji vykonal již stokrát? Kubabišové jsou pastýři ovcí, mluví se svými ovci, jedí ovčí maso, dokonce se oblékají do vlny svých ovcí, a tak se stali ovci, které nemají rozumnou duši a nemluví, ale bečí nesmysly jako ovce. Drž jazyk za zuby, Kubaši, a styď se!"

Hasan již otvíral ústa, aby dal na tuto urážku náležitou odpověď, když se stalo něco, co odvrátilo od něho pozornost všech, zejména pak moji.

Za námi se objevili čtyři jezdci pádící tryskem. Když nás spatřili, na okamžik zarazili, ale hned zase jeli dál. Seděli na bišarínech a já mezi nimi poznal onoho - Uelad Slimána, který mi daroval velblouda, a rovněž i posla, kterého jsem nechal v Alžíru zatknout. Patrně se mu podařilo nějak utéci z vězení, zajel do duáru v pohoří Aures, kde ho očekával jeden z bratrů lupičů a ihned se vydali za námi. Nacházel jsem se ve velikém nebezpečí, ať již znal účel mé cesty nebo ne, proto jsem pokynul Josefovi i Tibuovi, aby zůstali po mém boku.

"Salám alejkum," pozdravil karavanu Uelad Slimán, který si mne a Josefa nevšiml, neboť jsme jeli za ostatními. "Kdo je kabírem této káfilu?"

"Já," představil se Targi a kolem jeho rtů jsem postřehl potměšilý úsměv.

"Kam vede cesta?"

"Do Safileh!"

"Bismilláh, to je dobře! Také já tam cestuji a proto pojedu s vámi."

Tak rozhodl docela krátce, aniž by poprosil o dovolení, aby se směl připojit. Patrně již považoval káfilu za svůj majetek. Vtom si povšiml dlouhého Hasana, který převyšoval ostatní skoro o hlavu a ihned zajel k němu.

"Ty jsi byl s Frankem, který zabil lva?"

"Ano!"

"Kde je tvůj pán?"

"Tam!" odpověděl Hasan a ukázal na mne.

Bejův pohled spočinul na mně. Pak se obrátil k poslovi.

"Je to on?"

"Ano, srazil mne pěští!"

Nyní, provázen ostatními, zamířil bej ke mně. Také ka-bir a šejk el džemál se k němu připojili. Měl jsem tak proti sobě šest ozbrojených mužů, o členech káfilý ani nemluvě. Josef držel v ruce pušku připravenou k ráně, Tibu uchopil svůj oštěp, já pak vytáhl levou rukou pod burnusem z pasu revolver, zatímco pravá ruka držela bič, aby se zdálo, že mne ani nenapadá se bránit.

"Znáš mne?" zvolal hněvivě, aniž by předtím pozdravil.

"Znám tě! Zvedl jsem tě pod tlapami lva," odpověděl jsem klidně.

"Ty máš mou anáju?"

"Ano!"

"Vrať mi ji!"

"Zde ji máš!"

Hodil jsem mu koral, který on chytil a uschoval.

"Zachránil jsi mi život a já ti dal svého bišarína. Jsme vyrovnáni."

"Dobře! Tvůj život nemá větší cenu než toto zvíře. Řekl jsi tedy pravdu: jsme vyrovnáni."

Jeho oči hněvivě zajiskřily.

"Znáš tohoto muže?"

"Ovšem, že ho znám."

"Udeřil jsi ho pěští tak, že na chvíli ztratil vědomí. Byl to posel, ale vy jste ho zajali. Ďaur, který udeřil pravo-věrného, ztrácí pravici - tak praví korán a tento trest tě očekává!"

"A kdo prolévá krev, toho krev bude prolita, říká naše bible. Tento trest očekává tebe, Hadžan beji!"

Když jsem vyslovil toto jméno, bylo to jako by mezi nás udeřil blesk. Poutníci byli zmořeni únavou a žízni a nyní, když zaslechli to hrozné jméno, div že úlekem nespádli ze svých zvířat.

Také Uelad Slimán byl velice překvapený, skoro zděšený. Nemohl vědět, že jeho kabir již všechno vyžvanil. Ale když viděl hrůzu členů karavany a kolem sebe pět odvážných mužů, kdežto my i s Hasanem byli jen čtyři, ihned se zase uklidnil.

"Alláh kerím a já jsem Hadžan bej!" zvolal lupič, který se zcela otevřeně hlásil ke svému jménu. "Tato káfila dojde zítra ve zdraví do Safíleh, vydá-li mi Franka a jeho sluhy. Sestup z džemála ďaure a polib mi stěvice!"

Všichni Arabové od nás odstoupili - tak velice se báli tohoto muže.

"Ty bys káfilu přece povraždil," odpověděl jsem klidně. "Tento kabir je zrádce: on ji zavedl do Báb el Ghúdu, kde bude dnes v noci přepadena."

"Lžeš!" zahřměl lupič.

"Člověče, neopovažuj se nazývat mne, křesťana, lhářem, sice -"

"Štíre, škorpione, tvůj jazyk je jed," křičel Hadžan bej tím hlasitěji. "Lžeš!" Sotvaže to slovo vyřkl - stáli jsme přitom těsně vedle sebe - zasvištěl můj bičik, zhotovený z kůže nosorožce, a zasáhl ho v obličej tak, že mu ihned vystříkla krev z nosu, úst i z tváří. Posel, který stál vedle něho, pozvedl pušku, ale já ho předešel; zamířil jsem revolver na jeho čelo a spustil jsem.

"Znáš tuto ránu v čele, dáviči karavan? Ty jsi bratr Hadžan beje a já jsem bratr Behlvan beje. Táhní do džehenny a oznam šejtanovi, že za tebou brzy přijde celý gum!"

Moje druhá kulka se zaryla do čela lupiče, zatímco třetího srazil Josef a čtvrtého Tibu.

To všechno se stalo v okamžiku, dřív než je možné vyličít slovy, takže kabir a šejk el džemál neměli ani čas, aby použili své zbraně. Zamířil jsem na ně svůj revolver.

"Složte zbraně," zahřměl jsem, "jinak - přísahám při bradě vašeho Proroka, kulka Behlvan beje sežere vás!"

Josefovi stačil jediný pokyn; přikročil k nim a odzbrojil je.

"Svaž je, aby neutekli!"

Bez odporu se mu vzdali. Behlvan bej na ně působil právě tak hrozně, jako dříve Hadžan bej na zmořené muže karavany. Nyní jsem mohl začít svůj výslech.

"Sestupte ze svých zvířat, muži, a poslouvejte, jak Frank bude soudit lupiče a zrádce pouště!"

Všichni poslechli bez odmlouvání a postavili se v kruhu kolem mne a zajatců. Hasanovi Kebirovi, který byl až dosud schován za ostatními, se nyní zase rázem vrátila odvaha. Vytasil svůj ohromný meč, který nepochybně pocházel z Metuzalémovy zbrojnice, postavil se s hroznou tváří před vězně a zahřměl na ně svým vše ohlušujícím basem:

"Poslouvejte má slova, vy lupiči a vrahové, vy padouši a lotři, vy ničemové, synové ničemů, potomci ničemů a otcové ničemů! Já jsem Kubaši ze slavného kmene en Nu-ráb a mé jméno je Hasan el Abúlfeda inb Haukal al War-di Jusuf ibn Abúl Foslan ben Isák al Duli. Synové hrdinů mne jmenují Džezzer bej, dávič lidí, a já vás uškrtním a rozdrtním, uděláte-li to nejmenší, co by se mi nelíbilo. Alláh vás vydal do mých rukou a já vás nechám soudit tímto mužem z Frankistánu, který zabil pána zemětřesení, černého pardála a jeho ženu. Otevřte ústa a mluvte pravdu, jinak vás rozdrtním můj hněv, neboť já jsem Hasan el Ke-bir!"

"Ničeho zlého jsme se nedopustili," vzchopil se kabir, "a nenecháme se soudit nevěřícím. Chcete-li, postavte nás před soudce. Kádímu odpovíme, ale vám ne."

"Budeš mluvit, jinak ti můj bič otevře ústa," spustil jsem na něho.

"Nesmíš udeřit věřícího!"

"Kdo mi v tom může zabránit? Neviděl jsi, že jsem udeřil Hadžana beje?"

"Tito muži to nedovolí. Jsou muslimové jako já."

"Jsou muslimové a znají zákon, který říká: Krev za krev! Ty jsi je chtěl vést na smrt, nyní patří tvůj život jim."

"Vedl jsem je dobře! Copak Hadžan bej neřekl, že zítra budou v Safileh?"

"Neřekl jsi mně ty sám, že dnes v noci, až budou všichni spát, přijde gum?"

"Nic jsem neřekl. Ty jsi nevěřící a chceš nás zničit."

"Nelži, kabire! Smrt již po tobě vztahuje ruku a tvůj Prorok říká: Jestliže jsi někdy nemluvil pravdu, umíraje, nelži, abys vešel čistý před Alláhovu tvář! Jsme u Báb el Ghúdu a Safileh leží směrem k půlnoci. Slyšel jsi, že jsem bratr Behlivan beje, který je silnější než celý gum. Mám u sebe ducha, který mi řekne všechno, na co se ho zeptám. Podívej se sem, v tomto malém domku je jeho byt a já se ho zeptám: Kde leží Safileh?" Vytáhl jsem kompas. Arabové jsou velice pověřiví, a já jsem viděl, že tento nepatrný přístroj vyvolá větší dojem než hrozby a ujišťování.

"Vidíš, že ukazuje k půlnoci? Pohleďte sem, muži, ať točím jeho domkem vpravo nebo vlevo, on stále ukazuje, že Safileh leží tam."

Arabové hleděli s hrůzou i úžasem na domek mého ducha - i dlouhý Hasan, který dosud můj kompas neviděl, na něj vyvaloval oči.

"Sidi, ty jsi velký kouzelník! Tobě nikdo neodolá," řekl.

"Viděl jsi již tohoto ducha u některého pravověrného, kabire? Křesťané jsou moudřejší a mocnější než muslimové, a neposlechněš-li, vytáhnou i tobě ducha z těla a zavů do ještě menšího domečku, než je tento, a budeš zakletý, abys poutníkům věčně ukazoval pravou cestu."

"Ptej se mne, sidi! Odpovím ti pravdivě," sliboval ka-bir plný úzkosti a chvěl se před touto hrozbou strachem.

"Přiznáváš tedy, že ty i šejk el džemál patříte k lidem Hadžana beje?"

"Ano."

"A gum měl dnes přepadnout káfilu?"

"Ano."

"A všichni tito muži měli být povražděni?"

"Ano," odpověděl váhavě, pohlížeje s hrůzou na kompas.

"Kolik mužů má gum?"

"Nevím, sidi, jsou-li všichni džemálanové pohromadě. Gum má na každém místě jiné lidi."

To bylo další vysvětlení záhady vsudypřítomnosti lupičské bandy. Hadžan bej jezdil od místa k místu a všude našel své lidi připravené k loupežné výpravě, a protože byli dva Hadžanové, zdálo se, zeje obávaný lupič se svým gumem přítomen všude.

"Znáš mladého Franka, který je v bejové zajetí?"

"Ano. Nachází se v El Kasru."

"Kolik vchodů má váš hrad?"

"Jeden branou a jeden podzemní chodbou, která vede od jezera."

"Kde nyní čeká gum na káfilu?"

"Pojedeš-li nyní k východu, přijdeš k němu, až tvůj stín bude dvaapůlkrát tak dlouhý jak ty sám."

"Bej chtěl přijít a před útokem s tebou mluvit? Kde jste se měli setkat?"

"Uvidí přicházet karavanu a bude znát její ležení. Až se setmí, ozve se hlas hyeny a já budu vědět, kde ho mám hledat."

"Je toto první karavana, kterou jsi měl uvést do záhuby?"

Kabir mlčel.

"Jsi veliký zločinec, kabire, ale daruji ti život, dovedeš-li mne k vašemu hradu."

"Remalláh - chraň Bože," zvolal Tibu. "Neslyšel jsi o mých synech a neviděl jsi mé slzy, sidi? Neviděl jsi můj zármutek a neslyšel jsi přísahy mé duše? Slíbil jsem při osmi nebích Alláha a šesti peklech šejtána, že zemře každý muž, který je s lupičem a vrahem mých synů. Ed dem béd dem, en neřs ben neřs! Krev za krev, život za život! Dej mi tyto muže, sidi!"

"Jejich životy mně nepatří, nemohu ti je tedy dát!"

"Dobrá, pak jsou tedy moji!"

A dříve, než jsem tomu mohl zabránit, zarylo se jeho kopí do prsou kabira a v nejbližším okamžiku se skácel i šejk el džemál s proříznutým hrdlem.

"Hamdulilláh - sláva budiž Bohu, který soudí spravedlivě na nebi i na zemi!" jásal Tibu. "Má pomsta bude požírat jednoho po druhém, až bude celý gum v džehenně!"

Nemohl jsem ho proto ani kárat, ačkoliv oba bidáci ještě mohli prokázat mnohé služby. Trest, který je stihl tak rychle, byl vlastně zasloužený vzhledem k mnohým obětem, které vydali pod nůž Hadžana beje.

"Nevíš, Abú billa beni, že Prorok řekl: tvůj čin budiž rychlý, ale rozvaha před ním pomalá? Potřebovali jsme tyto zrádce, abychom dostali celý gum do své moci. Ale teď jejich ústa mlčí a jejich nohy nás nepovedou k lupičům pouště."

Zatím se již nacházelo všechno, co měli lupiči u sebe, v rukou Arabů. Uelad Slimán měl u sebe slušnou zásobu vody i potravin; rozkázal jsem obojí rozdělit, sám jsem si však vzal bišaríny padlých jako zaslouženou kořist, proti čemuž se nikdo ani neozval.

Káfila se sešla k poradě a po krátké chvíli mi jeden z poutníků oznámil výsledek.

"Buď naším vůdcem, sidi! Máš ducha, který nás dovede do Safileh."

"Chcete mne poslouchat?"

"Ano. Řekni nám své rozkazy!"

"Nedošli byste do Safileh, kdybyste měli za zády gum. Pronásledoval by vás a zničil. Ale jste stateční Uelad Arabové a

pobijete se mnou lupiče, aby poutník mohl v míru projíždět pouští!"

"Jsme stateční, sidi, a neznáme strach, ale gum má víc mužů než je nás a všechny nás pobije."

Bylo třeba dodat jim odvalu.

"Můj duch mi říká, že nad nimi zvítězíme. Jsem bratr Behlvan beje, který nás očekává u Báb el Ghúdu. On pobije lupiče i bez nás, bude-li třeba. Podívejte se však sem: tyto dva revolvery zastřelí dvanáct mužů, touto puškou zabijí dva a touto zde, jejíž jméno jste dosud neslyšeli, pošlu k šejtánovi dvacet pět džemálanů. Mám-li být vašim ka-birem, musíte poslouchat, jinak vás nechám zde v poušti a sám se svými sluhy půjdu vyhledat gum."

"Poslechneme tě, sidi! Veď nás, kam sám chceš!"

Při tomto pokřiku se vrátila odvaha i statečnému Ha-sanovi.

"Ano, chceme tě poslouchat, sidi!" volal nadšeně. "Ty jsi nejmoudřejší ze všech mudrců a hrdina všech hrdinů."

Podívejte se sem, muži! Já jsem Džezar bej, dávič lidí. Tato šavle pobije deset lupičů, tato dýka rozřízne dvacetí hrdla, a tato puška, pistole a mé kopí pobije všechno, co ještě zůstane naživu. Pro vás nezbude nic, než abyste pohlíželi na naši statečnost, a až se vrátíte domů, aby vaše stany zazněly zpěvem chvály na velikého Hasana a statečného sidiho z Frankistánu, který bije lvy a pardály jako kořata!"

"Mášalláh, to je nectná huba!" ulevil Josef svému hněvu nad chvástavostí dlouhána. "A až půjde do tuhého, bude velký Hasan tak maličký, že ho ani vidět nebude!"

Slunce již zatím urazilo třetí čtvrtinu své dráhy a já jsem rozkázal, aby se káfila vydala na pochod. Mrtvolý lupičů jsme nechali ležet, jak padly. Velcí hrobaři pouště, písek a supi, obstarají pohřbení za nás. Věděl jsem, že nesmíme příliš spoléhat na hrdinnost Arabů, ale přesto se mi zdálo, že nebezpečí, jemuž jdeme vstříc, není větší než mnohé jiné, které jsem šťastně přežil. Hadžan bej pro mne nebyl o nic hroznější, než kterýkoliv jiný Arab, a kde by nestačily síly, tam jsem se ještě vždy mohl spoléhat na lest. Ostatně měl jsem zase svou anáju, kterou jsem nezapomněl vzít padlému lupiči. Mohla mi v budoucnu prokázat mnohé služby. -

IV. KAPITOLA

BEHLUVAN BEJ - DÁVIČ LUPIČŮ

Fáta morgána. Rozžhavenou pouští se plíží zvolna kupředu hadž - karavana poutníků. Je již několik měsíců na cestě a velice početná, neboť se k ní ze všech stran připojují stále nové a nové zástupy. Bohatí Uelad Arabové ze Súdánu jedou vedle chudých pěšáků, kteří spoléhají na štědrost pravo-věrných a nemají nic než jediný tolar Marie Terezie,*) kterým zaplatí za přepravu přes Rudé moře. Sotva dospěli chlapi putují vedle vyschlých starců, kteří chtějí ještě před smrtí spatřit svatou kábu. Žlutí beduíni, hnědí Tuaregové, tmaví Tibuové a Tekrurové s vlnitými vlasy, všichni tito poutníci se ubírají kupředu, odřikávají modlitby a občas se povzbuzují výkřiky: "Lá illáha illá lláh, Muham-madu rasúlu lláh - není Boha kromě Boha a Mohamed je jeho prorokem!"

Nebe hoří jako rozžhavený kov, země dýchá horkem jako výheň pekelné pece. Samům vysušil měchy, v nichž byla voda, a do nejbližší oázy je ještě daleko. Osamělý bir (studna) nemůže pomoci, protože jeho voda nestačí ani ke zvlášení vyprahlých rtů všech poutníků. Karavana, která se nejdříve ubírala v jediném zástupu, se nyní rozdělila na mnohé skupiny a vysílala se plíží kupředu. Chleba, mouky a sušených datlí je po ruce dost, ale za jediný doušek vody nebo za trochu merísy (chladivé šťávy) by každý z žíznicích dal několik měsíců svého života.

Modlitby tichnou, výkřiky se ozývají jen zřídka, neboť jazyk, těžký jako olovo, se lepí na patro. Již nemůže ani šeptat síru jesin, třícátou šestou kapitolu koránu, kterou mohamedán nazývá quelb el kuran, totiž srdce koránu, a kterou se modlí v nebezpečí života.

Vtom se ze sta hrdel ozve výkřik šílené radosti.

Na obzoru se objevily ostré obrysy oázy. Na štíhlých kmenech se houpají koruny datlových palem, mezi svěží zelení stromů se bělá stříbrná hladina jezera, ve které se odrážejí koruny palem. Poutníci jásají a velbloudi natahují dlouhé krky, jako by se chtěli z jezera napít.

"Hamdulilláh - sláva Bohu! Je to oáza; Pán nás zachránil. Jemu chvála a dík!"

Jásající chtěli svá zvířata popohnat k rychlejší chůzi, ale ta se nenechala ošálit; dobře věděla, že jejich bystrý čich by jim již dávno prozradil vodu, kdyby zde nějaká byla.

"Haněn alejhu já Alláh - zachraň je, ó Pane!" volá zkušený vůdce karavany. "Hladem a žízní ztratili rozum a nyní považují fátu morgánu za skutečnost."

Jeho slova mají za následek tím větší skličenosť mezi ubožáky, kteří poznávají svůj omyl. Beznadějně a pomalu se vleče vysílený průvod dál a snad spěje vstříc hroznému osudu, aby zmizel, ztratil se v poušti, jako se ztrácí pod slunečním žářem voda nepatrné říčky, která zaniká

v písčínách. Pak ovšem karavana slaví svůj vjezd do jiné Mekky, která je zbudována vysoko nad hvězdami a nikoliv v písčínách Balad Moslemínu - Arábie.

Fáta morgána je vzácnějším zjevem, než se obvykle myslívá. Já sám jsem ji viděl teprve dvakrát a poprvé jsem se také nechal oklamat. Dnes jsem měl zažít, že časem může být i ona pro člověka užitečná.

Podle kabiřova poučení jsem se držel východním směrem. Naše stíny se stále víc a víc prodlužovaly, až přesahovaly dvojnásobnou délku člověka. Najednou se na obzoru přímo před námi objevilo zajímavé divadlo:

Sluneční paprsky se chvěly nad rozžhavenou půdou jako blýskavé moře. Ačkoliv se již blížil večer, bylo nesnesitelné horko a zdálo se, že unavená káfila se brzy propadne v rozpáleném, stále hlubším a hlubším písku. Blížili jsme se k velkému bojišti mezi Ghúdema a Serírem, mezi dunami a skalami, a měli jsme pod nohama svých zemdlených zvířat chvíli holé, pusté skaliny, chvíli zase nebezpečné, sytké vrstvy písku. Vtom před námi vyrůstalo z oblohy dolů k zemi se snižující obrovské pohoří. Obrysy horských gigantů se rozplývaly v chvějící se atmosféře, ale u jejich paty jsme zřetelně viděli třpytit se hladiny jezer, do nichž se vlévalo několik řek. Jejich břehy byly pusté a holé a nebyla zde ani

nejmenší stopa po nějakých rostlinách.

"Mášalláh!" zvolal Josef. "Tohle je zajímavá krajina, kde hory stojí na hlavách. Až tam dojdeme, bude snad i náš dlouhý Hasan běhat nohama v povětří, což bude rozkošná podívaná!"

Nyní se na obzoru zjevila obrovská postava a hned nato jako by vedle ní vyrostla druhá. Ačkoliv obrysy byly neurčité, jakoby smyté a rozmazané, rozeznali jsme velblouda, ležícího na zemi, vedle něhož stál Arab. Bylo patrné, že originály těchto obrovských obrazů se nacházely za písečnými pahorky, které se zvedaly před námi. Arab byl patrně přední stráží, kterou zde postavil Hadžan bej, aby mu byl včas oznámen příchod káfilů. Fáta morgána nám tak prozradila blízkost gumu, kdežto my jsme se nemuseli bát, že by nás zradila, protože jsme měli slunce za sebou.

Byl to zvláštní, skoro příšerný pohled na obrovskou postavu lupiče, vznášející se hlavou dolů vysoko v povětří.

"Rreé, zastavte!" přikázal jsem. "Gum je zde před námi. Zastavte, muži, a připravte ležení!"

Zatímco byl můj rozkaz prováděn, sklánělo se slunce na obzoru a zjevení vystupovalo výš a stále se zvětšovalo. Bylo to, jako bychom se nacházeli před ohromnou lupou, jejíž čočka se stále přibližuje k předmětu a tím jeho obraz zvětšuje. Vtom se náhle za Arabem zjevila další postava, která jako by vyrostla ze země. Mohli jsme pozorovat každý její pohyb. Pozvedla ruce, v nichž se nacházel jakýsi dlouhý předmět, kterým zamířila na hlavu Araba. To trvalo jediný okamžik - celý obraz se zachvěl a Arabova postava se skácela.

"Alláh kerím - Bůh je milostivý!" zvolal rozrušeně Ha-san. "Chválím Proroka, že tento obraz nepochází ode mne, neboť tam zastřelil muž muže!"

Hasan se nemýlil, a kdyby vzdálenost nebyla tak veliká, jistě bychom slyšeli výstřel.

Kdo byl pachatelem? Jeho zvětšený obraz se nachýlil nad zabitým, pak zamířil předmět, který nebyl nic jiného než puška, na velblouda - nové zachvění obrazu - zvíře vyskočilo a hned se zase skácelo k zemi.

Hlavou mi kmitlo tušení.

"Vidíte ho, muži?" zvolal jsem. "To je Behlivan bej, dávič lupičů! To on poslal strážce gumu do říše smrti. Zůstaňte zde! Vzhůru Abú billa beni, vzhůru Josefe! Musíme tam k němu."

Za okamžik nato jsme již seděli na velbloudech a hnali se, co nejrychleji bylo možné, ve směru toho zjevení, které se nám pomalu ztrácelo, až docela zaniklo. Postava muže, kterého jsem považoval za svého přítele Bothwel-la, zmizela již dříve, hned po druhém výstřelu.

Ačkoliv jsme hnali svá zvířata co nejvíc to šlo, trvalo dost dlouho, než jsme dorazili k místu, které jsme hledali, a zde se ukázalo, že mé tušení mne nezklamalo. V písku ležel zastřelený Targi. Rána na čele, zrovna mezi obočím, svědčila o svém původu. - Také velbloud měl stejnou ránu. Na límci burnusu Targiho a v rohu houně pod sedlem velblouda jsem spatřil písmena A. L., neomylnou poukázku na kulku z ručnice Angličana Bothwella, který si získal jméno Behlivan bej. Jízda k tomuto místu nám trvala víc než půl hodiny a Bothwell zatím zmizel. Mohl jsem jet za ním? Pátral jsem po jeho stopě a viděl jsem, že volil cestu, kde na holé skále nezůstávala žádná stopa nebo kde v hlubokém a syčkém písku šlépěje ihned zase zanikaly. Vyžadovalo by mnoho času vyhledat přítele, bylo-li to vůbec možné, a zatím by nadešla noc a já bych pak ztratil cestu ke káfile. Ostatně mohl jsem se nadít, že Bothwell zůstane poblíž gumu a že se s ním tedy jistě co nejdříve setkám. Proto jsem se vzdal úmyslu po něm pátrat.

Měl jsem k tomu však ještě jiný důvod.

Muž zabitý na stráží u sebe měl jen trochu vody, což dokazovalo, že buď se měl sám brzy vrátit, nebo měl být vystřídán. Jeho smrt tedy musela být brzy zpozorována. Bylo také pravděpodobné, že jsou postaveny i jiné stráže, na které asi Hadžan bej sám dohlížel. Mohl jsem na tomto nebezpečném místě zůstat bez náležitých opatření bezpečnosti? A co bylo nejlepší v tomto kritickém postavení? Měl jsem obě mrtvoly zasypat pískem a zůstat zde? Mohl jsem snadno ulovit skvělou kořist, ale také bylo

možné, že přes veškerou svou odhodlanost bych upadl do nebezpečí, ze kterého bych se nedovedl vyprostit.

Nerozmýšlel jsem se však dlouho.

Písek byl velice syčký a tak trvalo jen několik minut a mrtvola Araba i jeho zvířete byla zasypána. Pak jsme se vrátili ke káfile, dávající dobrý pozor, abychom nezanechali žádné stopy. Společníci nás uvítali otázkami, zda jsme viděli Behlivan beje.

"Velbloud dáviče lupičů je rychlý jako pták v povětří," odpověděl jsem. "Zmizel, než jsme přišli, ale znám myšlenky svého bratra a vím, že se nevzdálí dřív, dokud nezničí gum do posledního muže. Brzy spatříte jeho tvář a zaslechnete jeho hlas!"

Slunce zapadlo a rozpálená půda nyní začala dvojnásobně vydechovat svůj žár. Postarali jsme se o své velbloudy a pojedli víc než chudou večeři, ale do spaní nám nebylo. Na obloze zazářily hvězdy a blížila se půlnoc. Přítel Emery zabitím Targiho poněkud zkřížil mé plány. Kdyby strážce zpozoroval káfilu, dal by smluvené znamení Ha-džanovi bejovi a ten by přišel. Ale nyní mijela hodina za hodinou a vyty hyeny se neozývalo. Měl jsem se odvážit vyhledat lupiče a nechat káfilu bez vůdce?

Zavolal jsem Josefa a Tibua, jinž jsem mohl oběma zcela důvěřovat, udělil jsem jim přiměřené rozkazy a pak jsem vyšel ven do tiché noci.

Byla tak jasná, že jsem mohl směle a skoro najisto kráčet k místu, kde byl zabit a pochován strážce. Ovšem když jsem se k tomu místu blížil, byla zapotřebí opatrnost. Lehl jsem na zem a po indiánském způsobu jsem se plížil kupředu.

Právě na tom místě, kde byl Targi zabit, jsem spatřil dva muže, kteří tu nehybně seděli a mlčeli. Připlížil jsem se až k nim a pak se vztyčil. Ulekli se, vyskočili a uchopili své zbraně.

"Stůj! Kdo jsi?" zvolal jeden a zamířil na mne.

"Kde je Hadžan bej?" odpověděl jsem otázkou.

"Znáš ho? Jsi snad z jeho lidí?"

Vyňal jsem z kapsy anáju.

"Zde vidíš jeho znamení! Kde ho najdu?"

Oba muži vzali anáju, aby si ji prohlédli.

"Máš jeho murdžan a jsi tedy náš," odpověděl opět ten muž. "Znáš káfilu, kterou zde očekáváme?"

"Jak bych ji neznal? Přišel jsem s ní."

"Kde je kabir? Proč nepřichází? Proč není na místě, které mu Hadžan bej vykázal?"

"Tvůj dech je dlouhý a tvých otázek velice mnoho. Doved' mne k bejovi; on uslyší mou odpověď!"

"Nesmíš k němu dřív, dokud to sám nedovolí. Zavolám ho a řeknu mu tvé jméno."

"Alláh mi dal také ústa a proto řeknu své jméno Hadžan bejovi sám."

"Tvá ústa jsou jako bir billa má, studna bez vody, a tvůj jazyk nemiluje zbytečné řeči. Ale přece promluví, neboť jdu, abych zavolal beje."

Muž odešel a já zůstal sám s jeho společníkem, který se ani slovem nepokusil začít se mnou rozhovor. Kolem bylo takové hluboké ticho, že jsme zcela zřetelně slyšeli šelest stěhujícího se písku. Ale vtom se ozvalo něco, co nás oba překvapilo.

Byla to střelná rána, ovšem někde daleko, ale přece tak slyšitelná, že jsme se nemohli mýlit. Bylo to v opačném směru než ležela naše káfila.

"Slyšel jsi hlas smrti v poušti?" ozval se přitlumeným hlasem Targi.

"Noc nepromlouvá k očím, ale k uším. Slyšel jsem ten hlas."

"Znáš ho?"

"Slyšel jsem ho poprvé," odpověděl jsem.

"Ty jsi přítelem beje a neznáš ho? Řekni své duši, aby se modlila sůru jesin; to je srdce koránu, modlitba, která věřícího zachrání před smrtí."

"Kdo by mi přinášel smrt?"

"Copak neznáš Behluvan beje? Byla to jeho puška, která nyní promluvila."

"Jak bych ho mohl znát, když přicházím zdaleka?"

"Pak pros Alláha, aby tě před ním zachránil, jinak se tvá duše stane lupem smrti a tvé tělo potravou dravých šelem. El thib, vlk pouště, bude pít tvou krev, el bydž, sup bradatý, ti vykloue oči, a el taba, hyena, sežere tvé maso. Behluvan bej je otcem zničen a v jeho stopách chodí smrt."

"Nebojím se ho! Chodí-li smrt v jeho stopách, pak dostihne i jeho."

"Behluvan bej neumírá; jeho tělo není z masa a krve, proto mu žádná zbraň neublíží. Stojí vedle tebe a nevidíš ho, jede ti po boku a neslyšíš ho. Přijde k tobě, když na něho nemyslíš a než se vzpamatuješ, zmizí v dáli. To není člověk, ale nejvyšší ze všech džinů, jemuž nemůže odolat žádný ze smrtelníků, a jeho puška je zhotovená šejtá-nem, bydlícím v pekle. Posílá své kulky přes celou Saharu a stihne tě, i kdyby ses ukryl hluboko do země. Neukázala ti poušť dosud žádného mrtvého, který má prostřelené čelo?"

"Viděl jsem jich již několik."

"Ti všichni padli rukou Behluvan beje. Je vševědoucí, zná všechny muže gumu a nikdy nezabije jiného."

Kdyby věděl, že tato Bothwellova vševědoucnost vězí v těch osudných písmenech A. L., asi by si své báječné mínění o Emerym poněkud poopravil.

"Co mu gum udělala, že ji tak nenávidí?"

"To já nevím a nikdo jiný ti to neřekne. Zeptej se jeho."

"Dobře, udělám to, jakmile se s ním setkám."

"Zákaz svému jazyku takové řeči! Copak nevíš, že duchové přicházejí, když jsou voláni? Poslouchej, on se blíží. Slyšel jsi?"

Slyšel jsem ovšem nový výstřel a to ve značně menší vzdálenosti. Nyní jsem zcela jistě věděl, že je to Emery Bothwell. Cvičené ucho pozná známou pušku podle rány a já slyšel Bothwellovu opakovačku mluvit příliš často, než abych ji podle výslovnosti nepoznal. Bylo patrné, že můj přítel se podle svého způsobu plíží kolem gumu, aby našel práci pro svou pušku, a oba muži, kteří se právě nyní asi rozloučili se životem, byli členové lupičské rot, které Hadžan bej postavil na stráž. Zachoval-li směr, kterým-jak se podle obou výstřelů zdálo - dosud se ubíral, pak musel přijít k nám a v tomto případě jsem se musel i já mít napozoru, aby mne nepovažoval za společníka Targiho.

Vtom se blížily kroky. V dunách se objevily dva bílé burnusy. Stráž se vracela s jiným Arabem, který ke mně ihned přikročil a pozorně si mne prohlížel, pokud to noční šero připouštělo.

"Salám leilet - budiž ti noc šťastnou," pozdravil mne. "Hledáš Hadžan beje?"

"Ano. Jsi to ty?"

"Ne, Hadžan bej neopustí gum, pokud neodejde dávič, který se plíží kolem. Jakou zprávu přinášíš?"

Náčelník lupičů se tedy bál Behluvan beje a zůstal pod ochranou svých lidí pod záminkou, že on je chce chránit. Rád bych se s ním již setkal, ale protože byl Emery patrně nablízku, chtěl jsem počkat, až se spojíme ke společnému útoku.

"Chci mluvit jen s ním. Proč se skrývá? Ochromil snad strach před dávičem jeho nohy?"

"Krot' svůj jazyk! Hadžan bej nezná strach; on rozkazuje všem svobodným mužům pouště a já jsem mudírem jeho gumu. Ukaž mi anáju!"

"Zde je," odpověděl jsem, pak o krok ustoupil a zamířil na něho pušku. "Jsi-li mudírem jeho gumu, pak jdi před ostatními do džehenny!"

Chtěl jsem vystřelit, ale všichni tři muži stáli přede mnou tak překvapení a bezbranní, že jsem sklonil zbraň.

"Pomátl jsi se na rozum, muži?" zvolal mudír, když se vzpamatoval ze svého leknutí. "Ty máš anáju a hrozíš mi smrtí?"

Má ti snad moje kulka roztrhnout srdce?"

"Nezasáhla by tě dřív má kulka, lupiči? Neochromilo leknutí tvé nohy? Věř, že dřív než pozvedneš pušku, budete

všichni tři syny smrti. Tvůj bej se bojí dávice. Pak tedy věř, že já jsem bratrem Behluvan beje, který zničí gum až do posledního muže!"

Pohlížel na mne spíš udiveně než vyděšeně. Patrně myslel, že má před sebou šilence.

"Alláh akbar - Bůh je veliký! On může dát rozum a zase vzít, jak jemu se zlíbí. Ale Prorok poroučí, aby blázni byli šetřeni. Pojď s námi!"

"Naše cesty se rozcházejí; já jdu do El Kasru, ale vy k smrti."

"Tvůj duch je temný jako bezhvězdná noc. Co chceš v El Kasru?"

"Můj duch je jasný jako den. Nejsem muslim, ale křesťan a jdu do El Kasru, abych osvobodil Franka, kterého držíte v zajetí."

"Ty jsi ďaur a máš anáju? Zemři, zrádče!"

Pozvedl pušku, ale vtom ji už zahřměla má dvojka a muž padl. Druhá rána srazila jednoho strážce, načež jsem zastřelil ranou z revolveru i toho třetího dříve, než mohl uchopit zbraň.

Sotva rány dozněly, ozvalo se opodál volání:

"Haló-i-oh!"

Bylo to znamení, kterým jsem se dorozumíval s Eme-rym, když jsme se oddělení od sebe potloukali americkými pralesy nebo přeríemí. Jako jsem já dřív poznal jeho, poznal nyní i on podle zvuku mé pušky, že jsem to já.

"Haló-i-oh!" odpověděl jsem a vůbec jsem nedbal na Hadžan beje a jeho gum.

Kráčejíce proti sobě opakovali jsme ještě jednou své znamení a brzy nato jsme stáli oba, kteří jsme si v severní Americe dali dostaveníčko na půdě Afriky, muž proti muži v písčinách Sahary.

Emery mne chytil za ramena, podíval se mi do očí a potom, nepromluviv ani slovo, mne prudce stiskl ve svém náručí.

"Welcome in the Sahar!" řekl konečně, když mne pustil z objetí.

Pak již neřekl ani slovo, ani otázku, týkající se snad mého příchodu nebo zdraví, ale krátce velel:

"Nabíjet pušku!"

Radostí nad setkáním s přítelem jsem byl skutečně tak neopatrný, že jsem zapomněl zase ihned nabít, což jsem nyní ovšem napravil.

"Tři rány - tři lupiči?" ptal se.

"Ano."

"Já jen dva! Kde se zdržuješ?"

"Přišel jsem s káfilou. Je nedaleko odtud."

"Jak silná?"

"Sedmnáct mužů a já."

"Zbabělí Arabové?"

"Ano, ale jsou tu ještě dva, na které se mohu spolehnout. Jeden Tibu a druhý můj krajan."

"Vůdce kátily je domluven s Hadžanem?"

"Byl - ale nyní je již on i šejk el džemál zastřelen."

"Tebou?"

"Ano. Víš, kde se nachází Rénald?"

"Nevím."

"Proč jsi mne tedy pozval sem do Báb el Ghúdu?"

"Protože někde zde musí být úkryt lupičů. Sem zavedou každou káfilu, kterou chtějí oloupit."

"Znám jejich skrýš. Jsou to rozvaliny starého kasru a tam najdeme Rénalda."

Chladnokrevný Angličan nedovedl potlačit svůj výkřik údivu.

"Cože, ty to víš a já ne, ačkoliv jsi teprve přišel a já se zde zdržuji již tak dlouho?"

"Vyzvěděl jsem to od kabira, který mi úplně důvěřoval, protože jsem mu ukázal bejovu anáju."

"Ty máš jeho anáju? Kdo ti ji dal?"

"On sám. Zastřelil jsem lva, pod kterým on ležel."

"Ty jsi zastřelil lva? Človče, máš báječné štěstí!"

Můj přítel jistě nebyl závistivý, ale tato zpráva ho přece jen vzrušila.

"Jednoho lva a pár černých pardálů. Uvidíš jejich kožichy."

"Pcha! Co jsou mi platné, když nepatří mně? A Hadžan beje že jsi viděl ve spárech lva? Kde?"

"V pohoří Aures."

"To není možné. Je v Ghúdu."

"Jsou dva - bratři."

"Ah," zvolal udiveně. "A kde je nyní ten druhý?"

"Mrtev."

Pověděl jsem příteli zkrátka všechno, co bylo v této chvíli nejnutnější.

"Příteli, ty máš skutečně nelidské štěstí," bručel dobromyslně, když jsem skončil své vyprávění. "Kupředu! Nyní si já musím najít svého třetího a pak uvidíme, co bude dál!"

"Kolik mužů má gum?"

"Dnes ráno čtyřicet tři; odečti pět, zbude třicet osm."

"Kde jsou tvoji lidé?"

"Zcela blízko. Obejdu gum a dorazím k nim. Každá stráž, s níž se setkám, zemře mojí kulkou."

"Proč jen stráž? Chceš-li, dostaneme všechny ještě dnes."

"Well, vždyť já chci!"

"Pojďme tedy!"

Ještě chvíli jsem kráčet kupředu a pak se zastavil. Byla-li zde nablízku stráž, bylo možné očekávat, že se ozve na smluvené znamení. Přidržel jsem ruce u úst a vyrazil ze sebe hluboké "omu, omu," výkřik hyeny.

Nezklamal jsem se, neboť z nepatrné dálky jsem zaslechl podobný výkřik.

"Zůstaň zde!" řekl jsem Bothwellovi a sám šel dál. Spatřil jsem Araba, který mi šel pomalu vstříc.

"Kde je Hadžan bej?" ptal jsem se ho.

"Ty jsi kabir?" zeptal se mne muž.

"Ano."

"Střež se Behluvan beje! Neslyšel jsi jeho výstřely?"

"Slyšel jsem je a viděl jsem ho. Zastřelil tři muže gumu, vedle nichž jsem stál. Řekni to bejovi. Musím s ním mluvit."

"Proč necháváš stát káfilu na jiném místě, než bylo domluveno?" vyzvídal Arab.

"Mohu ji vést tam, kde je Behluvan bej?"

"Máš pravdu. Počkej zde!"

Odešel a za malou chvíli se vrátil.

"Řekni mi, kde najdu káfilu! Nedá-li již dávič o sobě vědět, přijde gum k vám."

Ukázal jsem mu rukou a řekl:

"Tamhle jsme; dvacetkrát tak daleko, kam dostřelí tvá puška."

"Kolik má mužů?"

"Sedmnáct, zmořených žízni a únavou."

"Mluvil jsi s mudírem?"

"Ano. Kulka dáviče ho skolila i oba jeho průvodce po mém boku."

"Pak děkuj Alláhovi, že jsi unikl. Vrať se ke svým a dávej pozor, abys nás slyšel, až se budeme blížit!"

Tento muž byl patrně novým členem lupičské bandy, proto neznal kabira a nechal se mmou oklamat. Vrátil jsem se k Emerymu, který mne pak vedl ke svým lidem. Byl to jeho sluha a průvodce. Potom jsme se všichni vrátili ke karavaně.

Zde slyšeli výstřely a měli o mne velký strach.

"Hamdulláh - sláva Bohu, sidi, že přicházíš," zvolal dlouhý Hasan. "Slyšel jsem pět výstřelů a myslel jsem, že tě Hadžan bej pětkrát zastřelil."

"Sidi Emír! Behluvan bej!" vykřikl Tibu, když spatřil Angličana.

Všichni muži káfilu pohlédli při vyslovení tohoto jména s hrůzoplnou úctou na mého přítele.

"Ano, lidé! Tohle je Behluvan bej, jehož kulky zneškodnily již skoro celou gum. Nyní gum přijde, aby nás přepadla.

Připravte se k náležitému uvítání!"

Tato zpráva uvedla shromáždění v hrozné rozčilení. Arabové, ozbrojení až po zuby, se tvářili jako vyděšené ovce, které očekávají příchod vlka a jen pomocí mého kompasu se mi podařilo dát jim trochu odvahy a klidu. A nikdo nebyl jejich zbabělostí tak pohněván, jako dlouhý Hasan.

"Alláh akbar!" hřímá velikán v spravedlivém rozhořčení a v návalu hrdinství. "Bůh je veliký; on dává hrdinovi pěst a zmužilému srdce. Ale vy nemáte ani srdce, ani pěsti, a jste jako blechy, které před každým prstem utíkají. Copak jsem vám neřekl, že jsem Hasan el Ke-bir a že mne jmenují Džezar bejem, dávičem lidí? Nuže, proč se bojíte? Bojte se mne, ale ne lupičů, jejichž maso budu jíst a krev pít jako merísu a vodu, kořeněné cibebem."

"Drž jazyk za zuby!" rozkřikl se na něho mrzutě Josef. "Ty sám jsi cibeb a gum tě pohltí, že z tebe nezůstane nic, než ta ohromná huba, se kterou ovšem ani tisíc mužů nic nepořídí. Jen až to začne, rád uvidím, kam se asi schováš!"

"Mlč!" okřikl ho vážně uražený Hasan. "Já jsem Ku-baši en Nuráb, ale ty jsi jen Jusuf Ko-er-darb, který má se svými otci a dědy jediné jméno. Víš ty, co je poutník do Mekky? Já jsem byl dvakrát v Mekce, Prorokově městě, jednou v Medíně, já jsem se modlil v Džiddě, kde leží pochována Eva, pramáti lidstva, padesát stop dlouhá a dvanáct stop široká. A co jsi udělal ty a na kterém bohumilém místě jsi byl, co? Ty jsi Frank, který jí vepřové maso a musí jít do země věřících, chce-li vidět Prorokovu zemi, ale lépe bys udělal, kdybys zůstal ve svém Kah-el-brunu; proto sklapni zuby a mlč!"

"Mášalláh, má ten chlapík dopal, že nesmí jíst uzené maso a jitrnice jako já! Zato však pije Melasu čili žabí a ještěřčí likér a narukuje se jako hroch. V Mekce a Medíně jsem ovšem nebyl, ale jestli ještě jednou promluvíš nectně o mých předcích a o mém rodném hnízde, vjedu ti všemi deseti do obličejce a zvalchuji ti ho tak, že bude delší než tvá padesátistopová prabába ve Džiddě!"

Statečný Kubaši uznal za dobré odpovědět na tuto pohrůzku jen pohrdavým mlčením.

Krátká porada mezi mnou a Bothwellem měla za výsledek, že jsme se rozhodli vzít lupiče ze dvou stran do křížové palby. Rozdělili jsme se tedy. Protože přítomnost Behluvan beje dodávala mužům karavany přece alespoň trochu odvahy, zůstal on s nimi, zatímco já s jeho průvodci a oběma svými společníky, tedy celkem pět mužů, jsme vyšli ven mezi duny, abychom lupiče při jejich příchodu napadli ze zadu.

Naše výstřely, jak se zdálo, nahnaly Hadžan bejovi hodně strachu, neboť trvalo dlouho, než se odhodlal k útoku.

Konečně jsme zaslechlí blížící se lupiče. Dva z nich se plížili vpředu, ostatní je následovali v nevelké vzdálenosti.

Minuli nás, aniž by si nás všimli, ačkoliv jsme byli dost špatně skryti. Oba muži, kteří byli vpředu, se asi vrátili se zprávou, že káfila je ponořena do hlubokého spánku. Lupiči se shromáždili, patrně aby vyslechlí náčelníkovy rozkazy. Nyní byla nejvhodnější chvíle k útoku. Stáli hustě pohromadě, tak, že ani špatný střelec nemohl minout.

Emery měl asi stejný názor, neboť sotvaže jsem domyslel, ozval se mezi stany jeho mohutný hlas:

"Rrree! Stůjte, lupiči! Behluvan bej a pomsta stojí před vámi! Palte, muži!"

V tom okamžiku zahřměly dvě salvy z obou stran mezi lupiče, pak se ozvaly ještě podruhé tři dvojky, načež jsem uchopil svoji henryovku. Ale vystřelil jsem z ní jen dvakrát, neboť potom již nebylo do čeho střílet. Také Emery, Tibu a

Josef, kteří se vrhli na lupiče, nenašli žádnou práci, protože když se stateční muži hrozného Hadžana beje vzpamatovali z prvního leknutí, vzali nohy na ramena a utekli. Zaslechli jsme jen hlas náčelníka velícího k ústupu.

Lupiči pouště přepadají totiž pocestné jen kvůli kořisti a jakmile narazí na větší nebezpečí, upouštějí od svého úmyslu, protože jim schází odvaha, kterou dodává obyčejně vědomí, že bojujeme za dobrou věc. Strach před gu-mem byl tak veliký, že lupiči skoro nikdy nenarazili na odpor a mohli přepadené pobíjet jako ovce. Nyní stačila jediná minuta, aby obávaní muži Hadžan beje vzali do zaječích, aniž by jedinému z našich mužů zkrivili vlas.

Nechali jsme je utéct a ani jsme je nepronásledovali. Vždyť jsme věděli, že se s nimi ještě setkáme.

Muži káfilý, jejichž odvaha vzrostla, když poznali, že nepřítel už utekl, se dali do hrozného vítězoslavného pokřiku, ale Tibu se mlčky vrhl na raněné, aby je obětoval své hrozné pomstě.

"Mášalláh, tohle byla pěkná vojna!" zlobil se Josef. "A to že mají být lupiči? Hanba jim! Ničemové to jsou, které je nejlépe zahnat karabáčem. Tak jsem se zas jednou těšil na pořádnou rvačku, při níž by se člověk v téhle studené zemi trochu zahřál, a oni odlétnou jako pták před kočkou. Až se zase s gumem setkám, nevezmu do rukou pušku, ale použiji proti nim pěsti!"

Vtom se otevřely záclony mého stanu a objevila se hlava, která se velice pozorně rozhlédla kolem, co se děje. Pak se otvorem protáhlo dlouhé tělo, které se skokem ocitlo ve středu jásajících Arabů. Byl to Hasan, který zalezl do mého stanu, jakmile se ozval první výstřel.

"Hamdulilláh - sláva budiž Bohu, který nám dal moc zvítězit nad nepřítelem!" zněl jeho hlas tak, že přehlušil všechny ostatní. "Uvítali jsme je jako hrdinové a oni utekli jako skety. Zalekli se našich očí a jejich nohy utekly před naší statečností. Viděli Hasana a zděsili se. Džezar bej, dá-viě lidí jim nahnal hrůzu tak, že strachem vyli. Jeho kulka si našla cestu k jejich srdci a svým mečem podřezal jejich hrdla. Teď leží mrtví na zemi. Pochválen budiž Alláh, buď sláva Hasanovi el Kubaši en Nuráb!"

"Budeš ticho, ty zbabělce!" rozkřikl se Josef. "Kdo to byl schován tamhle ve stanu? Myslíš, že jsem neviděl, jak jsi tam zalezl, ty dáviči ještěřčího líkěru?"

"Kde je ta ropucha, jejíž kuňkání slyším?" zvolal Hasan pohrdavě. "Není to Frank, který věří tomu, co je psáno v Kitáb el Mukaddas*?)? Jsem muslim, který se modlí podle koránu. Copak nevíš, že Adam byl stvořen v pátek? Ale jeho žena byla udělána v neděli, kterýž to den je také tvým svátkem, ty babo, ty synu baby, a nevlastní bratrance všech bab. Slyšel jsi už někdy, že by Kubabiš zalezl před nepřítelem? Nezabil jsem deset lupičů, zatímco ty ses schovával za má záda?"

To bylo na mého dobrého Josefa přece jen trochu mnoho. Skočil na Hasana, aby ho za jeho nestoudnou lež potrestal. Ale Hasan se ohromným skokem zachránil a utekl za nejbližší stan, kam se Josef hnál za ním. Tam nepochybně dopadl bratranec všech bab hrdinného Hasana, neboť bylo slyšet podobné zvuky, které dovede vyloudit z lidských tváří silná dlaň. Po chvíli se Josef vrátil, patrně velice spokojen, a teprve pak přišel Hasan, drbal si jaksi rozpačité vousy a přistoupil ke mně.

"Sidi, ty jsi moudrý a spravedlivý. Co zasluhuje nevěřící, který zbil věřícího?"

"Právě tolik ran, kolik jich dal sám. Jdi a oplat' mu je!"

"Poruč mu tedy, aby tiše stál!"

"Ty jsi také tiše držel?"

"Ne, já jsem se statečně bránil, jak se sluší na Uelad Araba."

"Dobře, on se tedy bude bránit, jak se sluší na Uelad Franka."

"Poruč tedy, aby mu rány vrátil někdo jiný! Já to nemohu udělat, protože nejsem kat, který plní rozsudek."

"Copak neznamená Džezar kata? A když jsi Džezar bej, jsi nejvyšší kat. Jdi tedy a dej mu, kolik jich zasloužil!"

"Jsi přísný a spravedlivý soudce, sidi! Já jsem však milosrdný a chci mu odpustit, neboť má ruka, kdyby na něho dopadla, rozdrtila by ho."

A hrdě odstoupil do pozadí, rozhlížeje se sebevědomě po všech přítomných.

Tuto noc jsme již nemohli proti lupičům nic podniknout a tak jsme se spokojili s tím, že jsme postavili stráž a odebrali se k odpočinku. Ale Emerymu a mně se spát nechtělo. Ještě dlouho jsme seděli a vyprávěli si své příhody z posledních období a radili se o tom, co zítra proti lupičům podnikneme.

Bothwell navrhoval, abychom gum pronásledovali, já však chtěl ihned do Báb el Ghúdu a odtud do úkrytu lupičů v kasru, protože se dalo soudit, že i oni se tam uchýlí. Přítel přistoupil na můj návrh tím ochotněji, že i jemu záleželo na tom, aby se co nejdříve setkal s Rénaudem. Muži káfilý, kteří zatím zabité lupiče obrali o všechno, co u nich našli, se dostali do velice bojovné nálady a ochotně slíbili jít s námi kamkoliv půjdeme.

Do rána jsme klidně odpočívali a pak jsme vyrazili.

Někdy se stává, že se poutníkův velbloud na nějakém místě náhle zastaví bez jakékoliv patrné příčiny a ničím se nedá přinutit, aby šel dál. Když poutník sestoupí a začne hrabat v písku, narazí brzy na vodu. Domorodý Targi hledí podobná místa uchovat v tajnosti. Pokryje vodu kůží a zasype ji pískem tak, že není k poznání, pouze pro něho, který si polohu toho místa musí ovšem dobře označit a zapamatovat. Taková skrytá studna mu poskytuje možnost skrývat se dlouho v poušti a podnikat výpravy na všechny strany.

Podobnou studnu jsme našli i my a byla dost vydatná, takže její voda stačila k občerstvení všech lidí i zvířat. Protože jsme pak mohli náklad rozdělit i na ukořistěné velbloudy, mohli jsme postupovat rychleji. Byl večer, když jsme dorazili do Báb el Ghúdu.

Zde se museli naši velbloudi chvíli brodit prohrátým pískem až po kolena, chvíli jsme zas šli po holé skále. Bylo to opravdové bludiště písku a kamení, jehož příšernost ještě zvyšovala noc. Od západu se sem hnál písečný oceán, jako by chtěl vzít útokem skaliska Seríru, ale jeho vlny se tříštily na úbočí skal, které nemohly pokrýt. Ale i v této hrozné pustině se dobrotivé nebe staralo o vodu pro naše unavené společníky. Byl to náš Tibu, který odkryl podobnou

studnu, o jaké byla před chvílí řeč. Postavili jsme u ní stany.

Druhý den hned ráno jsme vyhledali nejpříšernější místo této pustiny, Báb el Hadžar, totiž bránu kamení, jak se právem nazývalo.

Skutečně se zdálo, že zde obří pravěku na sebe nakupili obrovské balvany, aby odtud mohli hnát útokem na Jupiterovo nebe, nebo že zde snad obří chtěli postavit věž, jejíž cimbuří by dosahovalo až do hvězdné výše. Ale tisíciletí rozmetala balvany po poušti a nechala zde jen jakousi bránu, pod kterou jsme stáli a připadali jsme si sami jako pidimužici pod klenbou velebného domu. Dva několik set stop silné sloupy vyčnívaly do ohromné výše a chýlily se nahoře k sobě, tvořily jakýsi špičatý oblouk, gotickou klenbu, které podobnou by lidské ruce nedokázaly vytvořit. Jednotlivé kameny byly povětrnostními vlivy takřka rozhlodány; zdálo se, jako by se jeden na druhém držel jen stěží a přece bylo možné na celku pozorovat, že se ve svém nynějším stavu udrží ještě po mnohá století.

To byla brána kamení, kterou jsme museli, podle kabi-rova tvrzení, projít, abychom se dostali na cestu do kasru.

Jeli jsme přímo k východu. Píščina zde přestala a ustoupila jedné z těch kamenitých rovin, které jsou posety balvany a Arabové je označují jménem var. Protože nás tu nezdržovalo brodění pískem, mohli jsme postupovat ještě rychleji kupředu než včera. Půda se zvolna zvedala a před večerem jsme před sebou spatřili hřebeny skal, jejichž vápencové stěny v lesku zapadajícího slunce přímo svítily.

"To je patrně Džebel Serir, o kterém mluvil kabir," řekl jsem.

Emery mlčky pokýval hlavou.

Jeli jsme dál a stále jsme se přibližovali ke skalním stěnám. Vytáhl jsem svůj dalekohled a Bothwell následoval můj příklad.

"El Kasr," řekl po chvíli a ukázal pravicí na střed vysočiny, která se před námi prostírala ve formě podkovy.

Také já jsem spatřil vysoké zdivo, které se tam zvedalo. Byly to patrně trosky jakési hradu podobné budovy bez oken, která byla svědectvím, že před dávnými a dávnými věky nebyly tyto krajiny tak pusté jako dnes, kdy divoká příroda slavila své vítězství nad kulturou, marně se snažící tu nehostinnou půdu obdělávat.

"Smím se také trochu podívat do toho kukátka?" zeptal se Josef.

Podal jsem mu dalekohled.

"Sidi, půjč mi to také, ať se podívám, co tam máš," prosil Hasan, když se Josef nasytil pohledu.

Splnil jsem jeho prosbu a s úsměvem jsem mu podržel dalekohled před očima tak, aby hleděl přímo na El Kasr.

"Alláh akbar - Bůh je veliký, sidi, ale ty jsi největší na zemi, neboť máš v této malé trubce tak velikou pevnost, že by se v ní mohlo ubránit tisíc bojovníků!"

Dalekohled pak šel z ruky do ruky a nebylo konce výkřikům údivu, z nichž bylo patrné, že jsme u Arabů ve vážnosti opět značně stoupli.

"Tam ti nás spatří," řekl Emery a ukázal rukou k pevnosti.

"Dosud to nebylo možné. Nyní však změníme směr."

"Jak to? Přístup je přece jen z této strany?"

"Já však vím o podzemní chodbě, která vede k jezeru. Protože zde však nevidíme ani jezero, ani jakoukoliv jinou vodu, bude nejspíš na druhé straně hory."

"Dobrá! Objedeme ji tedy!"

Zabočili jsme vpravo. Den se již schyloval ke konci a my museli dojít k cíli ještě dřív, než nastala noc. Proto jsme hnali svá zvířata co nejvíce to bylo možné. Na této straně byla skalnatá hora rozeklaná a prorvaná četnými roklemi. Jedna z nich vedla do skalnaté kotliny. Zabočil jsem tam a spatřil jezero, které vyplňovalo dno kotliny. Stěny, tvořící tuto obdivuhodnou vodní nádrž, která se nemohla odpařovat, neboť sem slunce nemělo přístup, se zvedaly téměř kolmo do výše, kde - přímo proti nám - čněly zdi El Kasru.

"Je to dost obtížný terén," zabručel Emery.

"Nemůžeme tam, aby nás shora neviděli."

"Nanejvýš jeden nebo dva, kteří se v tom vyznají."

"Do noci zde zůstat nemůžeme. Pokusím se tam do-plížit."

"řFe//-jataké!"

Sestoupili jsme z velbloudů a poručili ostatním, aby se vrátili, aby nemohli být shora viděni.

Josef, který se obával nebezpečí, do kterého se pouštíme, chtěl jít živou mocí s námi. Stálo mne dost práce, než jsem mu to rozmluvil. Zato statečný Hasan zůstal ochotně zpět, dokonce ho ani nenapadlo vnucovat mi svou společnost, ačkoliv přece prohlásil, že jsem největší, nejrozsafnější a bůhví jaký ještě mezi lidmi.

Skalní stěny té kotliny byly prorvány, takže nám jejich zářezy poskytovaly dost úkrytu před očima strážců, jestli nějakí na kasru byli. Postupovali jsme s Emerym rychle kupředu a zanedlouho jsme dospěli k jakési rozsedině, která byla přímo pod hradem. Zde musely být podzemní schody, neboť jiné podobné místo jsme vůbec nikde neviděli.

Vnikli jsme do rozsedině a již po několika krocích jsme poznali, že se nacházíme na pravé cestě. Ze strany jsme spatřili ve skále otvor podobný dveřím, za nímž bylo vidět schody, vedoucí vzhůru.

"Nahoru!" zvolal Emery.

"Ještě ne," odpověděl jsem. "Dříve se musíme přesvědčit, kam tato rozsedlina vede."

"Dobře! Kupředu tedy!"

Nešli jsme však daleko, neboť trhlina náhle končila. Ale tam, kde se skála zase zavírala, jsme spatřili něco neočekávaného. Několik stop nad sebou tu byly navrstveny lidské lebky a kosti, na nichž byly patrné stopy ukazující, že hyeny, šakalové a supi zde mívali své hody. Tu a tam ležely kusy oděvu a několik cárů, zachycených o ostré hrany skalních výběžků, což nám prozradilo, kterou cestou se sem tyto ostatky lidí dostaly.

Nacházeli jsme se na popravisti Hadžan beje, neboť, jak bylo patrné, nešťastníci odsouzení k smrti sem byli házeni seshora.

"Osud zajatců," řekl Emery.

"A snad i jeho lidí, kteří se něčím provinili. Doufejme, že tomu učiníme přítrž!"

"Jistě, nepošle-li nás touto cestou zpět."

"To se mu asi sotva povede, neboť deset takových Hadžan bejů se nevyrovná jednomu náčelníkovi Siouxů. A teď tedy po schodech nahoru!"

Vnikli jsme do chodby schodiště.

Tato chodba vznikla dávno asi podobně jako rozsedli-na vlivem zemětřesení - lidským dílem byly jen schody do ní vytesané.

Museli jsme být stále připraveni, že se setkáme s některým lupičem, jdoucím pro vodu, proto jsme postupovali velice opatrně. Chodba byla tak úzká, že jsme mohli jít jen po jednom. Při střetu s nepřítelem nemohl tedy jeden druhému pomoci, ale totéž ovšem platilo i o nepříteli. Naštěstí jsme však dorazili ke konci bez jakéhokoliv setkání.

Při nouzi o dřevo, která v této krajině panovala, jsme nečekali, že narazíme na dveře a také jsme je nenašli. Zato však nám byla další cesta zahrazena balvanem, kterým jsme se marně snažili pohnout.

"Co teď?" ptal se Bothwell. "Dovnitř musíme!"

"Nebo budeme na El Kasr útočit zvenku."

"To jen v nejhorším případě. Nevíme, kolik je tam lidí, a ačkoliv jsme jeli dost rychle, není vyloučena možnost, že Hadžan bej se vrátil ještě před naším příchodem. Kdyby bylo možné užít lsti!"

"Použijeme ji. Má anája pomůže."

"Ah! Jak to?"

"Noc zde ještě není a můj bišarín je rychlý. Pojedu do hradu a pak otevřu zevnitř."

"To je velice nebezpečné, můj drahý!"

"Ne tak, jak by se zdálo. Nebo myslíš, že se mám bát?"

"Pšá! Ale nevíš, co tě může potkat."

"Mám anáju a kromě toho své zbraně."

"Well! Ale já půjdu s tebou!"

"To nejde! Chceš nechat naše lidi bez vůdce?"

"Pravda! Tito Arabové by sami nic nesvedli."

"Doprovodí mne Josef."

"Souhlasím, ale to ti povídám, dotkne-li se tě někdo, roztrhám beje i s těmi jeho lotry na kusy."

"Nebojím se. Do půlnoci budu mít všechno prohlédnuto; pak vystoupíš s ostatními nahoru a já vás vpustím."

"A když se ti to nepovede? Co potom?"

"Pak jednej podle své vlastní hlavy. Nemohu nic říci napřed, protože nevím, co bude."

"Počkám až do jedné hodiny. Když do té doby neotevřeš, budeme o hodinu později vpředu před hradem a dám ti znamení houknutím sovy. Nepřijdeš-li ani potom, budu vidět, že ti hrozí nebezpečí a rychle vtrhnu do hradu. Pojd'!"

Sestoupili jsme dolů a šťastně se dostali ke svým lidem. Když Tibu slyšel, že půjdu s Josefem nahoru, prosil, aby směl také s námi. Ačkoliv nerad, musel jsem mu to odepřít. Bylo možné, že ho někdo z lupičů osobně znal a to by mohlo zhatit všechny naše úmysly. Také jeho pomstychtivost, bohužel až příliš pochopitelná, nás mohla přivést do nebezpečí.

Sedl jsem na bišarína a Josef vzal jednoho z Bothwel-lových velbloudů. Pak jsme jeli tryskem, kudy jsme sem přišli a přímo k vjezdu do hradu.

Slunce právě zapadlo za obzor, když jsme dorazili před vysokou, otevřenou bránu. Až dosud jsme i při nejpozornějším pátrání nikde nespátřili živého tvora, ale věděl jsem, že jsme docela jistě pozorováni. Právě jsme chtěli vjet do nádvoří, když proti nám z nějakého úkrytu vyskočili čtyři chlapi a zamířili na nás své dlouhé pušky.

"Rrree! Stůjte! Co zde chcete, cizinci?"

"Jsme cestující, nemáme ani vodu, ani žádné potraviny, a chceme vás požádat, abyste nám tu popřáli nocleh a prodali nám, co potřebujeme."

"Jak sem přicházíte a kdo vám řekl, že zde někdo bydlí?"

"Viděli jsme stopy vašich zvířat. Pusťte nás dovnitř!"

Muži vyměnili mezi sebou významné pohledy, pak se k nám obrátil jeden z nich, chlapík se skoro odstrašujícím obličejem a řekl:

"Pojďte tedy!"

"Dáte nám nocleh ve jménu Proroka a koránu?"

"Pojďte!"

Odhalili jsme jejich skrýš a proto jsme se již nesměli vrátit živí. To bylo jasné a četl jsem to v jejich tvářích. Přesto jsem se však ještě ptal:

"Proč neodpovídáš na mou otázku?"

"Řekl jsem ti, abyste vešli!"

"Bude nás u vás chránit korán?"

"Myslíš, že jsme lupiči, kteří zabíjejí své hosty?"

"Buďte kdokoliv! Vy jste neopětovali náš pozdrav a proto odejdeme!"

Obrátil jsem se jako k odjezdu a ihned zase všechny čtyři pušky vyletěly do výše.

"Stůj! Vy zůstanete! Zde sídlí Hadžan bej a vy už nikdy nespátříte Saharu!"

"Copak jsi ale slepý, že mi takto vyhrožuješ?" zvolal jsem. "Nevidíš naše zbraně? Nebo si myslíš, žeje máme jen na parádu? A nepoznáváš zvíře, na kterém sedím? Alláh ti dal oči, ale ty se jimi nedíváš!"

Teprve nyní si lupiči prohlédli mého velblouda.

"Bišarín našeho beje!" zvolali jakoby jedním hlasem. "Mluv, kdo ti ho dal, nebo jak jsi k němu přišel?"

"On sám. Vysvobodil jsem ho ze spárů lva, když daleko odtud na sever čekal na Mahmúda ben Mustafu abd Ibrahima Jakuba ibn Bašara, kterého poslal do města Franků. Zde se podívej na jeho anáju!"

Toto dlouhé, jim dobře známé jméno, jakož i koral je přesvědčily, ale jejich tváře se nerozjasnily.

"Ke kterému kmeni patříš?"

"Jsem Frank."

"Tedy nevěříci? Co děláš zde v poušti?"

"Přicházím, abych byl hostem tvého beje, na kterého zde počkám."

"Zůstaň tedy. Až do jeho příchodu se nemáš čeho obávat."

Sestoupil jsem z velblouda a Josef také. Nad hradem kroužil sup. Tušil snad, že najde brzy naše mrtvolky ve skalní rozsedlině? Strhl jsem pušku a sestřelil ho. Lupiči, kteří by se svými puškami něco podobného nikdy nesvedli, vykřikli úžasem. Právě toho jsem chtěl dosáhnout.

"Vaše ústa se zdráhala odpovědět na náš pozdrav; mějte se na pozoru před mým okem a mými kulkami!"

"Ty máš anáju a hrozíš nám? Ukradl jsi ji. Zemři, d'au-re!"

Muž pozvedl pušku, ale můj revolver byl hbitější, než on. Stiskl jsem jen dvakrát, neboť třetího srazil Josef kulkou, a pak čtvrtého zabil ranou pažby do hlavy.

Okamžitě jsme nabili a čekali, zda se něco v hradě ozve, ale hluboké ticho nebylo přerušeno ani nejmenší známkou života. Zanechal by snad Hadžan bej k obraně hradu jen tyto čtyři muže? Při osamělosti tohoto místa a jeho bezpečné poloze by se tomu dalo snadno uvěřit, ale přesto jsme pokládali za svou povinnost všechno důkladně a obezřetně prohlédnout.

Vnitřek zbořeniny byl zachovalejší než jsme se nadali. Před námi ležela prostranná, otevřená síň, jejíž střechem nesly četné sloupy; po stranách bylo několik světnic, do nichž se vcházelo ze síně. Protože jsme nikoho neviděli, vešli jsme a nahlédli do místností, které neměly dveře. Byly rovněž prázdné. Odtud jsme vstoupili do druhého dvora. Stavem bylo patrně zbudováno v osmém století, když mocní Mússové zaplavili Serír. Chtěl jsem již pokročit kupředu, když mne Josef chytil za rameno.

"Pozor, pane! Tamhle u sloupu stojí ještě jeden takový chlap. Je k nám obrácen zády a patrně nás tedy dosud neviděl." Dřív než jsem mohl odpovědět, lupič se otočil a v nejbližším okamžiku zaduněla rána. Arabova kulka proletěla těsně kolem Josefových ramen.

"I milionský chlap! Je to neopatrnost! Jak snadno by mne mohl zastřelit!" zvolal můj přítel.

Několika ohromnými skoky přeběhl dvůr a popadl toho muže za hrdlo. Běžel jsem za ním a přišel ještě včas, abych zabránil uškrcení toho nešťastníka.

"Pusť ho! Možná, že ho ještě budeme potřebovat."

Josef pustil, i když nerad.

"Proč jsi střílel na hosty Hadžan beje?" ptal jsem se muže.

"Ty jsi host? A kde jsou ti, kteří vás vítali? Slyšel jsem výstřely. Kdo jste?"

"Podívej na tuto anáju! Kolik mužů je ve hradě?"

"Pět, než se vrátí bej!"

"Mýlíš se! Ty sám jsi zde, neboť ony čtyři jsme zabili, protože nás uvítali jako nepřítel."

"Ty máš anáju a střílíš bejovy lidi? Kdo jsi?"

"Jsem bratr Behlvan beje a přicházím, abych odvedl Franka, kterého držíte v zajetí. Kde je?"

"Nemluvíš pravdu! Copak člověk může být bratrem ducha?"

"Zeptej se ho sám. Přijde, jakmile ho zavolám. Kde je Frank?"

"Nepovím ti to!"

"Najdu si ho tedy sám, ale ty zemřeš!"

"Zemřu-li, bej mne pomstí."

"Nepomstí tě. Behlvan bej ho zabil a postřílel šestnáct jeho mužů. A jeho bratr, mudír, kabir a šejk el džemál zahynuli kulkami z této pušky. Džehenna pohltí i tebe, ne-odpovíš-li mi."

"Dokaž mi, že mluvíš pravdu a poslechnu tě!"

"Pojď tedy, ukážu ti Behlvan beje."

Vystoupil jsem přes trosky hradební zdi na pokraj skály právě proti tomu místu, pod nímž se nacházel Emery u vchodu do rozsedliny. Zajatec chtěl nechtěl kráčet za mnou.

"Haló-i-oh!" zvolal jsem poté dolů a ihned předstoupil Emery, takže jsme ho oba zřetelně viděli. "Pojď nahoru!"

"Všechno v pořádku?"

"El Kasr je v mých rukou!"

Nyní vystoupili i muži káfily ze svého úkrytu a pozdravili nás jásotem. Bylo dosud dost světla, abychom na ně viděli. Emery ustanovil tři muže, mezi nimi i dlouhého Hasana, aby zůstali dole u zvířat, načež všichni ostatní se hnali ke vchodu do podzemního schodiště.

"Viděl jsi, že mluvíš pravdu?"

"Ano, sidi!"

"Chceš tedy poslechnout?"

"Řekni mi své rozkazy!"

"Především odstraň kámen před schody!"

Vzal jsem zajatci zbraně, a ten pak vstoupil do jakéhosi klenutí, odkud za okamžik přinesl pochodeň spletenou z datlových vláken, kterou zapálil. Poté vešel do temné chodby, před níž stál na stráži, když jsme ho poprvé uviděli. Šli jsme zde po schodech do jakési podzemní místnosti, v níž bylo narovnáno různé zboží, které místy dosahovalo až ke stropu. Zde měl Hadžan bej skladiště uloupených věcí. V nejzazším koutě místnosti ležel na dvou válcích balvan, který byl provazem připevněn ke zdi. Až zde jsem konečně pochopil, proč jím Emery nemohl hnout.

"Zde jsou schody, sidi," řekl zajatec.

Rozvázal jsem provaz, načež se dal balvan hravě odvalit stranou. Po několika minutách se káfila nacházela na hradě.

Vysvětlil jsem Bothwellovi stručně co se dělo, a pak jsem se obrátil k zajatci.

"Kde je Frank?"

"Musím to říci? Přísahali jsme mlčení."

"Musíš! Zde stojí Behluvan bej, který bude od tebe žádat tvou duši, neposlechneš-li."

"Pojď tedy!"

V druhém koutě sklepení byl hluboký výklenek, který místo dvěma byl zavřen několika balíky zboží. Tam na holé zemi, spoutána provazy, ležela postava.

"Rénalde!"

Světlo pochodně ozářilo vysokou postavu Angličana.

"Emery!" ozval se radostný výkřik.

"Ven, chlapče, ven!"

Několik řezů nožem uvolnilo Rénaldova pouta a oba přátelé si leželi v objetí.

O půl hodiny později, když jsme si při záři pochodní prohlédli celý zámek, poslali jsme jednoho muže dolů, aby přivedl naše zvířata. Museli jsme to udělat, protože od zajatce jsme slyšeli, že gum po příchodu vede nejprve své velbloudy k jezírku, načež lupiči po tajných schodech vejdou do hradu.

Radost mladého muže, který se již vzdal nadobro naděje na vysvobození, není ani možné popsat. Nenacházel dost slov k projevení díky a seděli jsme dlouho do noci a navzájem jsme si vyprávěli příhody posledních měsíců. Teprve potom jsme se odebrali na lůžka, když jsme před tím postavili potřebné stráže, abychom snad nebyli ve spánku překvapeni.

Když jsem se ráno probudil a vyšel na nádvoří, přistihl jsem Tibua při hrozné práci. Zabil v noci zajatého lupiče a nyní ho vlekl k cimbuří, aby ho shodil dolů do roz-sedliny. Domlouval jsem mu, ale nedostal jsem jinou odpověď než:

"En nefš b'en nefš - ed dem b'ed dem - oko za oko, život za život, sidi! Přísahal jsem a přísahu plním!"

Vtom již vedli naše velbloudy a já opustil Abú billa be-ni, kterému bylo ovšem marné dokazovat nepřistojnost hrozného zákona pouště.

Dlouhý Hasan se mi hnal radostně vstříc.

"Hamdulilláh - dík budiž Bohu, sidi, že jsme zase pohromadě. Báł jsem se, že beze mne budeš - - Alláh in-hal el bej - Bůh zatrat' beje!" vykřikl, sám se přerušil v řeči a v tom stejném okamžiku se zdálo, že jeho vysoká, sebevědomá postava se o hlavu zmenšila. "Vidíš ho? Hle, tam přichází!"

Ke hradu se skutečně blížila dole po rovině řada Arabů. Šli pěšky a své velbloudy tedy poslali k jezeru. Mělo se jim dostat neočekávaného uvítání. Poslal jsem Hasa-na, který by nám stejně jen překážel, aby ze skalního výstupku pozoroval, co se děje u jezera.

Já s Josefem jsem se schoval za hromadou kamení, která ležela u samého vchodu, aby lupiči, až budou zepředu uvítání salvou, nemohli utéci. Bylo domluveno, že kdo vstoupí do kasru, nesmí ho již opustit. Tak to dělávali oni a tak se mělo stát i jim.

Nečekali jsme dlouho. Lupiči přišli a ačkoliv by je měla nepřítomnost jejich pěti mužů nutit k opatrnosti, vstoupili bezstarostně do nádvoří. Nedošli však ani doprostřed prostranství, když proti nim vystoupil zcela vážně a hrozivě Emery.

"Stůjte! Jsem Behluvan bej! Gum půjde, kam patří, do džehenny! Palte!"

Současně zahřměly všechny pušky.

"Já už nestřelím; budu se bít pěstmi," zvolal Josefa vrhl se do nejhustšího davu nepřátel, ve kterém z druhé strany řádili Emery a Tibu. Zůstal jsem stát na svém místě a má henryovka skolila každého, kdo se chtěl zachránit útekem. V několika minutách jsme byli se svou hroznou prací hotovi.

Vtom se ozval mohutný Hasanův hlas:

"Alláh akbar, sidi! Přicházejí se zvířaty a bej je s nimi. Poznávám ho podle jeho pancíře!"

Vystoupil jsem nahoru k němu. Velbloudi stáli dole ve vodě a u nich tři muži. Jeden z nich odhodil burnus a bylo vidět jeho pancíř, který zářil jako ryzí zlato. Umyl se ve vodě, pak přes sebe zase přehodil burnus a kynul druhým, aby ho následovali. Šli k tajnému schodišti.

"Ten je můj! Musím ho dostat živého!" zvolal Bothwell. "Ustupte stranou!"

Seběhl jsem dolů do sklepení, abych uvolnil vchod ze schodiště a potom jsem se opět vrátil.

Rénald Latrémont si již včera ode mne vyprosil jeden z mých revolverů. Nyní jsem ho hledal, ale nikde ho nebylo vidět. Vtom se ozvaly kroky.

Bej s oběma svými průvodci vyšel již ze sklepení a vstoupil do dvora. Prázdnost a ticho, které zde panovalo, ho překvapily. Zarazil se. Pohlédl jsem na něho a podivil jsem se. Jeho podobnost s mužem, s nímž jsem se setkal v pohoří Aures a kterého jsem později zastřelil, byla

úžasná. Jeho bystré oči se rozhlédly kolem a právě, když otvíral ústa, aby zavolał své lidi, zjevil se mu mezi sloupy Rénald.

Mladý muž s revolverem v ruce se hnal útokem na lupiče. Tušil jsem, co se bude dít a pozvedl jsem dvojku.

"Stůj! Nech ho mně!" zvolal Emery a běžel k nim.

"Jsem svobodný! Zemři, lupiči!" vykřikl Rénald a vystřelil na beje.

Ale kulka se odrazila od pancíře a v nejbližším okamžiku již držel lotr Rénalda a rozpráhl pravici, aby mu zasadil smrtelnou ránu. Dříve však, než rána dopadla, držel ho již Emery ve svých železných rukou.

Nyní se seběhli naši lidé ze všech stran a oba lupiči, když viděli, že je zle, se obrátili k východu. Nedoběhli však k němu, neboť do cesty se jim postavily moje dvě kulky.

"Znáš mne snad lupiči?" zahřměl Emery na Hadžana. "Jsem Behluvan bej! Jdi za svými oběťmi!"

Ta slova působila na lupiče víc než rána pěstí, taková byla hrůza před dávičem - Hadžan bej se ani nebránil, když ho Emery vlekl ke zdi a k té skalní rozsedlině, kde dole ležely kosti obětí lupiče. Angličan pozvedl náčelníka vrahů a mrštil jím dolů -- A tak byla gum zničena do posledního muže -- O čtrnáct dnů později, když jsme procestovali celý Se-rír, se před námi rozvinulo rozkošné, divukrásné divadlo.

Tisíce a tisíce palem zvedalo své tmavé koruny, houpající se na štíhlých kmenech, které v záři slunce svítily zlatem. Pod nimi se prostíraly zahrady, které se skvěly červení broskvových květů, bílými květy mandlovníků a světle zeleným listím fíkovníků, v němž slavík zpíval své čarovné písně.

Byla to oáza Safileh, kam jsme doprovodili karavanu, kterou jsme zachránili před úplným zničením.

Po několika dnech jsme se loučili a tu ke mně přistoupil Tibu.

"Alláh buď s tebou, sidi!" řekl pohnutým hlasem. "Zachránil jsi muže káfiy a obohatil je kořistí El Kasru, sám sis však nevzal nic. Nemám žádné syny, kterým bych poželal. Přijmi ty mé požehnání a vezmi je s sebou do země Franků, jejichž Bůh je i naším Bohem. Baid el béla álik - všechno zlo světa ať mjí tvoji hlavu!" -- A o několik týdnů později jsme slavili svůj vjezd do Alžíru, kde nás uvítala přešťastná Latrémontova rodina s nekonečným jásotem.

Dlouhý Hasan nás doprovodil až sem a Josef - ten se již vůbec nikdy nechtěl ode mne vzdálit. Šel se mnou a s Emerym, který z lásky ke mně změnil svůj cestovní plán, do Evropy a do naší staré vlasti, aby se prý zase jednou po dlouhých letech napil pořádného piva, po němž se mu stýskalo.

Latrémontovi se s námi bolestně loučili a také statečnému Kubaši en Nuráb to jaksi trhalo koutky úst.

"Sidi, ty odcházíš a již se snad nikdy na tomto světě neuvidíme," řekl vážně. "Ale ty jistě budeš i ve vzdáleném Frankistánu vzpomínat s láskou a pýchou na Hasana ben Abúlfeda inb Haukala al Wardi Jusufa ibn Abú Foslana ben Isák al Dulího a budeš ho vždy jmenovat Hasanem Velikým a Džezar bejem, který ti s Behluvan bejem pomohl přemoci Asad beje a Hadžan beje!"

"A já na tebe také nezapomenu, dlouhý Hasane," ozval se Josef, "a budu tam u nás vyprávět o Melasa bejovi, který pil ještěrci a hadí líkér na lačný žaludek!"

Hasan ho přeměřil pohledem plným pohrdání a řekl:

"Tvůj jazyk je jed a nikdo ti neuvěří. A lidé budou říkat: Zde přichází Jusuf Koh-er-darb ibn Koh-er-darb ben

Koh-er-darb el Kah-el brun, lhář, pomlouvač, nevěřící šakal, který jí vepřové maso! Zakazuji ti, abys o mně někdy mluvil a zapomenu, že jsi kdy byl na světě. My však, sidi, my o sobě budeme vyprávět a naše slavná jména budou zaznívat ve všech oázách Sahary i Frankistánu. As salám 'alejkum, pokoj s Tebou."

I. KAPITOLA ABÚ ZAUBAA

Měli jsme za sebou velice namáhavou jízdu, neboť jsme přicházeli od Dar Abú Uma, jež je vzdálené od Nilu asi sto zeměpisných mil, a neměli jsme k nejzápadnějšímu rameni veletoku dál, než půl dne cesty.

Byli jsme tři, totiž mimo mne ještě můj malý, statečný a věrný dlouholetý sluha hadži Halef Omar a černocho jménem Marraba. Ten učinil slib, že sám a sám vykoná pouť do Mekky a prosil nás, abychom ho kus cesty vzali s sebou, poněvadž v naší společnosti se cítil bezpečnější před otrokáři. Vyhověl jsem jeho prosbě z pouhé lidskosti, později se však ukázalo, že znal výborně celou krajinu až k Nilu a mohl nám tedy prokázat jako průvodce znamenité služby.

Marraba, jenž byl naprostý chudáš, byl oblečený na svou dalekou pouť v bavlněné košili a jel na jednom z našich koní, který neměl na této cestě žádná zavazadla k nesení. Jeho zbrání byl starý nůž a ještě starší kopí, o nichž jsem byl přesvědčen, že živé duši neublíží, poněvadž jsem v jejich majiteli hned první den poznal dobromyslného chlapíka, ale přitom velikého zbabělce. Ha-lef a já jsme měli mladé, ale velice silné hřebce z Fidásu, koně, kteří v hlubokém písku pouště vyvíjeli velikou rychlost a vytrvalost a ve vodě plavali jako ryby.

Již od rána jsme měli po svém pravém boku vody Nidd en Nil, a tak jsem předpokládal, že dostihneme Bahr al--Ab-jadu asi poblíž ostrova Abú Nimál. Krajina, kterou jsme jeli, byla úplně rovná. V době dešťů byla step zelená a nyní to byla ohromná, naprosto holá a vyprahlá plocha, na níž nebylo ani travičky, kterou by se mohl potěšit náš pohled. Navíc slunce pražilo tak nemilosrdně, že jsme museli v poledne sesednout, abychom svým koním dopřáli trochu odpočinku a přechkali aspoň to největší parno.

Seděli jsme klidně vedle sebe a pojídali datle, jediné, co jsme měli při sobě. Vtom Halef ukázal k východu a pravil:

"Sidi, tam na obzoru vidím bílý bod. Není to snad nějaký jezdec?"

Protože jsem seděl obrácen zády k východu, kam můj sluha ukazoval, povstal jsem a obrátil se.

"Již ho vidíš?" ptal se malý hadži dále.

"Ano," odpověděl jsem. "Ten bod se k nám blíží a nepochybně to není nic jiného než bílý burnus, ve kterém se ovšem nachází jeho majitel. A protože se k nám přibližuje velkou rychlostí, myslím, že to není pěší, ale jezdec, který má dobrého koně."

"Není ten člověk snad ozbrojen?" zeptal se černocho úzkostlivě.

"Ovšem že je! Zde přece je každý ozbrojen, jak snad víš?/"

"Ó Alláh, Alláh, chraň mne před devíticásým ďáblem!" volal černoch ustrašeně. "Nemyslíš, pane, že by nás tento jezdec mohl nepřátelsky napadnout a snad docela zastřelit?"

Patrně hrozný strach rozšířil jeho oči a on ubožák roztáhl všech deset svých hubených a dlouhých prstů, jako by doufal, že jimi zadrží nebezpečí, které se na nás hrnulo. Můj statečný Halef se na něho hněvivě rozkřikl:

"Uskut gerbu - mlč, zbabělce! Jak by se mohl odvážit jediný člověk na nás tři? A kdyby přišlo dvacet nebo padesát chlapů, my dva se jich nelekne! My jsme se nebáli lva ani černého pardála, honili jsme slony i hrochy a stáli jsme sami dva, sidi a já, proti celému stu nepřátel, aniž by naše srdce napadlo být trochu rychleji. Říkám ti opět a naposled: pokud jsi s námi, nepodařilo by se žádnému nepříteli zkrivit na tvé hlavě ani vlasek. Ovšemže na tvé hlavě místo mužné ozdoby vlasů roste vlna jako ovci. Proto jsi ovci a zůstaneš zbabělou ovci, až tě Bůh povolá k tvým otcům, jestli jsi vůbec nějakého otce měl, neboť jen stateční muži smějí mluvit o svých otcích!"

Nebylo to ale příliš zdvořilé od mého milého hadžiho, ovšem zcela jistě to bylo míněno upřímně. Nenáviděl totiž zbabělost víc než kterýkoliv jiný hřích a bázlivé slovo nebo docela bázlivý skutek ho dovedly přivést do nesmírného mravního rozhořčení.

Zatím se cizí jezdec přiblížil k nám a když nás spatřil, zarazil se a nevěděl, má-li se vyhnout nebo jet přímo k nám. Rychle se rozhodl a zamířil k nám. Muž seděl na plavém koni a měl na sobě bílý burnus, zpod něhož vyčuhovala jen dlouhá arabská puška, kterou držel v ruce. Ostatní zbraně, které měl asi za pasem, jsme nemohli vidět.

Několik kroků před námi zadřel koně, nevlídně na nás hleděl a pak se krátce, pánovitým hlasem, zeptal:

"Kdo jste?"

Ani mne nenapadlo odpovědět na tuto otázku a také můj malý hadži mlčel. Černoch se skrčil za nás jako kuře, které tuší, že se nad jeho hlavou vznáší jestřáb.

"Kdo jste?" opakoval beduín ještě přísněji.

Halef vyskočil ze země, vytasil nůž a pokročil vstříc cizinci, kterému odpověděl:

"Sestup z koně, vezmi svůj nůž a braň se, pak se ihned dozvíš, kdo jsme! Polez z koně rychle dolů, abych tě zde mohl trochu poučit o zdvořilosti! Setkáme-li se s někým, je slušné nejdříve pozdravit a teprve, když se na uvítanou pojedlo, je možné klást otázky!"

"Na to nemám čas," zamručel cizinec. "Jsem bojovník statečného kmene Baggárů. Nacházíte se na našem území a mám tedy právo se vás ptát, kdo jste a co zde děláte."

"Dobrá, teď, když ses nám představil, dostaneš od nás odpověď. Tento muž, který se za mnou krčí, přichází z Dar foru a jde do Mekky poklonit se Alláhovi a vzývat Mohameda proroka. Tento veliký efendi vedle mne je světoznámý a nepřemožitelný hadži Kára ben Nemsí Emír. A já - víš, kdo jsem já?"

"Nevím!"

"Pak otevři uši a vyslechni s úctou mé jméno! Já jsem Hadži Halef Omar ben Hadži Abú'l Abbás ibn Hadži Dá-wúd al Gosara. Je tvoje jméno také tak dlouhé a krásné?"

Halef nebyl nijak pyšný a vyjmenoval-li všechny své předky, udělal to jen podle arabského zvyku, kde každý ke svému jménu připojuje nejméně ještě jméno otce a děda. Kromě toho byl Halef pohněván tím, že cizinec nepo-zdravil. Měl mne rád víc než všechno ostatní na světě a ne jednou, ale stokrát by pro mne nasadil svůj život. Já jsem byl pro něho ve všech ctnostech a ve všech dobrých vlastnostech pravým vzorem a nejslavnějším mužem na světě. Odtud jeho hněv, že ani já jsem nebyl uznán za hodného pozdravu, a proto se také rozkřikl Halef na cizince více než bylo třeba.

Ale Baggára se nedal zastrašit přísným a hněvivým tónem našeho malého hadži.

"Přicházím od vod Nilu a chci do pouště, kde jsou moji přátelé na lovu gazel. Nyní víte, kam jdu, a řeknete mi totéž o sobě."

"My přicházíme od Dar Abú Uma a chceme k řece."

"Ke kterému místu řeky?"

"To dosud sami nevíme!"

"Chcete snad navštívit cizího Muálíma el Milá el Me-fihija?"

Tato arabská slova znamenají učitele křesťanství. Byl by zde snad někde nablízku misionář? To mne ovšem velice zajímalo a proto jsem spěchal s odpovědí za Halefa:

"Ano, to chceme! Můžeš nám říci, kde se nachází?"

"Ovšem že mohu! Usadil se na ostrově Ába, aby sváděl věřící, kteří tam sídlí. Alláh ho zatrat'!"

"Ze které země přišel?"

"Z bilád el Ingiliz - ze země Angličanů. Pojedete-li odtud k severovýchodu, dorazíte k němu zítra ráno. Jste snad také prokletí křesťané?"

"Já jsem!" odpověděl jsem klidně.

"Pak ať tě dá Alláh usmazit v nejhlubším a nejžhavějším pekle! Pošpinil jsi mne!"

Muž pobodl svého koně ostruhami a pustil se dál směrem, kterým dříve jel.

"Sidi, mám se za ním pustit a zmrskat ho bičem?" ptal se mne hněvivě Halef a vytahoval z pasu svůj býkovec, zhotovený z kůže nějakého tlustokožce.

"Jen ho nech na pokoji! Takový člověk mne přece nemůže urazit."

"Máš pravdu, pane! Ty stojíš příliš vysoko než abys mohl slyšet, když na tebe zakváká žába. Takový ničema, který se ani nenaučil mít v pořádku svého koně. Všiml sis, že jeho koni schází jedna podkova?"

"Ano, na pravé zadní noze. Ale nestarejme se již o tohoto člověka!"

Baggárové jsou skvělí jezdci a přitom divocí a odvážní lovci, bojovníci i lupiči. Jsou považováni za nejnebezpečnější z arabských kmenů na horním Nilu, a opravdu se jim neděje tím žádná křivda.

Jestliže tedy tento jezdec měl špatně okovaného koně, neznamenalo to nepochybně nic jiného, než že měl velice

naspěch a proto svého koně nešetřil. Ale brzy se pro mne měla tato zdánlivě nepatrná okolnost stát velmi důležitou. Zvedli jsme se k další cestě asi ve dvě hodiny, ale nejeli jsme k severovýchodu, jak nám bylo řáděno, nýbrž k východu, stejným směrem, kterým jsme chtěli jet dříve, protože to byla nejkratší cesta k řece, po jejímž břehu jsme se pak mohli dostat k ostrovu, na němž podle tvrzení toho muže se nacházel anglický misionář.

Cesta nás vedla jako dosud přes pustou, vyprahlou step. Půda byla tvrdá, drtila se však pod kopyty našich koní na prach. Nebylo tedy divu, že jsme si asi po hodině všimli stopy, která vedla od jihovýchodu. Byla široká a já ihned seskočil z koně, abych si ji prohlédl. Je to můj zvyk, že nikdy nenechám bez povšimnutí stopu s níž se setkám. Tento zvyk, který jsem si osvojil za pobytu mezi severoamerickými Indiány, mi již nejednou zachránil život a ještě častěji zdravou kůži. Po pozorném ohledání stopy jsem zjistil, že tu bylo nejméně šedesát koní i velbloudů, kteří se ubírali právě tím směrem k Nilu, jímž vedla i naše cesta.

Byli to patrně Baggárové. Ti používají k jízdě voly a jen na lovecké nebo válečné výpravy berou koně. Měli jsme tedy před sebou takovouto výpravu a šlo jen o to zjistit, jestli se vydala na lov nebo do boje. Uhadnout to nebylo nesnadné, neboť na hon se nebere tak mnoho velbloudů. Muži, kteří se touto cestou před námi ubírali, se tedy vraceli z válečné výpravy a protože v těchto končinách znamená válka loupež, zejména otroků, byl jsem přesvědčen, že jsme na stopě podobné výpravy. Ghazva říkají Arabové prostě tomu, co znamená přepadení černošské vesnice a odvedení jejího obyvatelstva do otroctví.

Stáli jsme ještě na stejném místě, když se k nám blížila od jihovýchodu tlupa jezdců, mající asi dvacet mužů. Hnali se tryskem po stopě, kterou jsme právě zkoumali.

"Pane, to jsou černoši!" oznamoval mi Halef. "Vidím již z dálky černou barvu jejich obličejů. Ke kterému kmeni asi patří? Myslím, že v této krajině nejsou jiní černoši než Šillukové!"

"Šillukové to nejsou. Ti bydlí jen na březích Nilu, ale ty, které vidíme přijíždět, přicházejí z vnitrozemské stepi. Protože se drží tak přesně této stopy, myslel bych, že to jsou pronásledovatelé lupičů, kteří se tudy vraceli z ot-rokářské výpravy."

"To bychom mohli být jimi nepřátelsky napadeni!"

"Musíme na to být připraveni, ale zůstaneme zde a počkáme na ně."

"Ne, ne, my utečeme, my se zachráníme!" zvolal náš černoch. "Já musím do Mekky, já chci žít! Já nechci být ani zastřelen, ani zabit! Alláh ať mě ochrání před devíti-ocásým ďáblem! Já jedu pryč. K čemu by měl můj kůň čtyři nohy, kdyby neměl běhat?"

A skutečně se chtěl dát na útěk, ale Halef mu rozzloben zastoupil cestu, chytil koně za uzdu a zvolal:

"Chceš-li utéci, běž po svých vlastních nohách a ne na našem koni, ty zbabělce! My zůstaneme zde!"

"Ale oni nás zabijí!" brebtl strachem černoch.

"Ani je nenapadne!"

"Ó, to si nemysli! Podívej, copak nevidíš, že nás chtějí obklíčit? Ó Alláh, Alláh! Ó bído, ó neštěstí, ó zármutku! Ó Mohameda a vy svatí kalifové, smilujte se nad mým tělem i duší a vezměte je do své ochrany!"

Seskočil z koně a schoval se pod něho, kde se posadil a naříkal, aby vyčkal konce svých dnů. Odhodil nůž i kopí, aby se nezdálo, že by mohl mít nepřátelské úmysly.

Stalo se tak, jak černoch řekl. Jezdci se rozdělili na dvě tlupy a hnali se k nám, aby nás sevřeli. Díval jsem se na to klidně. Jen jediný z černých jezdců byl oblečen do vlněné košile, ostatní měli jen úzké zástěry. Jejich koně byli uhnáni a neměli skoro vůbec žádnou cenu. Nepochybně přicházeli z bahnitých nížin Bahr Zaráfu, Bahr al-Ghaza-lu nebo Bahr al-Džabalu, kde jsou velice špatní koně. Jejich zbraněmi byly nože, těžké dřevěné kyje a dlouhá kopí. Jen muž v košili měl pušku. Tento muž, patrně náčelník tlupy, byl pravý obr, měl mnohem vyšší a rozložitější postavu než já. Hluboké důlky od neštovic, které rozrývaly jeho obličej, mu dodávaly hrozné vzezření. Kromě toho měl on i všichni ostatní na čele tři jizvy, pocházející od zářezů nože. Tyto jizvy měly být mužnou okrasou a zároveň odznakem bojovníků. Jejich hlavy byly pomazány těstem uhněteným z popela a kravské moče, a to tak tlustě, že vypadali, jako by měli na hlavách čepice. Tato podivná pokrývka hlavy měla kromě zvýšení mužné krásy za účel ještě chránit hlavu před hmyzem. Podle zmíněných tří jizev na čele a helmic uhnětených z bláta jsem poznal, že mám před sebou černochy, kteří patří ke kmeni Nuérů.

Nechali jsme je tedy klidně provést zamýšlený manévř. Obklopili nás a já, když jsem opět vsedl na koně, uvolnil jsem jen svůj revolver a položil henryovku napříč přes kolena. Černoši s ohlušujícím řevem mávali nad hlavami kopími a kyji. Byl to skutečně kritický okamžik. Když uzavřeli kruh, poďobaný od neštovic postoupil kupředu a rázem všichni ztichli. "Kdo jste? Co zde děláte? Mluv rychle, jinak tě uškrtním!" osopil se na mne velitel prudce a mluvil přitom špatnou arabštinou, jak ji užívají Nuérové.

"Jsme cizinci a jdeme cestou míru," odpověděl jsem pohotově.

"Lžeš! Vy jste Baggárové," zařval na mne a přiblížil se koněm až ke mně.

"Mluvím pravdu! Nejsme Baggárové a vůbec žádní Arabové, ale Evropané."

"Pse, ty se mne odvažuješ klamat? Evropané mají obličej barvy vodní pěny, ty jsi však tmavý a chceš mne oklamat. Zadáším tě!"

Při těchto málo vlídných slovech po mně vztáhl ruce a já se ovšem musel bránit, což jsem však chtěl udělat tak, abych mu neublížil, zároveň však, abych si jednou provždy zjednal respekt. Pozvedl jsem se v sedle v tom okamžiku, kdy mne chtěl popadnout, zasadil jsem mu ránu pěstí do spánku, až zavrával.

Byla to ta pověstná rána, která mi v Americe mezi zálesáky zjedнала čestné jméno Old Shatterhand a která se nikdy neminula účinkem. Tak tomu bylo i zde. Obr byl na chvíli omráčen a já toho využil, popadl ho za pás a strhl k sobě tak, že ležel napříč přes mého koně. Levou rukou jsem ho přidržel, pravou rukou jsem vytasil nůž, nasadil jsem mu ho na krk a hrozivě zvolal k jeho lidem:

"Tiše stát! Hne-li se někdo z vás, probodnu ho! Bude-te-li potichu, nic se mu nestane. Jsem přítel Nuérů. Byl jsem mnoho týdnů u kmenů Eliábů, Luů a Agonků a stal jsem se jejich bratrem, vás však neznám. Jaké je jméno vašeho kmene?"

S touto otázkou jsem se obrátil na mladého, silného jezdce, který byl asi ze všech nejodvážnější, neboť jsem pozoroval, že své kopí sklonil jen proto, neboť viděl život náčelníka ohrožený mým nožem.

"My patříme ke kmeni Eliábů," odpověděl vzdorovitě.

"Pak mne musíte znát, neboť jsem byl s vámi u Bahr al-Ghazalu."

"Náš oddíl táhl do Bahr al-Ghazalu," odpověděl mladý muž.

"Slyšel jsem o tom. Vaším vůdcem byl Abú Zaubaa, nazývaný 'Otcem větrů', protože v boji vítězí rychlostí větru. On je nejsilnější a nejstatečnější ze všech bojovníků národa Nuérů."

"A přece jsi nad ním zvítězil ještě rychleji!"

"Já? Kdy?" ptal jsem se udiven. "Byl by snad tento můj zajatec Abú Zaubaa?"

"Ano, je to on, můj otec. Ty jsi silný a statečný jako Abú es Šidda,*) o kterém nám naši bratři v Bahr al-Dža-balu vyprávěli."

"Abú es Šidda? To jsem já. Eliábové mi dali toto jméno."

Mladý černoch byl tímto mým sdělením patrně překvapen a radostně zvolal:

"Ano, to se shoduje! Nebyl tento malý muž, stojící vedle tebe, nazván Abú Kalílin?"

"Ovšemže," odpověděl jsem.

Můj malý hadži Halef Omar měl totiž neobyčejně řídký knír, na který byl velice hrdý a pečlivě ho pěstoval, ačkoliv se skládal jen z několika málo vousků. Proto ho Eliábové pojmenovali "Abú Kalílin", což znamená "Otec několika" - totiž několika vousů, což ovšem mému malému fintilkovi příliš nelichotilo. Přesto však byl potěšen, že naše jména jsou tak známá a rychle se ozval:

"Ano, tak mne nazývali Eliábové. Vy mne tedy znáte a mého slavného sidiho také? Víte tedy, že jsme dva velicí hrdinové a že jsme bratry vašeho kmene, od nichž se nemusíte ničeho obávat?"

"Ano, vy jste naši přátelé a nejenže pustíte mého otce opět na svobodu, vy nám i pomůžete proti Baggárům. Dovolte, abych vás pozdravil jménem všech našich bojovníků!"

Pak přistoupil nejprve ke mně, potom k Halefovi, aby nám každému naplil nejprve do tváře, pak do pravé ruky. Tuto zdvořilost jsme mu ihned stejnou měrou oplatili. Slinu jsme nesměli setřít, ale museli jsme ji nechat zaschnout, neboť tento způsob pozdravu při veškeré své nechutnosti je důkazem svazku přátelství na život a na smrt, který nic na světě nedovede zrušit. Je to jeden z těch krásných zvyků, které si musíme nechat líbit, chceme-li žít mezi necivilizovanými národy a u nás doma bychom ho nepochybně oplatili pohlavkem.

Je samozřejmé, že jsme všichni seskočili z koní, přičemž jsem náčelníka pomalu spustil na zem. Jeho lidé se obávali, že jsem ho zabil, ale on se brzy vzpamatoval a když zaslechl, kdo jsem, rád mi odpustil. Nato bylo provedeno nové plivání, které, doufám, dnes, po tolika letech, nebude čtenáře naplňovat odporem vůči mé maličkosti, neboť mohu s klidným svědomím ujistit, že jsem se od té doby již několikrát myl.

Nikdo nebyl naší neočekávanou dohodou tak překvapen a potěšen jako náš černoch Marraba. Smál se nadšením celým obličejem, přičemž div že si nevykroutil oči z důlků a ukazoval chrup, který by i jaguárovi sloužil ke cti.

Nyní jsme se dozvěděli, že mé domněnky o ghazvě byly zcela správné. Byli jsme na stopě otrokářské výpravy, kterou Baggárové podnikli do Bahr al-Ghazalu. Oddíl Eliábů-Nuérů tam nebyl příliš početný a kromě toho byli právě dospělí muži na lovu. Baggárové tedy při přepadení vesnice nenarazili na žádný odpor. Podle hrozného zvyku otrokářů byli staří lidé a malé děti prostě pobiti, mladší ženy, chlapci a děvčata pak odvedeni, aby byli prodáni do otroctví.

Otrokářství a hon na otroky je ovšem za našich dnů dost nebezpečným zaměstnáním, neboť obchod s otroky je nadobro zakázán, ale přesto se vždy ještě najde příležitost i možnost najít pro své "černé zboží" dost kupců. Přepraví-li se transport přes Nil a nachází se na jeho východním, totiž pravém břehu, považuje se podnik za zdařený. Tam má černoch svou průměrnou cenu šedesáti korun, která je tím větší, čím dál přicházíme na sever. Nebezpečí, o němž jsme se zmínili, není ovšem příliš velké. Jsou zde úředníci, kterým je dáno k dispozici dostatečné vojsko, aby podnikali výpravy proti otrokářům, ale kdo zná spolehlivost a věrnost těchto lidí ví, že za přátelský zlatý nebo stříbrný stisk ruky dovedou nevidět i neslyšet, kdykoliv se jim to dobře hodí. Nejhorší při těchto lovech na otroky je, že na každého schopného černocha, který se dostane na trh, připadají průměrně tři zabití. Afrika ztrácí tímto způsobem ročně dva miliony lidí, kteří jsou právě tak jako my božími obrazy a právě tak jako my cítí radost i žal života!

Eliábové, když se vrátili z lovu domů, našli svou vesnici spálenou a mezi troskami mrtvol starců i nemluvnat. Zmocnilo se jich hrozné zděšení, po kterém následoval šílený vztek a touha po pomstě. Ozbrojili se a zásobili potravinami jak jen to bylo možné a pak se pustili na svých, lovem již dost utmáčených zvířatech, za otrokáři. Bohužel, nebo spíš bohudík - se jim je dosud nepodařilo dohonit. Zajisté by podlehli, neboť Baggárové byli asi nejen lépe vyzbrojeni, ale i početnější.

Abú Zaubaa, velitel Eliábů, mi to všechno vyprávěl, zatímco jeho lidé, pohroužení do ponurého mlčení, seděli kolem. Když skončil, vyskočil ze země a zvolal:

"Tedy vzhůru na koně, muži! Musíme si pospíšet, jinak přijdeme pozdě."

"Počkejte ještě," zadržel jsem ho. "Máte ještě dost času."

"Dost času? Emíre, myslíš to vážně? Dostanou-li se zajatci přes řeku, jsou pro nás ztraceni!"

"Nikoliv. Stopa, kterou zde vidíme, je přes jeden den stará. Včera v poledne táhli zde kolem a do večera mohli dorazit k řece. Chtěli-li otroky ihned přeplovit přes řeku, pak se to již stalo a my nemůžeme na věci nic změnit. Jestliže však měli důvody pro to, aby se tak nestalo, není vyloučena možnost, že vaši příbuzní jsou dosud na našem břehu."

"Právě proto musíme spěchat! Má duše touží po tom, abych ponořil svůj nůž do krve lupičů a vrahů!"

"Chceš, aby se jejich nože ponořily do tvé krve? Nacházíme se na území Baggárů, jejichž zdejší oddíl, Selí-mové, má nejméně pět set bojovníků, kdežto vás není víc než dvacet!"

"Myslel jsem, že nám chceš pomoci, emíre?"

"Ano, udělám to, jste přece můi bratři!"

"Nuže, slyšel jsem o tobě a tvém společníkovi, že nikdy nepočítáte nepřátele, i kdyby jich bylo na sta. Po-můžete-li nám, ničeho se nebojíme. Víím, že máš kouzelnou pušku, kterou můžeš střílet bez přestání a též bez nabíjení. Co je proti nám pět set Baggárů?"

Tím patrně myslel mou henryovku, kterou jsem sice mohl vystřelit pětadvacetkrát za sebou, ale k nekonečnu má přece jen trochu daleko. Odpověděl jsem mu:

"My ovšem nepočítáme nepřátele, neboť spoléháme vždy spíš na lest než na svou sílu. Má puška mi sice pomáhá získat velkou převahu nad nepřítelem, aleje mi proti mysli prolévat lidskou krev a nechci zabít lidi, mohu--li dosáhnout svého cíle jiným způsobem."

"Nechceš zabít?" zvolal užasle. "Copak tito psi zaslouží něco jiného než desateronásobnou smrt?"

"Jsem křesťan a my křesťané se nemstíme a ponecháváme pomstu nebo vlastně trest Alláhovi a soudcům. Kromě toho tito Baggárové mně neublížili a nepřisluší mi právo na jejich krev. Chceš-li, abychom vám pomohli, pak musíš poslechnout moji radu a je-li ještě možné vaše lidi zachránit, slibuji ti, že udělám všechno, abychom je zachránili. Nechceš-li se však řídit podle mé rady, pak jedte s Bohem dál sami, ale říkám vám předem, že si jedete pro smrt. Vás několik mužů mezi Baggáry bude jako dvacet šakalů mezi pěti sty hyenami."

Abú Zaubaa hleděl dlouho před sebe strnulým zrakem a také jeho lidé všichni mlčeli. Nuérové nejsou mohame--dány, ale pohany, a proto pro ně byly mé mírné křesťanské názory naprosto nepochopitelné. Podle jeho mínění volala krev po krvi. Proto jsem mu přispěl v jeho rozpacích na pomoc a naléhal jsem na něho:

"Vol mezi lstí a násilím, mezi námi a ničím! V prvním případě se podaří otroky nepochybně osvobodit, v druhém jsou ztraceni oni a vy jistě i s nimi."

"Dovol, emíre, abych se nejdřív poradil se svými bojovníky!" prosil sklíčený náčelník.

"Udělej to, já zatím počkám," řekl jsem a s Halefem jsme se vzdělili, abychom je nevyrušovali.

Zanedlouho nás volali k sobě a když jsme se dostavili do rady, všichni Nuérové se pozvedli a jejich vůdce mi řekl:

"Emíre, velice tě prosíme, abys nás neopouštěl! Chceme dostat zpět naše ženy, syny i dcery a uděláme cokoli nám poručíš. Nechceme prolévat krev, ale budeme jednat s Baggáry o krevní výplatu. Teprve když nám obojí odepřou, budeme s nimi bojovat i v tom případě, kdybychom měli všichni do jednoho padnout. Co uděláš ty, emíre?"

"Budu bojovat s vámi, protože jste moji bratři."

"Buď tedy naším šejkem a emírem, pane! Půjdem za tebou."

"Dobrá, ale žádám veškerou poslušnost. Každý můj rozkaz musí být řádně a ihned splněn, jinak naše akce skončí zničením nás všech."

Nasedli jsme zase všichni na koně a pustili se po stopě, já napřed a Halef po mém boku. Nuérové jeli za námi a bavili se, jak jsem zaslechl i pozoroval, vyprávěním o nás i o nadějích, které do nás tito ubožáci vkládali.

II. KAPITOLA

ABÚ EL MAVADDA

Aby čtenář pochopil, že já a hadži Halef Omar jsme udělali na Nuéry tak mocný dojem, že se mým rozkazům naprosto podřídili, připomínám, že africký domorodý černoch pokládá Evropana za nadanějšího, nebo docela vyššího tvora než je on sám. V Americe zcivilizovaný černoch, který již měl příležitost poznat bělochy po všech stránkách, světlých i stinných, nehledí ovšem na našince s tak uctívou a zbožnou hrůzou. Vedle toho padlo na váhu i to, že jsme kdysi u Bahr al-Džabalu měli několikrát příležitost prokázat svou statečnost, kromě toho pak měl Halef ve zvyku, že kdykoliv s někým o mně mluvil, líčil mne jako nejslavnějšího učence, nejvíťežnějšího vojevůdce, největšího boháče - zkrátka stvoření po všech stránkách a dobrých vlastnostech nejznamenitější. Mnohokrát jsem mu takové vychvalování zakázal, ale jak je marné zakazovat nedobrému a pomlouvačnému sluhovi, aby svého pána pomlouval, tak si také nedá dobrý sluha zakázat, aby o svém pánovi mluvil dobře.

Halefovo vyprávění šlo od úst k ústům a podle zvyku, zakořeněného na celém světě, k tomu každý něco přidal, až jsem se nakonec v očích posledního posluchače musel jevit jako přímo báječné a nadpřirozené stvoření. Nebylo tedy divu, že se Nuérové tak ochotně podřídili mému velení. A bylo to jejich štěstí, neboť kdyby se chtěli za Baggáry pustit podle svého původního úmyslu, vrhli by se do neodvratné záhuby.

Byla asi hodina po našem odjezdu, když jsem zpozoroval stopu jezdce, která zabočovala z levé strany do našeho směru cesty. Seskočil jsem, abych ji prohlédl a ihned jsem poznal, že koni scházela pravá zadní podkova. Když jsem to řekl Halefovi, vykřikl:

"To byl ten Baggár, se kterým jsme mluvili! Patrně se vrátil k řece. Proč však udělal tak veliký oblouk?"

"Nechtěl, abychom ho viděli," odpověděl jsem mu. "Nemáme vědět, že jel ke svým lidem, aby je před námi varoval."

"Je-li to tak, pak se musíme mít napozoru, sidi! Budou na nás čekat někde v záloze, aby nás přepadli."

"Nás přepadnout," zasténal náš černoch plný úzkosti. "Ó Alláh, Alláh, chraň nás před devíticásým ďáblem! Zastřelí nás, zapíchnou, nebo rozsekají!"

"Neboj se," těšil jsem ho. "Ten Baggára si jistě myslel, že jsme se podle jeho rady pustili přímo k anglickému misionáři. Nepochybně nás tedy budou čekat na té straně, ale ovšem marně, protože my pojedeme stále k východu a budeme se držet stopy otrokářů. Jedme dále!"

Pokračovali jsme zase ve své jízdě a asi po půl hodině jsme spatřili jezdce, který nám přicházel vstříc. Seděl na

jezdeckém velbloudovi a jiného, zatíženého břemeny, vedl vedle sebe. Když nás spatřil, nezalekl se, naopak zamířil přímo k nám. Balíky, které jeho velbloud nesl, byly svázány do rákosových rohoží.

Dorazil až k nám, zadržel svého velblouda, položil ruku na prsa jako pozdrav a řekl:

"Salám! Dovolíte mi otázku, kterou má ústa chtěji vyslovit?"

"Salám," odpověděl jsem, "jsme ochotni dát ti žádanou odpověď."

"Pak mi tedy řekněte, kdo jste a odkud přicházíte?"

Tento muž, jak se zdálo, nebyl domorodec a jeho obličej, který nesvědčil o velké inteligenci, nevzbuzoval právě důvěru. Nesměl jsem mu tedy povědět pravdu.

"Patříme ke kmeni Rizekatů, přicházíme od hory Tu-gur a chceme přes Nil, abychom navštívili své přátele beduíny a Abú Rútu."

"Neviděli jste snad dva jezdce a černocho, kteří tábořili ve stepi?"

Patrně myslel mne, Halefa a našeho Fori-negra.

"Ano," přisvědčil jsem, "viděli jsme je ve stepi, ale jeli již zase dál."

"Nevíte kam jeli?"

"Myslím, že k ostrovu Ába, aby navštívili křesťana, který tam bydlí."

"To se shoduje, a proto ti věřím," zvolal muž. "Ti běloši však nenajdou toho, kterého hledají, neboť on nebydlí na ostrově Ába, ale v Om Išrínu."

"Ale proč jim lhali a poslali je na ten ostrov?"

"Protože jsou to psi, kteří chtějí kousat. Však je již postaráno o to, aby byli zneškodněni."

"Víš jistě, že křesťan, o němž jsi mluvil, bydlí v Om Išrínu?"

"Ovšem že to vím, neboť je misionářem a já jsem jeho sluha. Přišel jsem s ním sem z Chartúmu a dnes mne posílá do Tasínu, kde mám odevzdat tyto balíčky."

"Co obsahují?"

"Bible v arabské řeči."

"Jak se jmenuje ten misionář?"

"Gibson, zde mu však říkají Abú el Mavadda, což znamená 'Otec lásky', protože hlásá učení lásky, podle něhož máme všechny lidi milovat. Chcete-li ho vidět, najdete ho jistě v Om Išrínu."

"Jak daleko je tam?"

"Jedte dál po této stopě a před večerním soumrakem budete na místě."

"Co je to za stopu? Kdo tudy jel?" ptal jsem se, neboť jsem chtěl vyzkoušet upřímnost tohoto mluvky.

"Je to přece stopa výpravy, kterou podnikli Baggárové k Nuérům, aby pochytili otroky. Vrátili se s hojnou kořistí."

"Nevíš, kde se nacházejí otroci, které přivedli?"

"Na malém ostrůvku, který leží v řece nedaleko Om Išrínu. Neřekl bych vám to, kdybyste nepatřili ke kmeni Ri-zakatů, kteří jsou přáteli Baggárů. Ale nyní musím již dál - žijte blaze, poroučím vás do ochrany Alláha!"

"Alláh buď s tebou a dej ti štěstí a úspěch na tvé cestě!" opakoval jsem jeho pozdrav na rozloučenou.

Když se ten muž od nás vzdálil, řekl malý Halef, který se spokojeně usmíval:

"Sidi, tento chlapík je pěkný hlupák! Mohl si přece domyslet, že my jsme ti dva muži, na které se ptá. Pěkně nám vyzvonil všechno, co jsme potřebovali vědět. Je jisté, že jeden oddíl Baggárů se odebral na ostrov Ába, aby nás tam přátelsky uvítal. Co zamýšlíš udělat, sidi?"

"To ti povím, až poznám okolí v Om Išrínu."

"V každém případě však otroky osvobodíme?"

"Ovšem! Nyní však jedme dál."

V oněch končinách slunce zapadá již v šest hodin odpoledne. Podle evropského času bylo nyní asi půl páté a my měli k mišrá, totiž přístavišti, u něhož se nacházel Om Išrín, ještě asi půldruhé hodiny cesty.

Brzy jsme začali pozorovat, že se blížíme k Nilu. Vlhký vzduch zde vylákal z půdy přece jen trochu zeleně, která byla zpočátku jen skrovně rozseta po tvrdé půdě, ale pomalu houstla a stávala se šťavnatější. Zanedlouho jsme již spatřili i jednotlivé keře a na východním obzoru se objevila černá čára, ve které jsme poznali les, jenž lemuje břehy Nilu.

Protože se nám jednalo především o to, abychom zajatce vysvobodili Istí, nesměli jsme vpadnout přímo do miš-rá.

Odchýlili jsme se tedy přibližně na půl hodiny cesty před cílem vpravo, abychom přišli k řece nad Išrínem a někde se tam dobře ukryli. Okolnosti, o nichž jsme předem neměli ani nejmenší tušení, mohly teprve určit naši další taktiku.

Museli jsme se vyvarovat každého setkání s Baggáry a bylo tedy příjemné, že jsme přišli k místu, které bylo hojně porostlé křovím a tak nás skrývalo před zraky těch, které jsme hledali, ale od nichž jsme nechtěli být viděni. Pak jsme přišli do vysokého lesa, kde jsem Nuérům poručil, aby se dobře ukryli. Sám jsem jim našel vhodné místo, načež jsem rozkázal, aby počkali na můj návrat a chovali se co možná tiše. Potom jsem se pustil s Halefem směrem k přístavišti.

Přístav Om Išrín byl obydlen a bylo zde nejen vhodně upravené místo k přistávání plavidel, ale i k napájení stád. Když jsme přišli až na pokraj lesa, spatřili jsme napravo před sebou širokou hladinu Nilu, kdežto přímo před námi ležely chýše a stany Baggárů.

Právě nyní sháněli obyvatelé vesnice svá stáda k řece, aby je zde napojili. Asi šedesát metrů od břehu byl malý ostrůvek, zarostlý na pokrajích hustým rákosím. Tam se patrně nacházeli zajatci a jejich hlídači. O něco výš byl u břehu upevněn veliký vor, který mohl unést nejméně padesát osob.

Leželi jsme pod mohutným stromem, který své větve skláněl hluboko k zemi a tak poskytoval vhodný úkryt. Řekl jsem tedy Halefovi:

"Vrátíme se nyní zase k Nuérům. Já pojedou sám do miš-rá, kde se budu vydávat za kupce. Ty se pak vrátíš zase k tomuto stromu, který si dobře zapamatuj! Budeš zde čekat tak dlouho, až k tobě přijdu a povím ti, co dále podnikneme."

"Sidi, to je nebezpečné! Nechtěl bys mne raději vzít s sebou?"

"Nikoliv, ty musíš zůstat s Nuéry, kteří jsou nespolehliví jako malé děti."

"Ale stane-li se ti nějaké neštěstí - -"

"O mne se neboj! Znáš mne přece a víš, že se dovedu sám o sebe dobře postarat."

"Vím to, pane, ale občas se může i nejstatečnější člověk přepočítat. Ale staň se, jak poroučíš, to ti však slibuji, že bude-li ti jen vlas zkřiven na hlavě, strašně se Bag-gárům pomstím!" Vrátili jsme se ke svým černým přátelům. Vypůjčil jsem si koně a dlouhou pušku jejich vůdce, protože podle mého koně a pušky by mne Baggárové třeba poznali.

Nemusel jsem se obávat, že se setkám s mužem, který nás ve stepi tak pěkně navedl, kudy máme jet k misionáři, protože on sám jel k ostrovu Ába, ale bylo možné, že nás svým společníkům popsal.

Když jsem udělal Halefovi a Nuérům potřebné rozkazy i pokyny, jak by se měli v různých případech zachovat, vyjel jsem z lesa a vrátil jsem se kus cesty směrem, kterým jsme přišli. Potom jsem zamířil k mišrá. Když jsem dorazil na místo, slunce právě zacházelo.

Prohlédl jsem si nejdříve pozorně místo, kde se pásli koně, skot i ovce. Zejména dobře jsem si prohlédl koně, protože jsme je po osvobození zajatců mohli potřebovat.

Pokud jsem povrchním odhadem mohl zjistit, měla osada asi dvě sta obyvatel, z nichž nejmladší, totiž děti, jak-mile mne spatřily, s velkým křikem se hnaly ke mně. Zeny zvědavě hleděly pootevřenými dveřmi, muži se pak sestoupili dohromady, mlčky mne očekávali a upírali na mne své tázavé pohledy.

"Salám alejkum," pozdravil jsem hlasitě. "Který z vás je šejkem tohoto tábora?"

"Šejk zde není," odpověděl šedobradý stařec. "Co od něho chceš?"

"Jsem Selím Mefarek, kupec z Tomatu na řece Sedit a chci ho prosit, abych směl u vás zůstat přes noc."

"Čím obchoduješ?"

"Veškerým zbožím, které se mi namane, ať má jakoukoliv barvu," odpověděl jsem s narážkou na otroky.

"Také černým?" ptal se stařec a významně přimhouřil oči.

"Ano, právě tím nejraději!"

"Pak jsi nám vítán a budeš pohoštěn u nejvzácnějšího muže z našeho ležení. Sestup, doprovodím tě k Abú el Ma-vaddovi!"

To bylo to, oč jsem nejvíc stál: měl jsem se seznámit s misionářem! Byl jsem ovšem velice dychtivý spatřit tohoto tajemného muže, který hlásal náboženství lásky a byl v táboře otrokářů tak oblíbenou osobností.

Misionář obýval dost velikou chýši, jejíž stěny byly uplácány z bláta. Vyšel nám vstříc, když jsme se blížili k jeho dveřím. Byl to dlouhý, hubený člověk s obličejem tvrdých, nevlídných rysů, který se snažil tvářit velice velebně. Byl oblečen do černého burnusu, prohlédl si mne důkladně ostrým zrakem a když slyšel mé jméno a zaměstnání, řekl lánanou arabštinou:

"Buď mi vítán, Selíme Mefareku! Vejdi ke mně! Snad bude tvůj příchod pro nás i pro tebe prospěšný."

Když jsme sami dva vešli do jeho chýše, spustil rohožku, která zakrývala vchod dovnitř a nahrazovala tak dveře, načež rozsvítil hliněnou lampu naplněnou sezamovým olejem.

Při mdlém světle lampy jsem spatřil na stěnách kříž s obrazem Krista a několik chatrných obrazů z biblické dějepavy.

Posadili jsme se. Muž mi podal dýmku a tabák, sám si také zapálil a začal rozhovor, jehož účelem bylo náležitě mne vyzkoušet. Podařilo se mi velmi dobře oklamat tohoto výborného "Otce lásky". Když jsme byli hotovi, byl zcela přesvědčen, že jsem dokonalý otrokář a pln důvěry mi řekl:

"Ty jsi muž, kterého právě potřebujeme! Máme zde dvacet osm otroků, které chceme prodat."

"Pane!" zvolal jsem překvapen. "Nazývají tě Otcem lásky a řekli mi, že jsi misionářem. Myslel jsem, že křesťané nesmějí brát lidi do otroctví ani je prodávat?"

"Otec lásky" se zasmál odporným, suchým smíchem a řekl:

"Černoši přece nejsou žádní lidé. Oni nemyslí a necítí jako my. Pro ně je velkým dobrodiním, dostanou-li se do otroctví.

Ano, jsem křesťan, ale misionář nejsem. Dělá to jen kvůli tomu, abych oklamal slidiče, kteří pátrají po otrokářích.

Nikoho nenapadne, že tam, kde bydlí misionář, se chytají otroci. Od té doby, co jsem zde já, daří se Baggárům jejich obchod dobře a mně také. Sám slavný rajjis efendinā se nechal mnou oklamat. Slyšel jsi již o něm? Je to vysoký úředník místokrále a nemá na práci nic jiného než stíhat otrokáře a obchodníky s otroky. Velice mnoho jich již chytil a trestem vždy byla smrt. Jeho pomocníkem byl před časem jistý Němec, nazývaný Kára ben Nemsí, kterého doprovází jakýsi hadži jménem Halef Omar. Ti dva se dnes zase objevili ve zdejší krajině. Náš šejk se s nimi setkal a poznal je, neboť mu řekli

svá jména. Neprozradil jim ovšem, že je dobře zná a vylákal je na místo, kde budou chyceni. Táhl tam již s velkým počtem bojovníků."

Toto všechno, co mi pobožný muž vyprávěl, bylo pro mne ovšem nadmíru zajímavé. Ten Baggára, s nímž jsme se setkali, byl tedy sám šejk. Jaké to bylo pro mne štěstí, že zde nyní nebyl!

Je snadné si domyslet, s jakými pocity jsem hleděl na Angličana, totiž na tohoto člověka, který se za Angličana vydával, ale nepochybně jím nebyl. Ovšemže jsem si dával pozor, abych se jediným slovem nebo pohledem neprozradil a tak ztratil jeho důvěru, která ho činila velice sdílným. Pák jsme uzavřeli obchod. Dohodli jsme se na třech stech piastrů za každého z těch osmadvaceti zajatců. Deset Baggárů mi je mělo převést přes řeku do Kar-kogu, kde jsem měl zaplatit kupní cenu a odměnu honákům, totiž průvodcům. Ale to se nemělo stát dříve než se vrátí šejk, jehož svolení bylo nezbytné. Angličanovi jsem měl před odjezdem tajně vyplatit za každého otroka dvacet piastrů.

Když bylo toto jednání skončeno, odebrali jsme se ven, kde hořelo několik ohňů, neboť se zatím úplně setmělo.

Baggárové se radovali, když slyšeli o uzavřeném obchodu, který byl pro ně velice výhodný. Zabíli několik skop-ců, kteří byli ihned napíchnuti na rožně a přinesli několik velikých džbánů opojné merisy.

Zajatcům dopravili večeri na ostrov na malém voru. Přeplavil jsem se tam také, což bylo ovšem zcela pochopitelné, neboť jako kupec jsem měl přece právo podívat se na koupené zboží. Zajatci byli přivázáni ke kůlům a střeženi třemi Baggáry. Jejich večere se skládala z tvrdých vdolků upečených z mouky semleté ze zrn rostliny zvané durra. Když jsme se zase vrátili na břeh, vyhledal jsem nenápadně strom, pod nímž na mne čekal Halef. Rozkázal jsem mu, aby mne zde o půlnoci očekával se čtyřmi Nuéry a pak jsem se vrátil do ležení.

Baggárovi jedli a pili, přičemž jsem měl příležitost zase jednou obdivovat, jaké množství potravin dovede beduín spořádat. Seděl jsem s Otcem lásky před jeho chýší, snědl několik kusů masa a vypil trochu čerstvé vody. Vyprávěl mi o sobě různá dobrodružství, z nichž jsem mezi řádky vyčetl, že byl ztraceným synem a ničemným dobrodruhem, jemuž nebylo na světě nic svatého. Později přišla řeč i na rajise efendíná a jeho pomocníka Karu ben Nemsího. Angličan ovšem ani netušil, že Kára ben Nemsí stojí nebo sedí před ním, jinak by se asi sotva nechal strhnout k hlasité hrozbě:

"Běda tomuto muži a jeho Halefovi! Zítřejší budou zajati a ihned pověšeni."

"Hm," řekl jsem povážlivě. "Podle všeho, co jsem o těch dvou slyšel, jsou to odvážní a chytří chlapíci, a opravdu nevím, podaří-li se vám je chytit! Co když oni chytí vašeho šejka?"

"Co tě to napadá! Říkám ti, než zítra zapadne slunce, budou oba posláni na onen svět!"

"Divím se, že si něco takového přeješ ty, ačkoliv jsi přece také křesťanem jako ten Kára ben Nemsí."

"Ano, přeji si to, chci to a přičiním se o to, protože taková neřest musí být vyplněna!"

Jak rád bych mu odpověděl způsobem, jaký zasluhoval, ale opatrnost velela, abych dělal jako bych s ním docela souhlasil.

Když jsme si dost popovídali, šel povedený misionář do své chýše spát, kdežto já prohlásil, že se vyspím pod širým nebem. Protože mne považoval za domorodce, zvyklého na jedovaté výpary řeky, nebylo mu to vůbec nápadné.

Kolem půlnoci v ležení všechno ztichlo a Baggárovi vlezli do svých chýší a stanů, u ohňů zůstali jen strážci stád, která se nacházela na vyvýšeném místě břehu. Čekal jsem ještě nějakou chvíli a pak jsem se plížil ke smluvnému místu, kde mne očekával Halef se čtyřmi Nuéry. - Sdělil jsem jim svůj plán.

Kromě velkého voru leželo u břehu několik menších loďek, které se v této krajině užívají. Jejich boční stěny byly drženy pohromadě jen lýkovými prova2y. Chtěl jsem v jedné z těchto loďek přelout na ostrov. Po čtvrt hodině měl jet za mnou Halef se čtyřmi Nuéry a přistát u jižního cípu ostrova. Především bylo nutné zneškodnit ty tři hlídače. Až by se to stalo, pak už by jen zbývalo rozvázat zajatce a pomoci velkého voru je přepravit na břeh.

Hvězdy jasně svítily. Jejich zrádný třpyt se nám mohl stát osudným, ale naštěstí se již začala tvořit lehká mlha, která brzy zhoustla tak, že pro nás byla bezpečným zákrytem.

Když jsem se přesvědčil, že nejsem pozorován, sedl jsem do lodičky a vesloval k ostrovu. Jeden z hlídačů na mne volal, ale upokojil se, když jsem se mu ohlásil. Byl jsem teď již skoro majitelem těchto otroků a měl jsem právo být u nich přes noc. Přistoupili k nám i druzí dva strážci. Tři rány pažbou pušky, zasazené jim rychlostí blesku, srazily všechny tři do trávy. Když přišel Halef, byli svázáni a do úst jim byly dány roubíky, aby nemohli volat. Pak jsme sundali otrokům pouta, když jsme je ještě předtím upozornili, že musí zachovat úplné ticho. Ubožáci hrozně trpěli a tím větší ovšem byla jejich radost, když slyšeli, že přišli jejich lidé, aby je vysvobodili.

Když to bylo obstaráno, přeplavilo se nás šest na druhou stranu pro velký vor. I to se nám v mlze podařilo bez nějaké překážky a nepozorovaně. Zanedlouho už byli všichni černoši i s námi na voru a my se pustili volně po proudu, abychom přistáli u břehu trochu níž, pod přístavem Om Išrínu. Vystoupili jsme bez nehody na břeh, načež jsme museli obejít tábor Baggárů velikým obloukem až k místu, kde byli v lese ukryti bojovníci Nuérů.

Jásot, jaký nastal, když se osvobození setkali se svými spolubratry, nelze popsat. Bylo nutné zakročit s veškerou rozhodností, aby bylo zjednáno ticho. Když se tak stalo, odplížil jsem se s Halefem k místu, kde byli koně střeženi dvěma beduíny. Ti seděli u ohně a protože netušili ani nejmenší nebezpečí a následkem toho nedávali pozor, co se kolem nich děje, nebylo těžké je omráčit. Připlížil jsem se k nim - dvě rány pažbou pušky - a zbyl již jen úkol pro Halefa, svázat je a ucpat jim ústa. Pak jsme zavolali Nuéry, aby si vzali potřebné koně. O koně ovšem nebyla nouze. Hůř to bylo se sedly, která se nepochybně nacházela v chýších jejich majitelů.

Naštěstí byli Nuérové, ženy i děti, vesměs dobří jezdci a mohli se obejít i bez sedel. Nejdřív jsem se snažil, abychom se co nejrychleji vzdálili od mišrá. Když jsme dojeli tak daleko, že nebyla obava, že by naše hlasy mohly být v ležení Baggárů slyšeny, rozkázal jsem zastavit a sejít se k poradě. Předtím jsem dovolil Nuérům, aby se přivítali se svými osvobozenými soukmenovci, pokud to dříve pro můj zákaz nemohli udělat. Toto přivítání bylo tak hlučné a srdečné, že mi přitom až brněly uši.

Při válečné poradě bylo jednomyslně uznáno, že není možné, aby se Nuérové odebrali přímo do svého domova. K tak daleké cestě nebyli vyzbrojeni ani zásobení potravinami. Také jsem je nemohl doprovodit, protože má cesta vedla opačným směrem, totiž k severu. Tam ležela, asi den cesty od mišrá, vesnice El Káva, kde se nacházelo největší vládní skladiště na bílém Nilu. Tam mohli Nuérové najít nejen potřebnou ochranu, ale i podporu a alespoň částečnou náhradu toho, co jim Baggárovi zničili a uloupili. Tak tedy přijala válečná rada, kterou jsem ostatně svolal, jen abych šetřil velitelskou hodnost statečného

Abú Zaubaa, ochotně můj návrh a Nuérové se se mnou vydali do vládní stanice.

Bylo již ranní šero, když jsme se vydali na cestu. Jeli jsme co možná nejrychleji, neboť se dalo očekávat, že Baggárovi se pustí za námi. Bohužel pro Nuéry bylo dost špatné, že jeli bez sedel. Tak se stalo, že již po třech hodinách jsme spatřili Baggáry, kteří se za námi hnali šílenou rychlostí. Bylo jich asi čtyřicet a byli dobře ozbrojeni.

"Ať přijedou!" hrozil náčelník Nuérů Abú Zaubaa a mával svou dlouhou puškou. "Všechny je pobijeme."

"To si nemysli," napomenul ho Halef. "Ty jsi statečný bojovník, ale čím jsou vaše nože a kopí proti jejich puškám, jejichž kulky letí dál než vy můžete dohodit svými oštěpy? Bude vám muset pomoci můj sídli se svou hen-ryovkou!"

"Jak by mohl?"

"To ihned uvidíš," vpadl jsem do jejich hovoru a zadržel svého koně. "Poruč ženám a dětem, aby jely dál a zůstaň se svými Nuéry stát za mnou."

Stalo se, jak jsem poručil a Nuérové v dost bojovné náladě, která vzhledem k jejich bídné výzbroji zasluhovala veškerou úctu, se seřadili v šik.

Seskočil jsem z koně a s puškou v ruce sám jediný jsem kráčel vstříc Baggárům, kteří se k nám rychle blížili. Sotvaže se první jezdci přiblížili na dostřel, vypálil jsem za sebou pět ran. Pět předních koní se svalilo k zemi. Střílel jsem totiž jen na koně, neboť jsem nechtěl zbytečně prolévat lidskou krev. Pronásledovatelé se hnali dál, ale když zase pět nebo šest koní kleslo, přece jen se zarazili. Využil jsem tedy tohoto okamžiku, abych nepozorovaně vsunul do zásobníku své opakovací desítky kulek. Bag-gárové zuřivě řvali nebo se radili, co dělat, přičemž jsem je slyšel několikrát hněvivě opakovat jméno Selím Me-farek.

Pak z jejich středu vyjel Otec lásky, který byl s nimi, přiblížil se k nám o několik kroků a dával znamení, že s námi chce vyjednávat.

"Co to znamená?" zvolal na mne hněvivě. "Nejprve koupíš otroky, aniž bys je hotově zaplatil, pak je osvobodíš a ještě nám uloupíš naše koně!"

"Mýlíš se," odpověděl jsem se smíchem. "Otroky koupil Selím Mefarek, ne já!"

"Ty jsi přece Mefarek!"

"Ne. Ten byl u tebe včera. Já jsem Kára ben Nemsí a zde vedle mne stojí hadži Halef Omar. Měli jsme dnes před západem slunce odejít do pekla. Nevíte snad, Mr Gibson, kde vy se budete v tu dobu nacházet?"

Gibson na mne okamžik zděšeně hleděl, ale brzy se vzpamatoval, hrozně zaklel a zvolal:

"Ty jsi tedy ten pes? Půjdeš tedy do pekla ještě dřív - a to hned!"

Rychlostí blesku přiložil k lici pušku, ale ještě rychleji se ozval výstřel za mnou. Gibson vykřikl, puška mu vypadla z ruky a bez ducha se skácel z koně k zemi. To Abú Zau-baa vystřelil v pravý okamžik a trefil ho přímo do srdce.

Když to Baggárové spatřili, vrhli se s divokým pokřikem zase na nás -- Nepřišli však daleko, neboť má puška mezi nimi zle řádila a také Halef Omar pomáhal svým revolverem, ze kterého mohl šestkrát vystřelit. Padlo deset, dvanáct koní i s jezdci - a to pomohlo. Muži, kterým byli zastřeleni koně, se zvedli ze země a s divokým křikem se hnali zpět, čímž byli zaraženi i zděšeni ostatní jezdci, kteří se nyní také obrátili na útěk.

Nuérové, když viděli své nepřátele utíkat, se chtěli vrhnout za nimi, ale já jsem je od tohoto marného pronásledování odradil.

Přistoupil jsem k Otci lásky a ohledal jsem ho. Byl nadobro mrtev - a jeho duše se již odebrala asi tam, kam posílal mne a Halefa a kam plným právem patřil on sám. Nechali jsme jeho mrtvolu ležet a jeli jsme dál.

Před večerem jsme dorazili do stanice El Káva, kde se ubohých Eliábů ujali úředníci, kteří jim opatřili potřebné zásoby a vypravili je do jejich domova.

Jak jsem se později dozvěděl, podnikli pak Nuérové veliké válečné tažení proti Baggárům, které donutili k zaplacení vysokého krevního výkupného za ty, kteří byli zabiti při poslední otrokářské výpravě.

Byla to skutečně poslední ghazva Baggárů, neboť ti se pak již nikdy neodvážili do území černochů na lov otroků. -
Es sábi

I. KAPITOLA

Celé tři týdny jsem se zdržel v Engyrieh, hlavním městě stejnojmenného maloasijského vilajetu, kam jsem původně jen nakrátko zajel rozloučit se se svým hostitelem. Byl jím nejvyšší pán provincie valí Saíd Kaléd pasa, jemuž dali jeho poddaní jméno Sert Jumruk, tedy Tvrdá pěst. Byl jsem za svého pobytu v Ankaře (Engyrieh) několikrát svědkem soudního jednání a dostalo se mi hodně důkazů, že jméno, které nosil, bylo právem zasloužené. Jeho bezohledná spravedlnost hraničila často s krutou přísností, ale právě proto byl pravým mužem pro toto těžké a zodpovědné místo. Obyvatelstvo ankarského vilajetu je velice různorodé. Mohamedánští sunnité i šiité, arménští i řečtí křesťané zde žijí ve stálém nepřátelství mezi sebou a proti sobě, a velice často se stává, že otázka, která víra je lepší, bývá řešena dýkami a noži. Kde jsou tak ostré protiklady, kde každý muž, dokonce i sotva dospívající chlapec, nosí zbraň a kde nadto ještě nemůže být ani řeči o počátcích vzdělanosti, tam je ovšem třeba pevná a tvrdá ruka, která by bezohledně a k násilnostem ochotné lidi držela na uzdě. Předchůdci paši Saída Kaléda byli slaboši, kteří přišli s obavami a s radostí odtud odešli. Tu si sultán vzpomněl na svého starého oblíbence a poslal ho do Malé Asie, aby tam zjednal pořádek. Starý Saíd Kaléd býval ferikem, tedy divizním generálem a na odpočinek se dostal následkem těžkého zranění. Přesto však s radostí poslechl pádišáhův rozkaz a ačkoliv nebyl ještě dlouho na svém novém působišti, byly již všude patrné účinky jeho vlády. Byl to systém hole, který Saíd Kaléd zavedl: na sta lidí dostalo výprask a kdo prolil krev, byl bez rozpaků pověšen. Tak nastaly v provincii trochu lepší poměry, i když zpočátku jen povrchně, neboť náboženská nenávisť uvnitř vřela dál. Pasa byl obávaný, dokonce nenáviděný, a já po celou dobu svého pobytu u něho nenašel jedinou osobu, o které bych se mohl domnívat, že je mu nakloněna.

Vůči mně byl pasa skutečně až neuvěřitelně laskavý. Několikrát denně se sám ptal po mém zdraví a jeho sluhové měli nařizeno, aby ihned splnili každé mé přání. Směl jsem ho navštěvovat v jeho kanceláři kdykoliv se mi zlíbilo a mohl jsem slyšet i vidět všechno, co se tam dělo. Večer jsme pak sedávali pohromadě, kouřili čibuk a bavili se rozhovorem o věcech, které ho zajímaly. Saíd Kaléd nebyl nijak zdrženlivý, jak bývají právo věrní Turci vůči "nevěřícím", ale projevoval mi důvěru, na které jsem si mohl opravdu zakládat.

Jak jsem přišel ke cti být hostem tohoto vysokého hodnostáře, zde nebudu líčit. Zmínil jsem se o tom jen proto, že jinak by se každému zdálo být nepochopitelnou důvěrou, kterou mi při mém odchodu projevil.

Odevzdal jsem svá nevelká zavazadla sluhovi s rozkazem, aby osedlal koně a připjal je vzadu k sedlu. Pak jsem šel k

pašovi, abych mu poděkoval za pohostinství a rozloučil se s ním. Saïd Kaléd ovšem věděl, že k němu přijdu a připravil se na to. V předsíni stáli dva obrovští a až po zuby ozbrojení Arnauti, kteří mne vojensky pozdravili a doprovodili ke vchodu do pašovy úřadovny. Obě prostory byly od sebe odděleny nikoliv dveřmi, ale jen tenoučkou mušelinovou záclonou, takže o čem se hovořilo v jedné z nich, bylo možné slyšet i v druhé. To pro mne ovšem nebylo ničím novým, ale i když mi tato okolnost jindy nevadila, dnes mi byla velice nepohodlná.

Valí stál u okna a hleděl skrz dřevěnou mříž dolů do dvora, kde bylo právě slyšet dusot mého koně. Sotvaže jsem začal odříkávat své poděkování, které podle orientálního zvyku musí být hodně dlouhé a květnaté, kynul mi pasa energicky, abych mlčel a ujišťoval mne, že by mu bylo velice příjemné, kdyby mne mohl hostit ještě déle. Po několika dalších zdvořilých frázích přikročil k oknu, ukázal dolů do dvora a řekl:

"Vidím tvého koně, efendi. Rád bych si jej nechal jako památku na tebe. Chtěl bys mi jej prodat?"

Rád bych mu jej nabídl darem, ačkoliv jsem zrovna neměl peněz nazbyt, ale takovou nabídku etiketa nepřipouštěla. Řekl jsem tedy:

"Jak si přeješ, ale cenu stanov sám! Koupím si nového koně."

"Toho ti není zapotřebí. Dám ti tenbih*) a kdekoliv se jím vykážeš, dostaneš pro sebe i pro své průvodce čerstvé osedlané koně, byt, stravu a všechno, co budeš potřebovat, a to zcela zdarma. Tento rozkaz platí nejen pro můj vilajet, ale i pro Adanu a Halab. Pak přijdeš ke kočovným Arabům, kde si velmi lacino můžeš koupit lepšího koně než zde u nás."

"Pro mé průvodce, pane? Já cestuji sám."

"Nikoliv. Oba Arnauti, které jsi venku spatřil, mají rozkaz, aby tě doprovodili až na hranice mé provincie a aby v každém ohledu o tebe pečovali. Jejich koně jsou již osedláni a také jeden pro tebe. V Jašah-hánu, Baltšiku nebo Denek Madenu si můžete zvířata vyměnit za nová, budeš-li chtít. Děkuji ti za dovození, abych sám stanovil kupní cenu za tvého koně. Tužil jsem to a připravil jsem již zde peníze. Přijmi je, prosím!"

Podal mi malý hedvábný sáček a spolu dokument, o němž se zmínil. Když jsem obojí s povinným díkem schoval do kapsy, pokračoval:

"A nyní bych tě rád poprosil o přátelskou službu, ačkoliv vím, že budeš kvůli mně nucen udělat dost velkou zájízdku. Ty chceš zajet do Karseri a jel bys nejlépe přes Sofular a Mudžur. Já mám však v Ūrgupu starého přítele, jemuž bych rád něco poslal. Uděláš to pro mne?"

"Milerád!"

"Povím ti tedy o co se jedná, abys věděl, že budeš mému příteli vítán, ačkoliv je to podivín, který žije zcela osaměle a je velkým nepřitelem křesťanů. Byl miralajem*) v sultánově vojsku, bojoval velice statečně a šel na odpočinek se ctí, nedostal však dosud žádnou penzi. Několikrát o ni žádal, ale kromě slibů nedostal až dosud nic. V Cařiha-dě bylo jeho výslužné po celých patnáct let pravidelně vypláceno, avšak dřív než se dostalo do jeho rukou, zmizelo v kapsách hodnostářů, kteří spravují sultánovu domácnost. Když jsem se stal valím v Engyrieh, obrátil se na mne a já oznámil celou záležitost přímo panovníkovi. Včera večer mi došlo nařízení - mám plukovníkovi ihned vyplatit výslužné za patnáct let i s úroky a úroky úroků. Kdyby tento rozkaz přišel jen o den dříve, svěřil bych peníze plukovníkovu synu, který zde náhodou u mne byl. Nyní bych však rád využil tvé laskavosti a ptám se tě, chtěl-li bys mi prokázat ochotu a donést výslužné mému příteli?"

"Velmi rád, když mi chceš tyto peníze svěřit."

"Ve tvých rukou jsou mnohem bezpečnější než v kapse ozbrojené estafety. Miralaj se jmenuje Osman bej a nebydlí v Urumdžili, ale v jeho nejbližším okolí. Známejší je tam jako abdal*) a chceš-li najít jeho bydliště, musíš použít toto jméno. Můžeš-li mu zamlčet, že jsi křesťan, udělej to, neboť on velice nenávidí vyznavače tohoto náboženství a má k tomu dost důvodů, neboť kříž mu způsobil největší neštěstí, které může potkat otce. Neposílám tě k němu jen proto, aby se tyto peníze dostaly bezpečně do jeho rukou, ale i proto, že - jak jsem tě poznal, doufám najdeš prostředek, kterým by bylo možné zmírnit jeho zármutek, neboť chceš-li, dovedeš mluvit tak, aby si tvá slova našla cestu k srdci poslouchajícího."

"Smím se tedy ptát jaký je to zármutek, o němž jsi mluvil?"

"Bude-li se ti chtít svěřit, řekne ti to on sám. Já si nedovolím dotknout se rány mého přítele ani co nejšetněji. Ovšem, když se dozví, že jsi křesťan, neřekne ti vůbec nic, proto se snaž zamlčet mu to. Dávám ti tuto radu také kvůli tvé vlastní bezpečnosti. Právě nyní je období, kdy se v oné krajině shromažďují poutníci, aby táhli do Damašku a odtud do Mekky. Je to doba náboženského vzrušení a nesnášenlivosti a protože se budeš setkávat s těmito poutníky na všech cestách, uděláš dobře, nedáš-li jim vědět, že jsi jiné víry."

Bylo to zajisté podivné, že tento vysoký hodnostář mne varoval před pravověrnými mohamedány, k nimž sám také patřil a že přesto raději svěřil obnos, zajisté ne nepatrný, mně, než mohamedánskému poslovi.

Setkání s poutníky mi nepůsobilo mnoho starostí. Spíš pro mne bylo nepříjemné, že ti dva Arnauti v předsíni slyšeli každé slovo našeho rozhovoru a věděli, že u sebe budu mít tak velkou sumu peněz. Byli to vojáci, z nichž jeden byl onbaši*), druhý pak caus**), a podle našich evropských názorů by tedy zasluhovali plnou důvěru, ale Arnaut je rozený lupič a jako takový náchylný k násilnostem i tehdy, je-li ve službě. Kromě toho je Arnaut, není-li křesťanem, nejfanatičtější mohamedánem. Bylo mi tedy přece jen poněkud nevolno při pomýšlení, že právě nyní, v době pouti, mám s tolika penězi zůstat několik dnů a nocí ve společnosti těchto dvou mužů, jejichž temné pohledy nevzbuzovaly důvěru. Řekl jsem to valímu, ovšemže šeptem, ale on mi odpověděl:

"Neměj starostí! Zaváží je přísahou a ta je pro ně tak svatá, že ji v žádném případě neporuší."

Přesto však mluvil od té chvíle sám tiše, aby jej venku neslyšeli a peníze opatrně vysázel na stůl. Pak je vložil do koženého pásu, který jsem si musel v jeho přítomnosti uvázat pod vestou kolem těla. Potom zavolal oba Arnauty, aby mne odevzdal do jejich ochrany. Museli mu přísahat při bradě Prorokově, že pokud budu s nimi, musí dbát na mou

bezpečnost jako na svou vlastní. To mne upokojilo, neboť bych se spíš nadál všeho jiného než toho, že by mohli porušit přísahu.

Pak mne valí doprovodil dolů do dvora a počkal zde,

až jsem vyjel k bráně, což byla pocta, které se zde dostalo asi málokomu.

"Alláh tě doprovod' a vezmi pod svou ochranu," volal za mnou, ačkoliv jsem byl v jeho očích nevěřícím. Myslím, že tušil právě tak málo jako já, že tuto ochranu budu již brzy až příliš potřebovat.

Hned za městem jsem poznal, že moji průvodci jsou velice pravověřící mohamedáni, neboť sotva jsme minuli poslední stavení, seskočili oba z koní a caus řekl:

"Efendi, dovol, abychom vykonali pobožnost pocestných! Pravověřící nastupuje takovouto cestu jen v době odpolední modlitby, my jsme však museli vyjet již před polednem. Ty jsi křesťan a nevíš, že jsme tím na sebe uvalili hněv Alláha, jehož musíme nyní smířit modlitbou."

Odvázali své čabraky z koní, aby je použili jako koberce, na nichž zpravidla mohamedán vykonává svou pobožnost, položili je na zem a s obličejí obrácenými k Mekce se stále ukláněli a odřikávali své modlitby, o jejichž nezbytnosti mne tak horlivě ujistili. Byla to skutečně pobožnost, nebo mi snad chtěli hned na začátku naší cesty ukázat, že mne považují nejen za svého svěřence, ale i za d'aura? Jako vojáci byli přece podrobeni nezbytné disciplíně a nebyli tedy asi zvyklí vydávat se na cestu vždy jen v odpolední hodině. Vojenská služba vyžaduje přece často obejití náboženských předpisů.

Nechal jsem je, nenamítal ani slovo a jako pravý nevěřící jsem využil té chvíle k tomu, abych si prohlédl "ten-bih", který jsem dostal od valího. S tímto drahocenným dokumentem v ruce jsem mohl všude žádat všechno, co přísluší dvornímu kurýrovi. To bylo pro mne ovšem velice příjemné. Zvědavost mne nutila podívat se i do váčku, abych viděl, co jsem dostal za svého koně. Byl to jen obyčejný valach a já zjistil, že mi za něj štědrý Saíd Ka-léd dal více než osmkrát tolik, co mne stál. Valí, který dobře rozuměl koním, jej jistě nekupoval proto, že by na něm chtěl jezdit. Bylo patrné, že mi chtěl takto šetrným způsobem vnutit dar, nad nímž jsem se opravdu nijak nepohoršil. Když asi po deseti minutách byla pobožnost u konce, vydali jsme se na další cestu. Arnauti se ke mně chovali velice zdrženlivě. Bavili se mezi sebou, ale nikoliv turecky nebo arabsky, nýbrž nářečím Miriditů, v němž se bohužel nevyznám. Se mnou nepromluvili a na mé otázky sot-važe odpověděli. Jeli chvílemi přede mnou, chvílemi zase za mnou, jak se jim právě líbilo a po mně se ohlíželi tak málo, jako bych vůbec nebyl na světě.

V poledne jsme dorazili do jakési vesnice a zastavili se u muchtára*), jemuž jsem kázal, aby nám dal jíst. Když bylo jídlo přineseno, popadli ho Arnauti jako bych ani nebyl a chtěli se do něho pustit. Mně by snad nechali jen zbytky. Caus se posadil se svým společníkem na zem a mísu vzal mezi sebe. Právě chtěli vjet prsty, které u nich zastupovaly lžice a vidličky, do vábívého pokrmu, když jsem k nim přistoupil a beze slova jsem jim mísu sebral, posadil se stranou, vzal ji mezi kolena, vytáhl z pasu lžici a začal jsem jíst.

"Efendi, jídlo patří nám!" zvolal caus hněvivě.

"Počkejte!" odpověděl jsem krátce a statečně jsem se oháněl lžicí.

"My jsme pravověrní mohamedáni a nesmíme jíst, co křesťan nechá stát!"

"A já jsem pravověrný křesťan, který by vám prokázal čest a jedl by s vámi z jedné mísy, kdybyste byli důstojníky.

Pasa Saíd Kaléd, můj přítel, vás mně přidělil k službám, ale ne mne vám. Pamatujte si to!"

Oba pánové se na mne dívali tak vlídně, jako by chtěli sníst nejen obsah mé mísy, ale i mne, pak se sebrali a šli opatřit pro sebe jiné jídlo. Neříkali nic, ale od té chvíle se ke mně chovali ještě nevlídněji než dříve. V Jašah-hánu jsem je nespátřil od té chvíle, kdy jsme přijeli, až zase ráno, když jsem sedlal koně, abych nastoupil další cestu. Ke své obraně jsem je nepotřeboval, protože se dovedu bránit sám a bylo by mně milejší, kdyby se mi nadobro ztratili, a to tím více, protože vždy a všude každého ihned upozorňovali, že jsem křesťan, což pro mne mohlo mít nejnejpříjemnější následky. Když jsme po namáhavé cestě pozdě večer dojeli do Baltšiku, sestoupili jsme před hánem*). Protože mé průvodce ani nenapadlo, aby se starali o mé pohodlí, zavolal jsem hostinského, kterému jsem ukázal svůj průvodní list. Když prohlédl můj dokument, podrbal se rozpačitě za uchem a řekl:

"Jídlo dostanete, ale s koňmi to bude horší! Je zde již jeden efendi, který má také tenbih od valího a ten si již koně zamluvil."

"Kolik?"

"Dva."

"Já potřebuji tři, a ty jistě seženeš!"

"Pokusím se, ale on si jistě vybere nejlepší, k čemuž má právo, protože přišel dříve. Je jisté, že koním rozumí, neboť jsem z jeho průvodního listu poznal, že je to kys-rakdar**) z Malatiye."

Šel jsem dovnitř, abych se s tímto druhým efendim dohodl. Našel jsem malého Turka velice vážného vzezření, který chtěl také do Kayseri a byl ochoten vykonat cestu se mnou. To bylo všechno, co jsme spolu promluvili, neboť ten dobrý muž byl až nápadně nemluvný. Já byl pak unaven cestou a byl jsem rád, že jsem se mohl vyspat.

Ráno jsem se marně sháněl po svých Arnautech. Hostitel mi řekl, že si vybrali dva nejlepší koně a odjeli. Soudil jsem, že bylo pod jejich mohamedánskou důstojností doprovázet dál d'aura a že se vrátili, ale k svému nemalému překvapení jsem se dozvěděl, že se nedali zpáteční cestou, nýbrž jeli dál. To mně bylo ovšem nápadné a umínil jsem si, že se budu mít napozoru.

Pro dnešek byl mým cílem Bogazliyan a kysrakdar s tím souhlasil. Měli jsme ovšem tři koně, ale velice špatné. Já potřeboval jednoho, on, neboť měl zavazadla, musel mít dva. Bylo mi milé, že znal dobře cestu, ale jinak jsem neměl z jeho společnosti velkou radost, protože byl zrovna tak málomluvný jako včera. Pozoroval jsem, že si mne často kradmo prohlíží, ale nezdálo se mi, že by přitom hleděl nevraživě nebo docela nepřátelsky. Ano, chvílemi jsem si myslel, že měl chuť pustit se se mnou do hovoru, ale nevěděl kudy a jak do toho.

Dnes jsme se mnohem častěji setkávali s poutníky než dosud, neboť jsme se již blížili k hlavnímu městu provincie, které bylo shromážděním zbožných věřících. Jeli jsme kolem jednotlivých skupin i kolem celých průvodů. Pozdravoval jsem i děkoval za pozdravy, ale na výkřiky, které za námi volali, jsem neodpovídal a bylo mně nápadné, že můj společník se choval taktéž. Neslyšel jsem jej ani jednou odpovědět obvyklým "Alláh hú". To ovšem budilo nevoli poutníků, kteří by se s námi pustili do sporu, ale my jsme vždy co nejrychleji unikli, což bylo pro nás snadné, neboť poutníci šli pěšky. - Ale k poledni mně bylo nápadné, že jeden z poutníků, kolem nichž jsme jeli, když spatřil mého průvodce, několikrát odplivl a křičel:

"Es sábí! Es sábí! Odplivněte před ním, plijte na něho! Strhněte jej z koně, odpadlíka! Prokleta buď jeho duše!"

Společníci tohoto poutníka chtěli patrně vykonat co jim radil, ale kysrakdar již pohodl koně a tryskem ujel. Já ovšem udělal totéž a pokřik "prokleta buď jeho duše" brzy nato za námi dozněl. Když jsme byli dost daleko a jeli opět pomalu, rozpačitě se ke mně obrátil a řekl:

"Musíme se rozloučit, efendi, neboť jak vidíš, mohla by ti má společnost být snadno nebezpečná."

"Proč? Proč tě ti lidé proklínali?"

"Protože si myslí, že k tomu mají právo. Byl jsem mo-hamedán, nyní jsem však křesťanem, katolickým křesťanem, což je zde ještě horší než Řek nebo Armén. Nyní víš, kdo jsem. Odplivni i ty přede mnou!"

"To neudělám, neboť i já jsem křesťan."

Muž se vztyčil v sedle, pohlédl na mne a radostně zvolal:

"Ty, křesťan? A já myslel, že jsi přísný mohamedán, protože jsi mi včera řekl, že chceš navštívit abdala Osmana beje. Ten nemluví s žádným křesťanem."

"Co já mám jemu sdělit způsobí, že se mnou bude mluvit."

"Potom to asi musí být něco velice dobrého. Líbil ses mi hned včera, když jsem tě poprvé spatřil. Kdybych věděl, že jsi křesťan, choval bych se jinak. Odpusť mi, efendi!"

Podal mi ruku, kterou jsem stiskl a odpověděl jsem:

"Také ty ses mi líbil a dovolíš-li, zůstanu s tebou! Nech tyto lidi nadávat. Jejich nadávky nám neublíží. Zmínil jsi se o abdalovi. Znáš jej snad?"

"Zdali jej znám? Vždyť je to můj otec a já jeho jediný syn!"

"Jakže? To jsi tedy byl ty, jenž byl u valího?"

"Ano. Valí je přítelem mého otce a i mne má velice rád, ačkoliv se na mne hněvá proto, že jsem odpadl. Ó, efendi, jak šťastným jsem se stal poznáním pravé víry a přece jsem zas nešťastný pro zármutek, který jsem způsobil otci i matce. Ty to ani nedovedeš pochopit!"

"Chápu to. Tvůj otec je přísný, horlivý vyznavač islámu a ty, jeho jediné dítě, jsi zavrhl korán. Znáš obojí, bibli i korán, bibli s jejím učením lásky, korán, který učí jinověrce nenávidět. Znáš i lidské srdce a chápu, že tě tvůj otec zavrhl."

"On mne nejen zavrhl, on mne - - proklel! Slyšel jsi přece, že jsem es sábí, proklatec!"

Mladý muž byl patrně člověk velice silné povahy, ale přes to mu při těch slovech vyrazily z očí slzy a on pokračoval:

"A nic, nic jej nedovede se mnou smířit, než návrat ke koránu. Ale to je pro mne nemožné!"

"Ano, zůstaň věrný své víře! Nebeský otec stojí nekonečně výše než tvůj otec a jeho láska ti nahradí ztrátu, kterou jsi zde na světě utrpěl."

"Ztratil jsem lásku, ale našel jsem jinou. Otcova láska se změnila v nenávist, zato jsem však získal jinou lásku, a ta to byla, která mne přivedla k pravé víře. Smím ti vyprávět, jak se to stalo?"

"Buď si jist, že mne to velice zajímá!"

"Nuže, věz tedy, že jsem byl důstojníkem jako můj otec. Jméno mého otce a přátelství Saída Kaléda mi dopomohlo k rychlému postupu. Bylo mi dvacet čtyři roků, když jsem byl již kapitánem ankarských dragounů v Kayseri. Služba mne často vedla do domu francouzského konzula, který je katolíkem. Poznal jsem jeho dceru, zamiloval se do ní, ona mou lásku opětovala a naučila mne znát pravdu Kristovy víry. Promiň, pane, nebudu-li o těch věcech mluvit obšírněji! Byla to pro mne těžká doba, doba velkých duševních bojů a hrozných pochybností, doba zármutku i radosti. Nakonec jsem se zřekl dosavadní víry, ale nikoliv z lásky k dívce, nýbrž proto, že jsem poznal, že ne víra Mohamedova, ale Kristovo učení vede k časné a věčné blaženosti. Láska byla pro mne vůdkyní, ale přesvědčení, ke kterému jsem dospěl, bylo pro mne oporou. Můj otec mne zavrhl a proklel. Musel jsem se vzdát hodnosti důstojníka, ale má nevěsta mi zachovala věrnost a konzul mi slíbil její ruku, jakmile si najdu náhradu za ztracené postavení. Hledal jsem dlouho, ale odpadlík, es sábí - proklatec, byl všude odmítán. Nakonec jsem se obrátil na Saída Kaléda, svého někdejšího příznivce, který se zatím stal ankarským místodržitelem. Hněval se na mne, plísnil mne, že jsem odpadl od víry svých otců, ale konečně pro dávnou lásku ke mně mi udělil místo správce hřebčince. Svůj dekret mám zde v kapse. Hřebčinec leží nedaleko od Kayseri, ale v jiné provincii, kde mne lidé neznají a kde nebudu muset snášet protivenství, přesto však budu dost blízko otci, abych mohl využít každou příležitost ke smíření. Bůh požehnej válímu! Je to přísný muž, ale dobrý a šlechetný přítel!"

"Ano, to je! Vždyť mi uložil, abych se snažil u tvého otce za tebe přimluvit."

"Jakže? Opravdu?"

"Ano. Neřekl mi ovšem nic určitého, protože se nechtěl dotýkat cizí rány, ale nyní chápu smysl jeho slov a do-volíš-li, přičiním se, abych jeho přání splnil."

"Raději toho zanech, efendi! Pokus by se jistě nezdařil a spíš by všechno zhoršil. Ano, kdybys nebyl křesťanem! Jako posla Saída Kaléda tě můj otec k sobě pustí, ačkoliv se s lidmi nestýká. Jakmile se však dozví, že jsi křesťan, vyštve tě psy."

"Toho se nebojím, neboť mu přináším radostnou zprávu, na kterou čeká již patnáct let."

"Patnáct let? Týká se to snad jeho výslužného?"

"Ano, bylo mu povoleno a já mám celý obnos za patnáct let u sebe, abych mu jej odevzdal."

"Jaké je to štěstí, jaké je to velké štěstí! Můj otec se stal poustevníkem a nepřítelem lidí ne z hněvu, že mu bylo placení penze odepřeno, ale proto, že bez ní skutečně sotva může být živ. Dělal jsem se s ním o svůj plat, o který jsem pak ovšem přišel. Ano, nyní věřím, že mu budeš vítán a že se smíš odvážit promluvit i o mé záležitosti. Dej Bůh, aby se ti to povedlo!"

"Víš, co mne napadá? Nebylo by lépe, abys mu peníze přinesl ty sám?"

"Ne, ne! On by je z mých rukou ani nepřijal. Ty sám mu je musíš přinést, nikoliv já. Ale jedno bychom mohli udělat, totiž, že bych mohl zůstat někde nablízku, abys v případě, že se ti podaří otce získat, mne mohl ihned zavolat."

"Je k tomu nějaké vhodné místo?"

"Ano, ukáži ti je. To je výborné, efendi, že jsme se setkali. Možná, že budu moci své nevěstě přinést zprávu nejen o svém postavení, ale i o smíření s otcem. Ach, efendi, jak jsem ti vděčný, jak budu na tebe po celý svůj život s láskou vzpomínat!"

Jak je pochopitelné, jednali jsme spolu od té chvíle zcela jinak než dosud. Bavili jsme se srdečně a on s živostí, u Turka neobvyklou, mi vyprávěl mnohé ze svého pohnutého života. Bohužel byla naše zábava občas přerušována nepříjemnými výstupy, neboť čím více jsme se blížili k Bogazliyanu, tím častěji jsme se setkávali s lidmi, kteří jej znali a zahrnovali nadávkami a kletbami. Ano, když jsme dorazili na místo, zdráhal se hostinský nechat jej u sebe přes noc a bylo nutné důrazně se odvolat na naše průvodní listy.

II. KAPITOLA

Nikoliv z ohledu na nás, ale kvůli své vlastní bezpečnosti nám hostinský v Bogazliyanu řekl, že by bylo lepší, aby nás ostatní jeho hosté nespátřili. Protože hostinská místnost byla plná poutníků, kteří zde chtěli přenocovat, doprovodil nás do své zahrady. Tato zahrada - gylistan, jak ji honosně pojmenoval - byla ohrazena napůl rozpadlými zdmi, upěchovanými z hlíny a byl zde uschlý keř jasmínu, zvadlý citroník a růžový keř, na němž vedle dvou poupat bylo na sta housenek a na tisíce mšic, což ovšem odhaduji jen tak zhruba od oka. Jeden kout této zahrady byl zahrazen trochu potrháným, ale ještě více záplatovaným plátnem, které mělo představovat jakýsi stan, besídku nebo něco podobného. V druhém koutě bylo trochu trávy, ne však víc než by stačilo k večeři pro jednoho králíka, který ještě od oběda dost nevyhladoval. A tomu všemu dohromady se turecky říkalo gylistan, čili libosad.

"Zde musíte přespat, nechcete-li zažít nic nepříjemného," řekl tento dobrý muž a ukázal na besídku. "Vaše zavazadla vám přinesu sem a také jídlo a pití vám obstarám."

Pak odešel a nepochybně si myslel, že si již nic víc v této zahradě a v tomto slzavém údolí ani nemůžeme přát. Pokud se mne týkalo, byl mi nocleh pod širým nebem nebo pod děrami tohoto plátěného stanu mnohem milejší než uvnitř ve špinavé světnici a kysrakdar nyní nemyslel na nic jiného než na smíření se svým otcem. Všechno ostatní mu bylo lhostejné.

Zanedlouho přivlekl hostinský zavazadla mého společníka - já měl všechny své věci u sebe - a večeři. Byla to vyschlá, jako kůže tvrdá placka, nasáklá žluklým olejem. Voda se nacházela ve džbánu, kterému scházelo ucho a půl okraje, což je ovšem v Orientu spíš ozdobou než na úkor kráse. Když všechny tyto lahůdky podával, řekl s důležitou tváří:

"Buďte rádi, že jsem vás zde ukryl! Právě se po vás ptali dva Arnauti!"

"Jací Arnauti?" zeptal jsem se a ihned jsem měl podezření.

"Ti dva, co přišli dnes odpoledne. Ptali se mne po vás hned když přišli, zejména po tobě," obrátil se hostinský na mne.

"Řekli mi, abych tě vůbec nevzal pod svou střechu, protože jsi křesťan. Chceš prý se připojit k poutníkům, abys poznal naše svaté obřady, kterým prý se chceš jen vysmívat."

"Křesťan jsem, to je pravda, ale právě proto nemám co dělat s vašimi obřady. Tys Arnautům řekl, že jsme přijeli?"

"Dosud ne."

"Pak se chraň nás prozradit! Víš, že mám průvodní list od váliho. Ručíš svou hlavou za naši bezpečnost. Kde jsou ti dva muži?"

"Až docela vzadu ve stáji, kde je píce pro koně."

"Oni se tedy schovali?"

"Ano."

"Z toho vidíš, že nezamýšlejí nic dobrého a že nemají čisté svědomí."

"Nikoliv. Oni řekli, že byli poslání za vámi, aby vás pozorovali a v případě potřeby zatkli."

"To je nestoudná lež, neboť o tomto mém průvodci vůbec nic nevědí, mně pak byli dáni k mé obsluze, jak vidíš z mého průvodního listu. Oni mi však utekli a já se ještě dozvím, proč to udělali. Nic jim tedy o nás neřekni, neboť bys na sebe uvalil hněv váliho. A měj pro nás připravené koně, neboť odjedeme hned časně zrána."

Neměl jsem strach před Arnauty, ale po tom všem, co jsem se o nich dozvěděl, snažil jsem se co nejrychleji zbavit cizích, mně svěřených peněz. Proto jsem chtěl odjet hodně brzy.

O jídle ovšem nebylo ani řeči. Prohlédli jsme vnitřek stanu. Byla tu chatrná dřevěná lavice, na kterou se nemohl položit ani jeden z nás, natož oba. Lehli jsme si tedy raději venku a spokojeně jsme usnuli, ačkoliv jsme přece jen nebyli zcela bezpečni před mými "ochránci". Mohli přijít náhodou sem do zahrady, nebo nás zde mohli také hledat. Spoléhal jsem se však na svůj dobrý sluch, který by mne i při nejmenším šramotu probudil.

Bohužel jsme měli nějak příliš dobře ustláno - podle známého přísloví o dobrém svědomí - a probudili jsme se později než jsem měl v úmyslu. Byl již bílý den a poutníci, připravující se na další cestu, dělali velký hluk. Protože se kysrakdar nechtěl před nimi ukázat, čekali jsme, až všechno ztichlo a pak jsme vešli do dvora.

První, co jsme spatřili, byli oba Arnauti, kteří stáli u vrat a rozhlíželi se po krajině, čekající patrně dosud na náš příchod.

Kysrakdar se chtěl vrátit do zahrady, ale já zamířil k oběma chlapíkům. Caus se chtěl rychle ztratit, ale já jsem za ním zvolal:

"Zůstaň zde! Kam chceš jít? Copak nevíš, že patříš ke mně?"

Obrátil se a pomalu se přiblížil se vzdorovitou tváří. On-baši šel s ním.

"Vy jste si vyjeli beze mne na procházku, aniž byste žádali o dovolení! Saíd Kaléd pasa vás poučí, smí-li si voják dovolit takové porušení kázně."

"Řekni mu to!" odpověděl caus vzdorovitě.

"Ano, oznámím mu to."

"Ale jen brzy, aby na to nebylo již pozdě!"

"Však já se již postarám, abyste neunikli zaslouženému trestu!"

"Dělej si co chceš! Nám po tom nic není. My nebudeme doprovázet žádného d'aura a nedáme si od tebe poroučet. Ty jdeš kam se ti líbí a my uděláme, co budeme chtít my."

"Ovšemže pojedu, kam se mně líbí, stane-li se však vám po vaší vůli, to je jiná otázka. Mohl bych vám vzít vaše koně, neboť já jsem je pro vás vzal na svůj průvodní list, ale nechám vás jak jste a přál bych vám, abyste si ještě nepohoršili."

Myslel jsem, že budou chytří, aby mi pozorovali a že se vrátí domů. Odvrátil jsem se od nich a šel hledat hostinského dovnitř stavení. Našel jsem jej a byl jsem ujištěn, že má pro nás ve stáji připraveny čerstvé koně. Vypili jsme kávu, kterou nám připravil, načež jsme šli do stáje, abychom si prohlédli koně. Byli tu skutečně tři, ale ihned jsme poznali, že jen jeden z nich je čerstvý. Druhé dva sebrali Amauti, kteří tajně odjeli, zatímco my pili kávu. Vzali naše koně a nechali nám zde své unavené a uhnaté od jízdy předešlého dne.

Museli jsme se chtít nechtě spokojit s tím, co jsme měli, což konečně nebylo tak velké neštěstí, neboť do Úrgupu již nebylo daleko.

Cesta nás vedla po břehu přítoku řeky Karasů širým polem, ale později, jak řekl kysrakdar, jsme museli jet hustým lesem.

"Tam musíme být ostražití," řekl jsem, "neboť Arnau-ti nás tam budou jistě čekat."

"Čekat? Proč?"

"Aby nás přepadli a zabili."

"Zabili? Myslíš to vážně, efendi?"

"Zcela vážně."

"Myslíš tedy, že tito muži, kteří měli být tvou stráží, jsou vrahy?"

"Loupežnými vrahy. Dosud jsem ti to neřekl, ale nyní se blíží rozhodná chvíle a musím tě tedy upozornit. Oni byli při tom, když váli mluvil o penězích tvého otce a vědí, že je mám u sebe. Taková suma peněz by působila svůdně i na poctivější lidi než jsou tito dva chlapíci."

"Ty mne děsíš, pane! Neopustili nás tedy kvůli tomu, že jsme křesťané, ale kvůli těmto penězům?"

"Ovšemže."

Mladý Turek jako bývalý voják a přitom velice poctivý muž nemohl uvěřit, že by vojáci byli schopni takové špatnosti, ale nakonec se nechal přesvědčit, že bude dobře, dáme-li si pozor na cestu.

"Bude tedy dobře, vyhneme-li se jim, efendi!"

"Nemám chuť k velké zajižďce!" odpověděl jsem mu. "Pojedeme dál."

"Ale čekají-li na nás v lese?"

"Myslím, že bývalý důstojník se nebojí?"

"Nebojím se nikoho, ale kulce zákeřného vraha je těžké se ubránit."

"To vím, právě proto si dáme pozor."

"Copak víš, kde bude vrah ukrytý?"

"Budu to vědět. Jen pojďme! Mám v těchto věcech mnohé zkušenosti a můžeš se tedy svěřit mému vedení."

První mou starostí bylo dobře si všimnout stop obou Ar-nautů, které byly dobře znatelné. Když jsme vjeli do lesa, seskočil jsem z koně, odepjal si pás a připjal ho koni kolem krku. Pušku, která by mi překážela, jsem podal kys-rakdarovi, jenž na mne vyvaloval udivené oči, a vyzval jsem jej, aby jel opodál za mnou.

Jednalo se o to vyzvědět, kde se Arnauti schovali a přitom se nevystavit nebezpečí. Musel jsem tedy jet podle indiánského způsobu tak, aby mne tělo koně krylo. Protože na straně říčky se nemohli tito muži schovat, vložil jsem na této straně ruku do pásu, na druhé potom nohu do přivázaného třmenu. Tak jsem ležel zákolením jedné nohy v sedle, zatímco druhá visela v povětří. Držel jsem se pásu, tedy krku koně a neseděl jsem tedy na něm, ale visel mu po straně. Zvíře, pro které byl tento způsob jízdy něčím novým, nechtělo nejdřív kupředu, ale pak si dalo přece jen říci a šlo. Hleděl jsem k zemi, aby ani jediná šlépěj neunikla mé pozornosti. Arnauti jeli pomalu kupředu, aby nedohonili poutníky, a my, protože jsme vyjeli brzy za nimi, jsme jim byli dost blízko.

Kůň jel tryskem, což bylo pro něho i pro mne v mém položení nejpohodlnější a tak brzy dorazil k místu, kde stopa náhle zahrnula do lesa mezi stromy. Věděl jsem již dost, proto jsem strhl koně stranou, otočil jej a hnal se zpět. Přitom jsem vpředu zaslechl slabý výkřik jako údiv. Arnauti patrně spatřili podivného jezdce, ale protože mne viděli jen okamžik, nepoznali mne.

Posadil jsem se opět do sedla a když jsem se vrátil ke kysrakdarovi, pověděl jsem mu, kde jsou Arnauti ukryti. Nyní ovšem bylo snadné vyhnout se jim bez velké za-cházky, což jsme také udělali. Zabočili jsme stranou, projeli lesem tak daleko, až jsme si byli jisti, že jsme je již minuli, potom jsme se zase vrátili na cestu a radováli se z toho, jak dlouho tam asi ti dva budou sedět a čekat.

Jeli jsme pak klidně dál po cestě a potkávali jsme často pocestné, mezi nimiž byli i lidé, kteří kysrakdara znali. Nyní se

zase opakovaly výjevy, které se tak trapně dotýkaly mého společníka.

Čím blíž jsme přicházeli k městu, tím více bylo poutníků, kteří se všichni ubírali k Ūrgiipu, aby se odtud dostali k přivozu, který vede přes divoký Kizilirmak. Nebyl mezi nimi jediný jezdec, neboť to byla samá chudina, která byla sice dost fanatická, ale méně nebezpečná, protože jsme se mohli vždy tryskem dostat z dosahu jejich nadávek, holí i kamení. Po poledni jsme dorazili k prvnímu obdělávanému poli. Byli jsme nedaleko města Ūrgupu. Vpravo od nás jsem viděl skupinu dubů, mezi nimiž stála chaloupka s několika olivovými a morušovými stromy, obtočená kolkolem zdi. Nedaleko za ní se vypínal les.

"Tam bydlí můj otec, poustevník," řekl kysrakdar. "Můžeš jet tímto tabákovým a šafránovým polem. Kdyby snad byla vrata otevřena, nevcházej do dvora! Psi by tě roztrhali. Zaklepej na kotel, visící u dveří!"

"A kde zůstaneš zatím ty?"

"Jedu támhle do lesa. Kdybys mne potřeboval, přijď pro mne! Uvidím tě a půjdu ti vstříc. Nepřijdeš-li, poznám, že jsi zůstal u otce přes noc a budu již vědět, co dělat."

"Proč nejedeš do města ke své nevěstě? Vždyť nemáš co jíst!"

"Město je plné poutníků, kteří by mne hanili. Večer se mohu spíš odvážit. Hladem trpět nebudu, neboť na poli je dost melounů, kterých se mohu najíst dosyta. Dej Bůh, aby se ti tvůj úmysl podařil!"

Stiskl mi ruku a jel k lesu, já pak zabočil do polí směrem k poustevně.

Chaloupka ležela v plném žáru slunce. Zeď, která ji obklopovala, byla velice silná a vysoká. Ve zdi byla dřevěná vrátka, která byla zavřená. Vedle vrat visel malý kotlík a při něm kladivo. Zaklepal jsem a uvnitř se ihned ozval pekelný štěkot několika psů, které konečně kdosi okřikl. Pak se mne ptal tentýž ženský hlas kdo jsem a co chci.

"Je Osman bej, bývalý miralaj, doma?" zeptal jsem se.

"Kdo jsi ty?"

"Jsem posel jeho přítele Saída Kaléda, ankarského va-liho."

"Počkej!"

Seskočil jsem tedy z koně, sedl si do trávy a čekal. Když mne již čekání omrzelo, zase jsem zaklepal. Opět štěkot psů, ženský hlas a otázka: "Kdo je to?"

"Posel valiho z Engyrieh."

"Počkej!"

Sedl jsem si tedy a zase čekal. Čekal jsem hodinu, dvě, tři - a už mne skoro začínala trápit dlouhá chvíle, když jsem spatřil prastarého, k zemi schýleného, špinavého a hadry oděného muže, jenž přicházel stejnou cestou, kterou jsem přišel já. Zastavil se přede mnou, zamračeně a pá-travě se na mne podíval, ale neřekl ani slovo.

"Patříš do tohoto domu?"

Kývl hlavou, což znamenalo ano.

"Je miralaj doma?"

Zavrtěl hlavou, z čehož jsem poznal, že ne.

"Musím s ním mluvit. Kde je?"

Opět zavrtěl hlavou, což mne již začínalo nudit.

"Přináším mu peníze - mnoho peněz!" vystřelil jsem svou poslední patronu. A trefil jsem do černého, neboť kouzelné slovo peníze vrátilo tomuto dobrému muži řeč.

"Peníze? Mnoho peněz? Počkej, můj synáčku! Počkej jen chvíličku, Alláhův miláčku a posle blahoslavenství! Ihned přiveď abdal. Je ve městě, kde mluví svatá slova k poutníkům. On je nejvyšším sekty čok kes kinler*), jejichž povinností je zvyšovat posvátné nadšení poutníků."

Muž odcházel rychle, dokonce skoro běžel. Měl jsem z toho velikou radost, že mu peníze -jak se u nás říká -přidělaly nožičky, neboť jsem si mohl být jistý, že nebudu čekat dlouho. Ostatně jsem se zde již naučil čekat a tak jsem se zase posadil.

Plukovník tedy byl nejvyšším těchto nejprísnejších mohamedánů! Měl jsem tedy jednat s velice fanatickým člověkem. Naštěstí byl asi stejně žádostivý peněz jako horlivý ve víře, neboť skoro hned nato, když sluha, nebo kdo to byl, zmizel ve městě, spatřil jsem je oba, jak spěchají sem. Miralaj patrně, jakmile slyšel o penězích, přestal mluvit svatá slova a nechal poutníky, kam je právě v nadšení uvedl.

Miralaj byl asi šedesátiletý muž vysoké a statné postavy, přísné tváře, jejíž výraz svědčil o statečnosti. Důkladně si mne prohlédl a pak krátce řekl:

"Přinášíš peníze? Dej je sem! Od koho?"

"Od Saída Kaléda, valiho z Engyrieh!"

"Ach, dar pro bratry mého řádu. Dej je sem!"

A nastavil ruku.

"Není to dar, ale něco jiného."

"Řekni tedy co!"

"Zde ne. Musím s tebou mluvit ve tvém domě."

"To nejde, neboť do svého domu nepouštím cizince."

"Je mi líto, že se mnou musíš udělat výjimku. Posel paši Saída Kaléda není mužem, kterého by směl kdokoliv odbýt u vrat jako žebráka. Jdu tedy zase dál."

Sedl jsem na koně aniž by mne abdal chtěl slovem zadržet.

"Jedná se o tvou penzi, kterou máš konečně dostat. Žij blaze!"

"Zadrž!" zvolal a uchopil mého koně za uzdu. "Mé vý-služné? Sestup z koně a vejdi do domu. Nepustím tě pryč!"

Sestoupil jsem tedy opět z koně, neboť s tímto abda-lem bylo nutné cvičit se v křesťanské trpělivosti. Několika hmaty,

kteřé jsem nemohl postřehnout, otevřel vrátka, zavolal ohromné tři psy, k nimž promluvil několik rozumných slov a pak se ihned vzdálili. Starý nemluva vzal mého koně za uzdu, já pak šel s domácím pánem do domku, který byl tak zchátralý, že si toto pojmenování ani ne-zaslouhoval. - Světnice, do níž jsme vstoupili, měla jedinou část nábytku, a to starý koberec, na který jsme se po turecku posadili.

Podle této chudoby je možné pochopit nadšení a radost starého poustevníka, když jsem mu ty krásné žlutáčky pěkně po deseti vysázel do řádek. Tonul v moři blaženosti a spěchal, aby o tom informoval svou ženu. Pak se vrátil a řekl mi, že jsem jeho hostem a že s ním mám jít do města, abych byl přítomen slavnému obřadu posvěcení Prorokova praporu pro poutníky.

Tento prapor ovšem nebyl onou slavnou korouhví, která bývá každý rok na bílém velbloudovi dopravena do Mekky, přesto mne však potěšilo, že spatřím tento obřad a tak jsem abdalovo pozvání ochotně přijal.

Především jsem byl, ovšem s velikým spěchem, pohoštěn vším, co bylo ve stavení k snědku. Nebylo toho mnoho: trochu mléka a ovoce. Přitom se mnou abdal jednal s veškerou laskavostí, které byl schopen - totiž skoro s žádnou. Chvilku projevoval svou radost, ale nyní byl zase upjatý. O nějaké zábavě nebylo ani potuchy a začít o synovi mne ovšem nesmělo ani napadnout. Po slavné hostině, po které na stole nic nezbylo, měl jsem stále ještě dost slušný hlad. Musel jsem s ním však do města, špinavého hnízda, v němž bylo více trosek a zřícenin než kamení, více duševně zpitých mohamedánů než lidí.

Vitání poutníků, kteří většinou jen prošli městem, spočívalo v provolávání slávy Alláhovi až do ochraptění a o "svěcení praporu Proroka" se raději ani nezmiňují. Tito lidé se opravdu nacházeli ve stavu náboženského transu: Řvali jako tygři, zasazovali si rány, aby obětovali svou krev Prorokovi a dělali jiné podobné zběsilosti, při nichž se mne zmocňoval odpor. Byl jsem tedy rád, když mne abdal po skončené pobožnosti vyzval, abych s ním šel domů na večeři. Když jsme vešli do dvora, musel abdal opět zahnat psy, aby se na mne nevrhli. Vycházel měsíc a tak jsem spatřil svého koně, který se popásal na trávě bující mezi stromy.

Miralaj mne opět zavedl do téhož pokoje, kde jsme byli poprvé a pak odešel, aby dohlédl, jak daleko pokročily přípravy k večeři. Sotvaže za sebou zavřel dveře, zaslechl jsem zuřivý křik. Poznal jsem jeho hlas. Řval jako zběsilý. Co mluvil, jsem nerozuměl, jen slova es sábí, prokletý a často opakovaná kletba "Alláh parčamalah", což znamená "Bůh tě žab", dolétla zřetelně k mému sluchu.

Jak jsem se později dozvěděl, očekával mne syn netrpělivě a protože se nemohl dočkat, přišel, když se setmělo, do domu. Vrata otevřít dovedl a psů, jako domácí pán, se nemusel bát. Když nenašel mne ani otce, šel k matce a zde jej nyní miralaj přistihl. Proklínal jej, vrhl se na něho, srazil k zemi a začal do něho bušit pěstmi. Matku, která se chtěla syna zastat, odhodil do kouta s takovou silou, že sténajíc zůstala ležet.

Syn se zvedl ze země, aby otce zadržel, ale starý v šíleném vzteku strhl ze zdi pušku a jistě by jej zastřelil. Když však kysrakdar viděl, že není možné se s otcem dohodnout, dal se na útěk pokojem, v němž jsem byl já. Když mne spatřil, zastavil se. V tomtéž okamžiku vrazil do světnice abdal a namířil na syna. Přiskočil jsem a srazil mu hlavě pušky stranou - kulka, která minula synovu hlavu, se zaryla do zdi.

"Co děláš, nešťastníku!" zvolal jsem. "Chceš zavraždit svého vlastního syna?"

"Mlč!" zahřměl na mne. "Proč mi překážíš ztrestat tohoto odpadlíka, toho psa, který zradil Mohameda a nemůže již očekávat nic jiného než peklo se všemi jeho mukami!"

"On je tvůj syn a ty jeho otec!"

"Bůh mi odpusť, že jsem jeho otcem! Ale jak ty to víš? Copak jej znáš?"

"Ano, přijel jsem s ním."

"Ty jsi tedy věděl, že se zde nachází a že chce ke mně?"

"Ano."

"A neřekl jsi mi to? Pak ti tedy zamlčel, že se stal křesťanem, d'aurem?"

"Nikoliv. Řekl mi to."

"A tys na něho neplivl a nehnal jsi jej ke všem d'áblům?"

Viděl jsem, že je tak rozzuřen, že by bylo možné nadat se od něho nejhoršího, ale přesto jsem mu odpověděl:

"Jak bych to mohl udělat? Já sám jsem také křesťanem."

"Ty - ty - ty jsi křesťanem?"

Zdálo se, že mu tato slova ani nechtěla splynout ze rtů. Jeho oči vystoupily z důlků, obličej zrudl do temna a spíš syče než mluvě pokračoval:

"A ty ses odvážil přijít ke mně, kterého nazývají poustevníkem, ke mně, jenž je nejvyšším bratrstva nejpravo-věrnějších? Tys byl se mnou při svěcení praporu? - Ven, ven s vámi, ihned ven - - -"

Ani nečekal poslechneme-li jeho laskavého vyzvání a hnal se ven do dvora. Slyšeli jsme, že volá psy.

"Proboha, braň se!" zvolal syn a vytáhl nůž. "Pošťval--li na nás tyto d'ábly, neušetří ani mne."

A starý je skutečně pošťval. Slyšel jsem, že přibíhají a měl jsem zrovna ještě tolik času, abych se chopil své pušky, která byla opřena o stěnu. Vtom se již hnali psi, tři obrovské bestie, dovnitř. Nebyl čas na rozmyšlení. Jak se hnali za sebou, srazil jsem první dva kulkami, třetího pak pažbou pušky. Když starý uviděl co se stalo, vrhl se na mne. Nebylo pomoci. Musel jsem s ním jednat jako s šilencem. Rána pažbou pušky jej omráčila a já spěchal ven, abych osedlal koně. Zaslechl jsem za sebou ještě ženský nářek.

Po chvilce vyběhl kysrakdar a řekl:

"Potěšil jsem matku. Otec není zabítý, ale jen omráčený. Rychle, pospěšme pryč, než se probudí!"

Otevřel dveře a vyvedl mne ze dvora. Zajeli jsme k lesu, kde měl ukrytého svého koně a pak jsme se hnali k městu, abychom se dostali na cestu do Kayseri. Ještě dříve než jsme dorazili k prvním domům, spatřili jsme na cestě dva jezdce, kteří, když nás uviděli, vyhnuli se. Nemohl jsem je ve tmě poznat, ale zdálo se mi, že to jsou Arnauti.

III. KAPITOLA

Můj přítel kysrakdar se skutečně najedl melounů dosyta. Já však měl hlad, ukrutný hlad, a tak jsem vyhledal jediného pekaře, který byl ve městě, abych si koupil něco k snědku. Měl již téměř všechno vyprodáno, ale že mne dříve viděl ve společnosti abdala, nechal mi z ochoty kus placky, s níž se musel můj žaludek spokojit. Pak jsme jeli dál, abychom měli Urgüpo co nejrychleji za sebou.

Cesta do Kayseri obnáší asi šest našich mil, což byl pro naše koně dost velký úkol. U již zmíněného převozu přes Kizilimak, ačkoliv byla noc, bylo živo. Převozník rozdělal na břehu ohně a nešel ani spát, protože zde bylo mnoho poutníků, které musel po skupinách převážet. Když jsme vjeli na vor a převozník chtěl právě odrazit, zvolal jeden z poutníků, kteří byli s námi na lodi:

"Zadrž! Chcete urazit Alláha a Proroka, že jedete s tímto proklatcem? Zde stojí mezi vámi!"

Všichni se tlačili pryč od nás jako od napadených morem. Někteří na mého společníka plivali, ale všichni se vyhrnuli z lodi ven. Teprve když jsem se na převozníka důrazně obořil, ukázal mu tenbih a kromě toho slíbil dobré spropitné, převezl nás přes řeku. Naříkal, že musí po našem odchodu svou loď očistit mytím a odřikáváním súr koránu. Byl to velice mrzutý výstup, ale pro nás měl důležité a příznivé následky.

Měsíc svítil jako rybí oko, což nám usnadňovalo cestu, avšak mělo za následek, že nás pronásledovaly nadávky a kletby poutníků. Do Kayseri jsme však dojeli šťastně a bez vážné nehody.

Bylo již před polednem, když jsme dorazili k městu, ležícímu u paty Ardžiže. Je to prastaré město, které se před časy jmenovalo Mazáka, později Caesarea Eusebia nebo Caesarea ad Argaeum montem a je nejslavnější mezi městy, která nesou jméno Caesarea. Řecký metropolita, který zde kdysi sídlil, měl titul Hypertinorum hypertinus et totius Orientis exarchus. Město má velmi úzké, zato tím špinavější ulice, ale přesto jsem viděl několik pěkně stavěných domů, mezi nimiž byl i dům francouzského konzula, před jehož vraty jsme ovšem seskočili.

Kysrakdar mne ujistil, že budu přijat jako starý známý a dobrý přítel, což se také skutečně stalo.

Konzul, jenž byl velkoobchodníkem, byl velmi zbožný, vážný a přitom blahovonný muž, jeho žena byla roztomilá, ale v Orientě trochu z módy vyšlá dáma, dcera však byla anděl, a to pokud se týká krásy i jejích jiných vlastností. Nebylo divu, že mého přítele tak dokonale okouzila.

Museli jsme ovšem podrobně vyprávět všechno, co jsme zažili, načež jsme si šli po dobrém obědě trochu zdřímnout, protože jsme celou noc nezavřeli oči. Nespali jsme dlouho, když se před domem strhl pekelný hluk. Chtěl jsem právě vyjít ven, když ke mně vrazil konzul.

"Dobře, že jste již vzhůru! Považte, vy i můj zeť máte být zatčeni! Venku stojí policisté a zástup lidí!"

"Zatčeni? Proč?"

"Jste obviněni, že jste se dnes v noci vloupali k poustevníkovi, okradli jej a zranili. Dostal včera mnoho peněz a ty prý jste mu vzali. Jel za vámi až sem a zde vás udal kádím."

"Tak? To je velice zajímavé! Nejdříve mu peníze čtyřicet mil cesty nesu a odevzdám a pak se k němu vlou-pám, abych mu je ukradl?"

"Ovšem, že je to nesmysl, ale velice vážný a pro vás nebezpečný nesmysl!"

"Jak to?"

"Ach, vy se ptáte? Spoléháte na to, že jste cizinec a já zde konzulem. Mohu ovšem odepřít vaše vydání. Ale považte, že jsme v době pouti. Ve městě je na tisíce poutníků, rozvášněných lidí. Stačí jediný výkřik a všechno bude v jednom ohni."

"Myslel jsem, že čtvrtina obyvatel jsou křesťané?"

"Ovšem, ale to jsou Arméni, kteří nás katolíky nenávidí víc než samotní mohamedáni. Jak často tito Arméni překazili naše bohoslužby, které musíme konat skoro tajně. A naši ubohou kapličku nám chtěli již nejednou spálit. Na ty tedy spoléhat nemůžeme. Věřte, že se nacházím v hrozných rozpacích!"

"Které ale budou co nejdřív ukončeny, neboť nemám v úmyslu obtěžovat vás svou přítomností. Můžete odepřít vydání kysrakdara?"

"Nemohu. Je to turecký poddaný."

"Dobře, pak nás tedy zcela prostě vydáte!"

"To se vám snadno řekne, neboť podceňujete nebezpečí, ve kterém se oba nacházíte. Slyšíte to tam venku?"

Co jsem slyšel, nebylo ovšem nic příjemného. "Es sábi, es sábi!" volal rozružený lid. "Kristianlar dyšary, dyšary kristianlar, ven s křesťany, křesťany ven!"

"Má dům dva východy?" obrátil jsem se na konzula.

"Můžeme zadem do postranní uličky."

"A kolik policistů poslal kádí?"

"Šest."

"Dobrá. Tři at' nás doprovodí zahradou a ostatní at' zde upokojí lidi a řeknou jim, že jsme již šli k soudci."

"Výborně! To je znamenitý nápad, monsieur! A abyste nemyslel, že vás chci opustit, půjdu k soudci s vámi."

O dvě minuty později jsme šli, totiž konzul, kysrakdar a já, doprovázeni třemi policisty, zadními uličkami k bytu kádího. Vzal jsem s sebou všechno co mi patřilo, samozřejmě i svou pušku. Vedli nás přes veliký dvůr, kde stálo množství lidí. Byl dnes soudný den a to bývá v Orientě vždy velice vítané divadlo, při kterém obecnstvo dychtivě poslouchá rozsudky soudce a ještě dychtivěji i přihlíží k vykonávání trestu, kterým bývá nejčastěji takzvaný pardus.

Ve velké světnici, kde zasedal kádí, nebyl právě kromě něho nikdo. Zástupcem bohyně Spravedlnosti byl tlustý Turek s dobromyslnou tváří a dobráckým pohledem. Uvítal konzula srdečným podáním ruky a ukázal mu na stojan s

nacpanými dýmkami, vedle něhož stála nádobka se žhavými uhlíky. Kysrakdara, jakožto odpadlíka, neuznal za hodného pohledu, mne si však velice bystře prohlédl a řekl:

"Jestli jsi ukradl ty peníze, řekni to raději hned, neboť já to z tebe jistě vytáhnu!"

Místo odpovědi jsem mu podal svůj průvodní list, posadil jsem se vedle konzula a zapálil si dýmku jako on. To byla ovšem drzost, protože - ať vinen nebo nevinen - stál jsem před soudcem, ale často jsem zjistil, že mezi divochy a polovzdělanými národy se s drzostí nejdál dojde. Mé chování a průvodní list uvedly přísného soudce do jistých rozpaků. Podrbal se na čele, pak na nose, za uchem a nakonec řekl:

"Hm, ta věc vypadá vlastně zcela jinak než jsem si myslel. Že ano?"

"Možná," odpověděl jsem. "Co sis vlastně myslel?"

"Že jsi ničema!"

"Ano, to by bylo velice jednoduché! Dostal bych notnou dávku výprasku a pak bych si několik let poseděl. Bohužel však nejsem žádný ničema a kromě toho by tato věc, protože jsem cizinec, musela být projednána jinde."

"Ale ty jsi byl včera u Osmana beje, který byl dříve mi-ralajem a kterého nazývají abdalem?"

"Ano. Přinesl jsem mu peníze, které mi pro něho svěřil Saíd Kaléd pasa."

"Vyprávěj mi, jak jsi k němu přišel, kdy jsi odešel a co se stalo za tvého pobytu u něho!"

Vypovídal jsem všechno obšírně, kádí pozorně poslouchal a když si ještě jednou prohlédl můj tenbih, udeřil na něj plochou ruky a řekl:

"Tvé vyprávění a tento tenbih dokazují všechno. Muž, jemuž ankarský váli věnuje tolik důvěry, nemůže být ničema. Zavolám poustevníka."

Dal jednomu z policistů znamení a po chvíli se objevil abdal. Když spatřil syna, ihned se na něho vrhl a pravicí -levou rukou měl v obvodu - ho udeřil do obličeje a křičel:

"Odpadlíku, proklatče, ty pse, který oloupil vlastního otce! Bůh tě žab! Dej sem peníze! Kde je máte?"

Pak skočil ke mně a začal mne častovat nadávkami, ale kádí na něj zvolal:

"Buď zticha, tupohlavce! Tento efendi je slavný učenec z Frankistánu a nekrade. On má důvěru slavného vá-lího Saída Kaléda a ani jej nenapadlo obrátit tě o tvé pi-astry!"

"Je to on, vím to jistě," odpověděl zuřivec. "Chtěl mne zastřelit, ale poranil mne však jen na rameni. Kulka mi prošla masem a zarazila se o stěnu. Mám ji zde. A ještě zde mám někoho, kdo dokáže, že tento křesťanský pes z Fran-kistánu má u sebe mnoho peněz, tedy také mé peníze."

Abdal již dříve vyprávěl soudci, co se přihodilo a nyní to musel opakovat. Asi za hodinu po našem odchodu šel spát, když své peníze ještě jednou před ženou přepočítal a pak je uložil do truhlice. Tato truhlice stála na spacím koberci mezi ním a jeho ženou. Sotvaže usnul, probudil jej nějaký šramot. Sáhl po truhlici a nahnátl mužskou ruku. Byl to patrně zloděj, který chtěl truhlici ukrást. Nastal zápas, při němž miralaj poznal, že lupiči jsou dva. Jeden z nich utekl s truhlicí, druhý držel starce a pak se sám dal na útěk, přičemž po něm střelil z pistole, aby jej odradil od dalšího pronásledování. Zloději patrně přelezli přes zeď a oknem viděli abdala, když počítal peníze. Vloupání jim bylo umožněno tím, že psi byli zabiti.

Abdal ukázal zploštělou kulku. Byla to střela z pistole, ale ani já, ani kysrakdar jsme pistole neměli. Svědkem byl poutník, který nás napadl na přívaze, ale jeho výpovědi nám jen pomohly, neboť dokázal, že v tu dobu, kdy byl miralaj přepaden, my byli již dávno za řekou. Ale poustevník O smán bej přesto setrval na svém mínění a přísahal, že my jsme vrahy. Byl však soudcem přísně okřiknut a poručil mu, aby odešel ze soudní síně. Když i přesto mně stále nadával, pohrozil mu soudce výpraskem. Zlost se tedy obrátila na starcova syna, jehož se kádí neují mál, neboť se k němu stavěl jako by jej ani neviděl.

"Sábi, prokletý sábi, ty jsi okradl vlastního otce," zuřil staroch a uhodil syna pěstí do obličeje. "Bůh tě zatrat! Nevím, dostanu-li se někdy do nebe, neboť ty jsi mým synem a připravil jsi mne o všechny rozkoše ráje. Kéž by tě pohltil satan!"

Tak to šlo chvíli dál, aniž by se kádí zastal ubožáka, který se nechtěl proti vlastnímu otci bránit. Konečně toho bylo přespříliš a zvolal jsem na abdala:

"Mlč už! Všechno, co vyčítáš svému nevinnému synovi musím vztahovat i na sebe! Mám žádat soudce o pomoc?"

To pomohlo. Nechal syna být, obrátil se ke mně a řekl:

"Ano, musím zde mlčet, neboť oči soudu jsou raněny slepotou. Ale Alláh bude soudit mezi mnou a vámi, a to snad ještě dnes. Alláh parčamalah!"

Odešel právě včas, neboť kádí se cítil uražen jeho výrokem o soudu. Zlobil se, ale nenechal jej zavolat zpět. Zato se však omlouval, že nás zbytečně obtěžoval a dělal to podle orientálního způsobu tak dlouho a tak důkladně, že uplynula celá hodina než jsme se od něho dostali.

Zatím abdal udělal všechno možné, aby lid shromážděný venku poštal proti nám. Když jsme sestoupili do dvora, byli jsme ze všech stran uvítáni kletbami. Přední branou jsme se ani nesměli odvážit ven, neboť tam by nás zástup ubil nebo roztrhal. Šli jsme tedy zadními dveřmi, kudy jsme sem přišli. Ale i zde byl hlouček lidí a v jejich čele - moji dva Arnauti. Jen úzkou uličkou vlevo jsme se mohli zachránit a také jsme se tudy pustili na útěk.

"Držte je, chyt'te nevěřící!" řval zástup, ženoucí se za námi. Tak jsme prchali úzkými uličkami, až se nám konečně podařilo je znást. Zastavili jsme, abychom si trochu oddechli než nás najdou a honička začne znovu.

"Zpět rozhodně nemůžete!" řekl konzul. "Vystupte ke kapli, tam jste bezpeční. Až budete moci přijít dolů, dám vám vědět. Ve městě je hotové vzbouření a já mám strach o ostatní našince. Pokusím se dostat domů, abych je varoval a chránil."

Rozešli jsme se tedy. Kysrakdar, který dobře znal okolí města, mne vedl do kopce, kde jsme mezi hustým křovím našli úkryt.

Hora Ardžiž, pod níž leží Kayseri, je obrovská vyhaslá sopka, srázná a divoce rozeklaná a vystupuje se svými roklemi až do pásma věčného sněhu. Můj průvodce mne vedl na úzkou, sráznou, ale dobře ušlapanou stezku. Obcházel jsem rozeklané skály, až jsme konečně přišli k malé dřevěné budově, která stála na skalním výběžku, podobněm kazatelně. Byla to kaple katolických křesťanů, kteří zde v ústraní konávali svou pobožnost. Vpředu a napravo byl hluboký sráz, vlevo byla ve skále hluboká trhlina, která byla téměř zakryta hustým křovím. Kysrakdar sáhl do křoví a zatáhl za provaz, na němž bylo upevněno prkno asi tři lokte dlouhé. Když dosáhl na prkno, položil je přes trhlinu a po tomto mostě jsme se šťastně dostali na druhou stranu a pak jsme prkno stáhli za sebou.

"Nyní nemůže nikdo sem k nám," řekl přítel, "a my jsme již v bezpečí. Jen dva lidé znají tento úkryt, má nevěsta a já. Tento přechod jsem vymyslel já a na tomto místě mne má nevěsta seznamovala s vaším náboženstvím."

Posadili jsme se na okraji skály. Právě pod námi leželo město, kde bylo živo jako v mraveništi. Zdálo se, že rozčilení rostlo. Lidé se srocovali a pobíhali ulicemi. Vpravo od nás stála kaplička. Na první pohled jsem poznal její nebezpečnou polohu. Výběžek, na kterém stála, měl několik trhlin a bylo patrné, že skála je hodně zvětřalá. Kapličku mohla unést, ale že by unesla větší počet lidí, se mi nezdálo. Upozornil jsem na to kysrakdara a on mi řekl, že si totéž sám často myslel. V tu chvíli jsme zaslechli na druhé straně hlasy a hned nato jsme poznali, že naši pronásledovatelé našli cestu, kudy jsme jim uprchli. Byli to oba Arnauti, abdal a s nimi dav rozzuřených lidí. Naštěstí náš úkryt spatřit nemohli. Slyšeli jsme je mluvit. Domnívali se, že jsme se skryli v kapli a hnali se tam. Když nás nemohli najít, ulehčili svému vzteku tím, že kapli zapálili, obstoupili ji a divoce jásali. Vtom, když vyšlehly plameny, jsem pozoroval, že jedna trhlina se nápadně rozšiřuje. Zapomněl jsem na

vlastní bezpečnost, vykřikl jsem a vyskočil, abych je varoval, ale - hleděl jsem již do prázdna - - Utržená skála i s hořící kapličkou a lidmi, kteří se na ní nacházeli, se zřítíla do prohlubně a způsobila takový rachot, jako by se propadávala celá hora.

"Můj otče! Můj otče!" zvolal kysrakdar, spráskl ruce nad hlavou a zahorekoval: "Bůh soudil, a to hrozně!"

Chtěl běžet dolů, ale nepustil jsem jej. Pomoci nemohl nikomu, neboť při té hloubce byli jistě všichni lidé stejně jako skalní výběžek rozdrčen. Nyní jsme se mohli zachránit jen my dva, a to tím, že jsme zůstali skryti.

Popsat hodiny, které následovaly, není možné. Viděl jsem, co se dole dělo. Obyvatelstvo města se hnalo k patě skalní stěny, kde ležely rozbité mrtvoly a trosky skály. Můj ubohý přítel hrozně trpěl.

K večeru jsme slyšeli ženský hlas, který volal jeho jméno. Odpověděli jsme a šli po hlase. Byla to jeho nevěsta, která, když nás spatřila, vrhla se mu s křečovitým pláčem kolem krku. Teprve po chvíli se vzpamatovala a mohla nám všechno vyprávět. Všeobecně se soudilo, že i my jsme byli mezi zabitými. Kádí přišel, aby řídil práci a prohlédl mrtvoly nešťastníků. Když našli Arnauty, vzpomněl si na podezření, které jsem pronesl před soudem a nechal prohledat jejich kapsy. A hle, našel u nich celý ukradený obnos.

Naše nevina tak byla prokázána, ale přesto se mi nezdálo vhodné sejít dolů za dne, neboť zfanatizovaní lidé v nás viděli příčinu neštěstí. Také mrtvolu abdala našli v hrozném stavu. Konzul ji dal donést do svého domu.

Mladá dáma se vrátila do města, aby své rodiče informovala o tom, že jsme zachráněni a když se setmělo, přišel konzul sám pro nás a dovedl nás bez úrazu do svého obydlí. Kysrakdar chtěl především vidět mrtvolu svého nešťastného otce.

"Alláh parčamalah - Bůh tě rozdrť!" proklínal abdal velice často svého syna, a hle, nyní ležel zde on sám strašně rozdrčen. "Alláh bude soudit mezi námi - ještě dnes," řekl, a hle - Bůh rozsoudil. - - Co se stalo dále? "Nejvyšší nejpravověrnější mohame-dán" byl druhého dne pochován na katolickém hřbitově. Zvláštní posel přivedl jeho ženu k tomu obřadu. Syn nešťastníka, rozdrčeného Alláhem, se stal ředitelem hřebčince v Malatijeh a přivedl ho k velkému rozkvětu. Jeho nevěsta mu zůstala tím, čím mu byla - hvězdou jeho života. Šťěstí a požehnání spočívá na jejich rodině a na všem jejich konání a dávno již zapomněli hrozné slovo, které stojí v čele této povídky: es sábi - proklátec! - -

Karel May

Ve stínu palm

Z německých originálů vydaných nakladatelstvími J. R. Vilímek a Vojtech Šeba, Praha

přeložil Vladimír Sundá Technická redakce Libor Zachoval Grafická úprava Jiří Hanák První české vydání v tomto složení Vydal Radomír Suchánek - nakladatelství NÁVRAT, Brno, úl. Kosmonautů 2 jako svou 470. publikaci v roce 1998 Z nové sazby vytiskla CENTA, spol. s r. o., odštěpný závod Brno, Vídeňská 113 Tematická skupina 13

Doporučená cena včetně DPH 118 Kč

ISBN 80-7174-031-4